

БЮЛЕТЕН

Културно-информационен център
на българското малцинство "Босилеград" – гр.Босилеград

Година 10, брой 55, юни 2008 г.

Безплатен екземпляр

19 февруари в Босилеград
15 май в с.Долна Любата

БЮЛЕТИН

Основател и издател: гражданско сдружение Културно-информационен център "БОСИЛЕГРАД", Босилеград, ул."Маршал Тито" №15

Жиро сметка: 205-115077-80

IBAN/RS35205001766666500085

Телефон/факс: (00381) 017-878-254

e-mail: kicbos@ptt.yu

Редакция: Иван Николов, Александър Димитров, Радко Стоянчов, Мая Николова

Постоянни сътрудници: Ангел Джонев, Валентин Янев, Александра Димитрова, Тодор Димитров, Новица Станков, Димитър Димитров-Треперски, Димитър Стефанов Димитров, Лозан Митев, Драголюб Иванчов

Предпечатна подготовка: Digital Design Studio

Главен и отговорен редактор: Иван Николов

Печат: Графично предприятие "СВЕН", Ниш, ул."Стоян Новакович" №10, тел.: (018) 248-142

СЪДЪРЖАНИЕ:

- *По(беда) и поражение на Босилеград* стр.3-4
- *За какво ни е Европа, ние си имаме Цар!* стр.4-6
- *Внедрените противници са най-опасни* стр.7-8
- *За разликата между ДПБ и ДСБ* стр.9
- *Съобщение за медиите* стр.10
- *Осъден българин стачкува* стр.10
- *Нямаме нужда от дървени адвокати* стр.11-12
- *Неписаните закони на полицейския произвол* стр.13
- *Има ли или няма дискриминация* стр.13
- *Имаме ли разбиране за патриотизма на другите* стр.14
- *Българското гражданство и визите* стр.15
- *Размишления върху един долумент* стр.16-18
- *Да си върнем "външните" българи* стр.19-21
- *Утопия и подмяна* стр.22
- *Политика на реалностите* стр.23-24
- *Корените на конфликта в Косово* стр.25-27
- *Балканите отново димят* стр.28-29
- *Крахът на Косовския мит* стр.29-30
- *Рез на Чедомир Йованович* стр.31-32
- *На коя Сърбия носталгично завиждаме* стр.33-34
- *Защо Сърбия е плашило за съседите ни* стр.34
- *Косово - дойната крава за сръбските политици* стр.35-36
- *Милиони за безгрижие* стр.37-38
- *Турбомакедонизъм* стр.38
- *Благодат и кощунство!!!* стр.40
- *Комунистическата дейност в Босилеградско - Милан Гогов - Ильо* стр.41-43
- *По нищо неотивация си Раде Спасов* стр.43
- *Моменти от живота на Анастас Попзахариев* стр.44-45
- *110 години от смъртта на легендарния Ильо Войвода* стр.45-46
- *Киц "Босилеград" в Лудогорието* стр.47
- *Киц дейности* стр.48-51
- *Спомен за митрополит св.Марко Преславски* стр.52
- *Поезия* стр.53
- *Сатира* стр.54

На кориците:

Великденски празници и културни мероприятия на КИЦ - Босилеград

По(беда) и поражение на Босилеград

Уважаеми читатели, след поредното изпитание нашия "Бюлетин" отново е пред вас. Причината е банална и общоизвестна - финансова. Ограничените възможности на КИЦ "Босилеград" и оскъпяването на печата, спряха за няколко месеца излизането на списанието. Нито една от институциите които толкова много се "грижат" за проблемите на българското малцинство, не намериха за нужно даже да попитат какво става със списанието. На някои от тях вероятно им е олекнало - няма вече кой да поставя неприятните въпроси и да разглежда събитията от обратната страна.

Но "Бюлетина" е като истината към която вечно се стремим - все ще намери начин да се появи отнякъде. Има много съпричастни хора към проблемите на българите в Западните покрайнини. И благодарение на тях, "Бюлетина" отново тръгва и почва да се рови из нашето сиво и мръсно ежедневие.

Докато "Бюлетина" не излизаше, се случиха някои много важни събития.

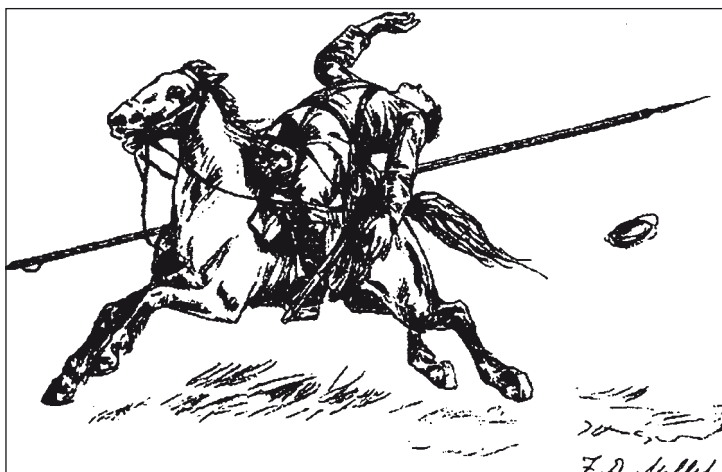
Независимостта на Косово

вече не е новина, а действителност с която все повече и повече се примиряват даже и самите сърби въпреки че не престават с мантрите "за люлката на сръбската цивилизация", "царството небесно", "Косово - сърцето на Сърбия" и пр. Дипломатическите усилия които сръбското правителство все още полага, са по-скоро въпрос на защита на националната чест, отколкото на шанс за успех. На този фон, сълзите които изляха българските медии, политиците, някои набедени "националисти" и стотината български интелектуалци за "сръбско" Косово прозвучаха пресилено и фалшиво. Те не се обявиха против агресивната сръбска политика срещу албанците която неизбежно водеше към независимост, а против самата независимост. Още повече, че именно на тази политика се дължат адските страдания на стотици хиляди българи в Западните покрайнини и Македония. Такава позиция не е много достойна за една европейска страна поела върху себе си задължението да спазва и защитава европейските ценности. И докато сръбските и просръбските интелектуалци продължават да разтягат локуми за историята, неприкосновеността на държавните граници и за "принципите на международното право", съвременна Европа не се интересува от това чие е било Косово някога, а чии са тапиите за собственост върху земята на Косово днес и какво е състоянието на човешките права.

Кризата

на Косово доведе и до парламентарна криза в Сърбия. Още повече, до криза на държавността. Неспособно да запази териториалната си цялост, правителството на Кошуняца си подаде оставка и се стигна до предсрочни парламентарни избори които бяха преплетени с редовните общински избори. Сърбия отново се изправи пред цивилизационен избор с лозунгите: "За европейска Сърбия" или

"Косово в Сърбия". Под тия лозунги изкусно се спотайваха два национализма с един общ знаменател - Косово. Единият, който искаше Сърбия да влезне в Европа, но и да си запази Косово, а другият да запази Косово по цена и да не влезне в Европа. Изборите дадоха нерешен резултат въпреки че и едната и другата опция славиха победа. Оказа се, че

съдбата на Сърбия ще зависи от това накъде ще се ориентират социалистите - наследници на Милошевич. Отново разделение - драматично и неизвестно. В дилемата: Косово или Европа, се преплитат и други дилеми: Русия, САЩ или Европа на Балканите, сътрудничество с Трибунала в Хага съответно признаване на вината за агресията на Сърбия срещу Хърватия, Босна и Косово, борба с организираната престъпност

или мафиотизиране на държавата... Размахвайки патриотичните байраци, новобогаташите на Сърбия се опитват да запазят или да се доберат до политическата власт за да изперат мръсните си пари ограбени по време на войните и таканаречената приватизация.

Българите

в Западните покрайнини и на тези избори претърпяха поражение. В Димитровград победи партията на Тадић, в Босилеград - на Кошуняца. Нито единият, нито другият в изтеклия мандат не се прославиха с разбиране по проблемите на малцинствата. И двамата имат еднакво мъгляво отношение по въпроса за образованието на майчин български език. Българските партии, претендиращи да защитават общоприетите стандарти за правата на човека и правата на малцинствата и да бъдат европейска алтернатива на сегашното управление, спечелиха доверието едва на около от 10% от българското население. На този тъмен фон единствената светла точка бе българинът от Божица Новица Тончев, който като непартиен, подкрепен от Общинския съвет на Демократичния съюз на българите в Сурдулица спечели 10 от 35 места в Общинската скупщина. При редица нередности на изборния процес, всяка от които при по-нормални условия беше достатъчна за анулиране на общинските избори в Босилеград, досегашния кмет Владимир Захариев спечели изборите. Борбата за власт като че ли се превърна в смисъл на живота му.

Съзнателно или несъзнателно, за изборната победа на Захариев дадоха своя принос всичките други осем партии които участваха на изборите. Разделени и прекалено самоуверени в себе си, те не успяха да дефинират обща платформа и не си подадоха ръка за създаване на силен опозиционен блок. А когато вече загубиха изборите, не се постаряха да ги анулират. Въпреки че имаха всички аргументи да го направят. Нередностите просто трябваше да се протоколират и изпратят в Републиканската изборителна комисия.

Търговията

с народния вот получи чудовищни и даже комични размери. Преплитането на парламентарните с общински-

те избори даде възможност на изборите в Босилеград да участват 24 партии и коалиции. Всяка от тях си имаше по двама души на всяка една от 31 избирателни секции, плюс постоянен състав, което прави общо 62 души на всяка избирателна секция. Или с други думи казано, 1922 души (от общо 5804 гласували), получиха надници за участието си на изборите. Не ще и дума че са гласували за ония които им плащат. Пък и как може другояче да се гласува зад импровизираните паравани в тесните стаи на запустелите селски училища когато някой ти наднича зад рамото и си прави сметка на пръсти. Ако към тях добавим шофьорите на джипките и колите които буквално вадеха хората от домовете и ги развозваха до избирателните секции, купуването и кражбата на гласове, балканските трикове с избирателните бюлетини – ето я тайната на успеха на Захариев.

Борба на идеи, на политически програми, ТВ и радио диспути за проблемите на общината, публично изразяване на позиции и оценки в предизборната кампания, и на края свободно изразена политическа воля на гражданите – нямаше нищо от това. Изборите се превърнаха в сергия за фалшива стока. Или може би в търг. Там печелят ония които най-много дават. А най-много дават ония които правят сметка да извадят печалба от властта. Всеки сериозен човек би си задал въпроса, има ли изобщо смисъл да се участва на такива избори?

Липсата на морал

е другия съпътстващ елемент на изборите от 11 май т.г. Граждани с българско гражданство, ученици и студенти следващи в България за сметка на българския данъкоплатец, собственици на фирми в България, (и на луксозни автомобили с български регистрационни номера), граждани ползващи се с облекчен режим при получаване на български визи – все хора ползващи се с привилегии от новата българска политика към българите в чужбина и членството на България в Европейския съюз, без грам угризение на съвестта, гласуваха за антиевропейската политическа опция на консервативния сръбски националист Воислав Кошунница. И даже си позволиха неприлични жестове и псувни по адрес на България и плакати “Косово не се продава”. По този начин те сложиха Босилеград между чук и наковалня. От една страна България и Европа ни гледат с презрение, а от друга, ако в Белград радикалите, социалистите и Кошунница направят правителство, ние няма да спечелим нищо. Изминалите седем години са убедително доказателство за това. Ако пък демократите и социалистите направят правителство – ще спечелим и по малко от нищо. Тадич едва ли ще се бръкне да помага на съперника си. Та както и да го мислиш – това е печалбата на Босилеград от изборите.

И все пак

тайната на изборния успех на Владимир Захариев не е толкова в неговата сила, колкото в слабостта и неединството на опозицията. На общинските избори от гласувалите 5 804 души, 3 041 са гласували за него, останалите 2 763 са разбити на седем партии. Резултатите от парламентарните избори също са интересни: за Кошунница са гласували 2 341, за Тадич 1 732, за Шешел 672, за социалистите 454, останалите са с незначителен брой гласове. При малко по-нормални условия и по-добра организация от страна на опозицията можеше сериозно да се разклати управлението на Захариев. Управление, което няма да остане запомнено с нищо друго освен с уменията да манипулира народния вот. Изборния успех му дава самочувствието на безспорен водач, но не и компетентността и уменията поне частично да реши проблемите и да оправдае нуждите и очакванията на хората.

Иван Николов

За какво ни

Оставете ги: те са слепи водачи на слепци; ако пък слепец слепеца води, и двамата ще паднат в ямата.

Евангелие от Матей, Гл. 15:14

След поредния изборен провал на европейската опция в Босилеград на 11 май 2008 година, все повече си мисля, че Бог наистина много ни се гневи щом отново ни изпраща същата власт. Страданията ни още не са достатъчни да изкупим прегрешенията си. Не че не си заслужаваме участта. Грехопаденията ни са такива, че едва ли има страдания на света с които да можем да ги изкупим. Страшното е, че не осъзнаваме дълбочината на падението си. Ако го бяхме осъзнали, пътят към Спасението щеше да бъде открит. Така ще продължаваме да врим в катрана, а демоните на властта ще танцуват около огъня докато в мъки и страдания не се роди просветлението и очищението, а оттам покаянието и спасението.

Никога не съм се съмнявал, че народ какъвто е нашия, предал Бога, род и родина, баща и майка и майчин език, заслужава нещо по-добро. Вярвах само, че при толкова мъки и теглила, не може в главата му да не е проникнал поне малко разум. Явно съм се излъгал. Не съм преценил правилно липсата на духовност. Това е огромната празнина която с нищо не може да се запълни. Както казва Ваклуш Толев, там където има духовност, идеологиите нямат никакво значение.

У нас очевидно не е така.

Седемте глухи години

под управлението на Владимир Захариев очевидно не бяха достатъчни за да осъзнаем накъде отиваме. Но затова пък на самият Владимир Захариев му бяха съвсем достатъчни да си създаде от нас собствена империя в която ни оплете в здрава, но невидима паякова мрежа.

Макиавелист не по образование, а по рождение, той прояви удивителна изобретателност за да подчини народа на властта си, но не за да го поведе напред, а за да задоволи собствената си мания за величие. Един амбициозно властолобив човек има нужда точно от такъв народ какъвто е нашия, за да бъде владетел. Но един духовно и социално застрашен народ няма нужда от владетел, а от свобода и просвещение за да може да се справи с предизвикателствата на все по-развиващия се свят. Такива владетели не се променят на избори. Защото те имат власт да накарат изборите да им се подчиняват и да работят в тяхна полза. Те биват променени когато техните служители разберат, че водачът вече не може да изпълни очакванията им за лек и оholen живот на държавни ясли, и загуби парите да ги храни на държавните ясли или властта да защитава съмнителния им бизнес от ръката на Закона.

Владимир Захариев е жертва не само на собствената си мания за власт, която е и смисъл на живота му, но и на собствените си партийни съдружници чиито постове и заплати, бизнес и кариери зависят от него. Един ден, когато в Босилеград останат само отрепките които живеят от продаване на гласовете си, огладнялото Чудовище което той създаде в стремежа си да остане на власт, ще се обърне срещу него и ще поиска главата му. И тогава пак някой хуманист ще трябва да го защити от тълпата която ще се струпа пред общината и най-малко ще поиска да го оскубе.

Защото, каква всъщност е неговата вина?

е Европа, ние си имаме Цар!

Все пак, Владимир Захариев не е създал тоя народ. Тоя народ създаде Владимир Захариев според собствената си

житейска философия

научена от паразитващите комисари на самоуправителния социализъм. Въпреки че не са без значение и генетичните кодове за които Великия брат винаги е държал сметка когато дава зелен сигнал за скок в политиката. Потомък на прочутите Ризови които неведнъж в нашата малцинствена история са служили на властта изпратена от Бога за да ни накаже за предателството си към Него и Родината, при това природно интелигентен и съобразителен, той бе изваден и пуснат в политиката в момента в който вълните на демокрацията достигнаха и до Босилеград и застрашиха оня военно-полицейски механизъм на управление под който Босилеградско бавно, но сигурно продължава да се топи. Макар и нов и никому неизвестен, в системата съставена от селски повереници на тайната полиция, в тесните духовни хоризонти на хората побиращи се в рамките на Втория Дневник на РТС и деколтето на Цеца Величкович, при това обсебени от сръбската мания за величие, Владимир Захариев тръгна да играе ролята на „народен човек“ по селските събори, да прегръща и целува кого де стигне, да играе хора и ръченици, да се премята през глава и да храни хората „само със надежди голи“. Те го харесваха защото той им говореше това което те искат да чуят, но

всъщност, само крайно несериозен човек можеше да си позволи такова разпуснато поведение. Сериозен и отговорен човек щеше да се разболее пред огромните проблеми и задачи срещу които трябваше да се изправи.

В Босилеградската скупщина той си постави послушни общински съветници чиято задача бе да гласуват всичко което той предложи. Малобройната опозиция, не бе в състояние да промени каквото и да било. Друг е въпросът дали и самата тя беше в състояние да бъде реална алтернатива на агонията в която все по-дълбоко потъваше Босилеград. Защото и нейните възгледи не бяха кой знае колко по-различни.

Междувременно, неговия партиен лидер Кошуница го назначи за народен депутат в парламента. Обединявайки, (за пръв път от Френската буржоазна революция насам), в свое лице изпълнителната власт в Босилеград и законодателната власт в сръбския парламент, Владимир Захариев на пръв поглед ставаше важна клечка, но всъщност си остана малко мишле което така и не успя да изпълзи до трибуната в Скупщината и да каже две думи за мъките и страданията на народа когото трябваше да представлява.

Не това бе неговата задача.

Сред сръбската демократична опозиция той стана лице за присмех и подигравки, а кръчмарските му снимки се завъртяха по интернет като жива карикатура за духовните хоризонти на сръбските депутати и изобщо за сръбските политици които все повече и повече опустошават Сърбия. Нищо ново, Алеко Константинов, Бранислав Нушич и Гогол отдавна го бяха описали. Днес е най-близко до филмовия герой Сръчко Шойич от съвременния сръбски ТВ сериал „Бялата яхта“.

Като всеки владетел и той си има атавистичен страх от медии, с изключение на ония които пряко контролира. Застраховайки се на време от свободни медии, той успя да посее интрига между КИЦ и КТ „КОДАЛ“ с което за дълго време задуши свободата на словото в Босилеград, за да не се изяви реалната обществена оценка за него и възможността за създаване на опозиция.

После се опита да поправи впечатлението с разрешението да се повдигне паметник на Левски в Босилеград. Театрално заигравайки ролята на български националист, целувайки българското знаме пред паметника на Левски в камерите на българските телевизии, запявайки български национални песни той очакваше България да го посрещне с отворени обятия и да му отвори всички врати. Някои му се хванаха на въдицата, но общо взето, след първите срещи, повечето български политици разбраха за какво става дума и се дръпнаха. България очакваше да види нещо по-конкретно по въпроса за образованието на майчин език и спазването на човешките права, а той отклоняваше темата и се опитваше да говори за бизнес, от който между прочем, нищо не разбираше. Краткия му контрабанден опит на бензин и дрехи от битаците в България не бе достатъчен да реши огромните икономически проблеми на Босилеград.

Сръбското правителство, ръководено от неговия партиен лидер Кошуница, така и не се бръкна да вдигне босилеградската икономика и да оборудва митницата в Рибарци за трафик на стоки. Нямаше и нужда – митницата вършеше добра контрабандна работа и някои приближени до властта хора добре печелят от нея. Идеите за трансгранично сътрудничество, международни проекти в регионалния триъгълник София – Ниш – Скопие не се получиха и

на Владимир Захариев не остана нищо друго освен в духът на добрите българо-сръбски отношения да прави „международни“ събори от времето на Коминформбюро на Голеш и Славчето където се състезаваше в

надпиване с топла бира.

Междувременно, той успя да разпореди верните си партийни съдружници на добре платени общински постове и да им предостави пълен контрол върху дърводобива, изкупуването на животните и горските плодове. Довчерашните повереници на тайната полиция при ДС, пощальони, горски пазачи, селски магазинери, търговци на добитък, браконieri и пр. всички до един бивши членове на СПС и ЮЛ, изведнъж станаха бизнесмени. С калните си опинци, с пле-

Обещанията му траеха ден до пладне, но хората му вярваха. Особено когато започна да им замазва очите с асфалт, който той слагаше направо на земята и гледаше, макар и по-тъничко да го размаже на по-дълъжко, за да впечатли повече балами на изборите. Когато неговата избирателна машина тръгна да вади старците от леглата и като чували да ги кара в избирателните секции където десетки хора им помагаша да гласуват за него, стана ясно че той вече не може да си представи живота без власт. А бизнеса на неговите съдружници вече не можеше да функционира без Него.

Защото без Него, Неговите са за никъде.

Със същата цел почна да строи и спортна зала. Знае си той, без хляб и игри дори и римските владетели не са могли да оцелеят.

тени елечета, с кирливите ризи, хора които до вчера бяха нищо, изведнъж влязоха в политиката и станаха всичко. В Босилеградските села всичко се изкупуваше на безценица а огромните печалби вместо в ръцете на производителите и в общинската каса, потъваха в техните джобове.

За сметка на това, в Босилеград, (пак благодарение на кмета де), пристигаха „дарения“ – стари разчукани рейсове и камиони предназначени за скрап, по някоя бракувана строителна машина от военните складове и някоя кола втора употреба, и кметът, качил се на тях, с победоносно вдигнати ръце като цирков палячо се развозваше из града за да впечатлява кварталните пияници и циганките от махалата. Населението все повече и повече обедняваше и се трупаше пред общината да иска помощ от кмета. Той посрещаше всички, прегръщаше ги, целуваше ги и се правеше на мило-сърдна сестра. Обещаваше парични помощи за новородено дете. Циганите видяха своя шанс и се заеха с работа. Вече на следващата година те на тумби понесоха отрочетата си в общината. Мерките му за насърчаване на раждаемостта се разчуха надалече и в Босилеград почнаха да прииждат още цигани от съседните общини. Това му бяха в кърпа вързани гласове. Към края на втория си мандат той им облеche оранжеви жилетки и ги построи да събират боклука. От което боклукът никак не намалю, напротив. Но Босилеград все повече получаваше мургав оттенък. Младите и образовани специалисти всекидневно напускаха Босилеград, а общината и Здравния дом се превърнаха на

развѣдник на чиновници

които вече нямаше къде да седнат. Дребни мошеници, алкохолици и разни други охотно отиваха да искат служби и той ги назначаваше. Някои от тях даже и не отиват на работа.

Въпреки убедителната си изборна победа на 11 май, Владимир Захариев се чувства застрашен. Иначе нямаше да мъкне босилеградските преселници чак от Македония за да си осигури допълнителни гласове. Така между другото, се изясни и ролята на Босилеградското земляческо сдружение в Скопие, което досега едва смогваше да направи по една вечеринка годишно. Сега вече се включи и в политическия живот на Босилеград. Естествено, на страната на Владимир Захариев, на страната на Кошуница, радикалите и руското присъствие на Балканите. Напълно в духът на коминтерновските решения за македонизма. Босилеградчаните, които някога водени от комунистическата и югославската утопия, напуснаха Босилеград и потънаха в македонистката каша обрчайки родителите си на нищета и родните си краища на доизживяване, сега вече като „успешни“, (нищо че са си продали душата на македонисткия дявол) се връщат да „спасяват“ Босилеград от европейската опция, от „бугарските партии“, от стремежа за самосъхранение който все още мъждука в душите и сърцата на ония които искат да живеят тук, и да гласуват за „великия политик“ Владимир Захариев. И с чиста съвест, още на вечерта, да се приберат по домовете си в Скопие оставяйки сънародниците си в родния си град в прегръдката на Октопода.

Но каквото и да направи, Владимир Захариев си има алиби. Той е легално избран. Хората го обичат. И той ги обича. Истинското престъпление направиха ония които го пуснаха в избирателните урни. Оттам вече трудно ще го извадят. Наближава краят на първото десетилетие на 21 век.

Босилеград все повече потъва в сянката на Владимир Захариев. Лека нощ.

Иван Николов

Внедрените противници са най-опасни...

Ако политиката на ДСС е губеща за цяла Сърбия, как може да бъде печеливша за Босилеград?

- Г-н Иванчов, преди една година заявихте, че ДСБ трябва да влезне в политическата система на Сърбия. Какво направихте през изминалата година и как преценявате резултатите от местните и парламентарните избори на 11 май?

- През изминалата година ДСБ продължи да се развива като национална партия на българите в Сърбия. За първи път, въпреки трудностите, се създадоха партийни структури извън Босилеград: във Враня, Сурдулица, Нови Сад, Димитровград и напоследък се опитваме да формираме структури в Ниш и Белград. Членската маса значително се увеличи. Политическата дейност по места, в зависимост от условията, се провежда с променлив успех. Но важното е, че продължаваме да отстояваме програмните си определения. Проведе се дебат по проблемите на малцинството който ни помогна не само да видим какво е положението на българите в Сърбия, но и кои са евентуалните ни противници и съюзници.

Решихме да излезем на местните избори и да поемем отговорността за управлението на общините с българско население. Все още сме убедени, че ДСБ може да извади Босилеград от кризата и да се нагърби с решаването на тежките социални, икономически и други проблеми които измъчват хората. За участие на парламентарните избори не бяхме заинтересовани, но подкрепихме демократичния блок. За съжаление, гражданите на Босилеград отново направиха най-лошия възможен избор – определиха се за една националистическа, анти-европейска и антибългарска власт в Босилеград.

Ние спечелихме два от 31 мандата в Босилеградската скупщина и ще продължаваме да отстояваме идеите си. Естествено е, че не можем да променим нищо, дори и в сътрудничество с някои други опозиционни партии защото, в най-добрия случай съотношението на силите винаги ще бъде 2 към 1 в полза на Владимир Захариев и неговата ДСС.

- Как оценявате резултатите от досегашното управление на ДСС в Сърбия и специално в Босилеград?

- Ние се произнесохме за сегашното управление на ДСС в Босилеград още в началото на неговия мандат и времето потвърди всичките ни критики отправени по негов адрес. ДСС е партия на консервативния национализъм и тя се оказва вредна не само за Босилеград, но и за цяла Сърбия – доведе до загубата на Косово, излизане на Сърбия от европейските процеси и нова международна изолация. С тази политика не само Босилеград, но и цяла Сърбия нямат бъдеще. Друг е въпросът, че останките от старата политическа система, разединената опозиция, културния модел в Сърбия и ред други фактори не предлагат друга алтернатива.

Ако политиката на ДСС е губеща за цяла Сърбия, как може да бъде печеливша за Босилеград? Това което можеше да се направи от позицията на ДСС, бе направено, но се вижда че това не е достатъчно за да могат гражданите на Босилеград да имат някаква перспектива. И не само че не е достатъчно, но понякога е и вредно. Виждате какво става: някой копае около мината в Караманица, сега се говори, че ще започнат да ровят и около фосфатите в Горна Лисина и никой не знае какво става. Най-малко трябваше да знаем

какви са последствията по околната среда.

Младите продължават да бягат, общината се обезлюдва, няма външни инвестиции, гаснат всички отрасли на стопанството. Вместо това хората се трупат в непроизводствените отрасли. В общината в Босилеград вече не се знае колко хора са щат. Така е и в здравеопазването, образованието, полицията – навсякъде се харчат много повече пари отколкото реално се печелят в производствения сектор. Това е самоубийствено за всички нас.

- Вие на изтеклите избори предложихте на гражданите на Босилеград някаква алтернатива и не успяхте да им спечелите доверието? Как си го обяснявате?

- Рано или късно, върху ДСБ ще падне тежката задача да решава всичко онова което досегашните управници не успяха да решат. Защото и социализмът, и велико-сръбския национализъм, във всичките му разновидности, принадлежат на миналото. ДСБ е идеология на бъдещето. И затова беше важно да се тръгне колкото е възможно по-рано, докато все още има хора и ресурси които да могат да се използват.

Ние на гражданите на Босилеград предложихме решаване на ония проблеми които гарантират стабилна икономика и сигурност на хората. Но това подразбира и активно ангажиране от тяхна страна:

работа, дисциплина, отговорност... Босилеград не може да се възстанови с никакви гениални политици. Трябва да се ангажират всички граждани, под една платформа и да се поиска помощ отвън. За съжаление, хората очевидно не са готови на такива жертви. На тях им се иска да вървят по линията на по-малката съпротива и са склонни да вярват на леки, даже наивни, популистски приказки. Популизма си има своята философия и своите подходи към хората – говорете им това което те искат да чуят и те ще ви приемат. По този начин се печели власт, но по този начин не могат да се решат стопанските, социалните, инфраструктурните проблеми на общината.

Освен това, опозицията в Босилеград бе разединена и направи редица, предимно организационни грешки. Самата тя няма яснота и единство по въпроса за изхода от сегашното положение. Противникът не бе правилно преценен. Опозиционните партии бяха премрежени от противника, а някои наши членове през цялото време са работили за него. Най-опасния противник е внедреният противник. След изборите ние издадохме съобщение в което обяснихме причините за поражението.

Освен това, не мога с лека ръка да отмина предателството на точно определени хора, (срам ме е да ги нарека българи), които имаха морално задължение да подкрепят демократичната европейска опция, защото неведнъж са се ползвали с привилегии и облаги от новата политика на България към българите в чужбина и членството ѝ в Европейския съюз. Аз знам имената на наши съграждани, в чието образование България е инвестирала и по 30 000 евро, чиито деца в момента живеят и работят в България, а на изборите на 11 май не само не са гласували, но и са агитирали за антиевропейската опция. Що за морал и поведение е това?! Ето, това е предателството в истинския смисъл на думата. Аз не мога

да разбере що за поведение е това да си българин, България и българския народ да те приемат като роден брат, да ти учат децата, да ти дават българско гражданство, и ти да служиш на Сръбската радикална партия която има териториални претенции към България?! Да си привърженик на онази великосръбска идеология, която, в исторически план, е окупирала родния ти край и е оставила толкова много кръв, жертви и страдания след себе си! Която в крайна сметка е фатална не само за нас, но и за целия сръбски народ. Това наистина е страшна духовна патология. При това тия хора имат глупостта да мислят че могат да се скрият и никой да не разбере това? Извинявайте, но докато има шпиони, ще има и контрашпиони. Докато има предатели, ще има и патриоти. Докато те внедряват хора сред нас и ние ще внедряваме сред тях. Така че всички имена и постъпки се знаят и рано или късно всеки ще си понесе отговорността.

И докато тия наши съграждани не бъдат публично извикани и осъдени от общественото мнение, докато не понесат срама и отговорността си – Босилеград няма да може да направи нито една стъпка напред.

- Образованието на майчин български език, е едно от основните програмни определения на ДСБ. Как го виждате в бъдеще?

Без български език, няма българско малцинство. Ние ще продължим да се борим не само за обучението на майчин български език, но и за безусловното спазване на останалите права на българското малцинство. Програмата на ДСБ е създадена върху необходимостта от опазване на нашата национална идентичност, ние сме я отстоявали и досега и ще я отстояваме и в бъдеще с всички средства.

Но докато кмета на общината, както близък на бившия премиер Коцуница, публично обещава, че ще купи учебници на всички първолачета които се определят да учат на сръбски език – нито ние можем да бъдем българи, нито пък Сърбия ще стане цивилизована и европейска страна.

- С кого бихте направили постижборна коалиция в общинската скупщина?

За коалиция трябва двустранно желание и взаимно уважение. Ние можем да влезем в коалиция с национално и демократично мислещи и отговорни партии и организации които споделят нашите виждания. Отворени сме и за всички недоволни от сегашното управление граждани.

Интервюто взе: Иван Николов

СЪОБЩЕНИЕ ЗА МЕДИИТЕ

По повод проведените на 11 май избори за общински съветници в Общинската скупщина в Босилеград, Общинския съвет на Демократичния съюз на българите в Босилеград издава следното съобщение:

ДСБ благодари на всички които оказаха помощ и подкрепа за провеждането на изборите както и на всички които оказаха доверие и гласуваха за интегралната бюлетина на ДСБ. Съгласно постигнатите резултати двама общински съветници от листата на ДСБ ще участват в работата на босилеградската скупщина и максимално ще се стараят да бъдат конструктивни и принципна опозиция на управляващите защитавайки програмните цели на партията и правата и интересите на гражданите.

Уважавайки политическия избор на босилеградските граждани, ДСБ смята, че те, както и много пъти досега, направиха погрешен избор определяйки се за антиевропейските сили и предупреждава за опасностите и последствията които носи със себе си този избор. Босилеград е отново на страната на консервативния великосръбски национализъм отречен и осъден от огромна част от сръбския народ и от цялата европейска общност. Гласувайки за Воислав Коцуница и неговия съпартиец Владимир Захариев, гражданите на Босилеград отново застанаха на губеща страна. Този избор означава продължаване на сегашните негативни тенденции в областта на икономиката, културата, социалната политика и всички други области.

Анализирайки предизборната кампания, избирателния процес и постигнатите резултати, ДСБ отбелязва следните нередности и нарушения на избирателния процес в полза на управляващата ДСС на Владимир Захариев.

1. Избирателните списъци не бяха актуализирани с което бяха напечатани повече избирателни бюлетини с възможности за злоупотреби с имената на починали изселени лица.

2. Подписите с които беше подкрепена избирателната листа на ДСБ беше достъпна на кмета Владимир Захариев с което беше създадена възможност за оказване на натиск върху определени гласоподаватели.

3. Съчетавайки парламентарните и общинските избори, в Босилеград участваха 24 партии и коалиции от които 16 не само нямат свои общински съвети на територията на общината но и не участват в общинските избори в Босилеград. Заедно с постоянния и разширения състав на една избирателна секция са били ангажирани по 62 души. По този начин на 31 избирателна секция бяха изведени 1922 души които за надница от по 2 000 динара продадоха своя вот на управляващата ДСС на Владимир Захариев и частично на ДС.

4. В ситуация когато 62 души влезнат в тесните помещения където се провеждаха изборите абсолютно бе нарушена тайността на гласуването още повече като се знае че повечето

паравани бяха импровизирани. Липсата на международни наблюдатели даде възможност и за други видове натисци и нарушения на избирателната процедура.

5. Общинската избирателна комисия умислено е доставила погрешни данни на Републиканската избирателна комисия с което членовете на избирателните секции от листата на ДСБ бяха разместени по места, а някои от тях бяха назначени пред две или три политически партии с което бе предизвикана суматоха и напрежение. Решенията за утвърждаване на имената на членовете на комисията бяха раздадени часове преди изборите когато вече беше невъзможно да се направят никакви корекции.

6. Определени лица не бяха допуснати да гласуват защото някой вече бе гласувал и се бе подписал на тяхното място. Още повече допуснатите нарушения не са били протоколирани под натиска на огромния избирателен апарат на Владимир Захариев.

7. Използвайки кметската власт и голяма финансова мощ, лидера на ДСС Владимир Захариев създаде силна избирателна машина която в деня на изборите в околните и трудно достъпни села извозваше с коли възрастни, трудно подвижни и абстинирации от изборите хора до избирателните секции с което им бе казано за кого точно да гласуват. По същия начин бе проведено и гласуването по домовете.

8. В организацията на Владимир Захариев в деня на изборите се проведе изборен туризъм от босилеградски преселници в Македония които пристигнаха с няколко рейса и бяха развозвани по избирателните секции. Трудно може да има съмнение за кого са гласували.

9. В нощта на изборната победа привържениците на Владимир Захариев на улиците на Босилеград и по КТ "Кодал" излязоха с провокативни националистически и антибългарски провокации отправени към ДСБ, КИЦ и България които са двойно по-срамни и позорни за Босилеград защото бяха изречени от хора които имат българско гражданство и карат коли с български регистрационни номера.

Посочените дотук недостатъци и нарушения на избирателната процедура не само предопределиха изборната победа на Владимир Захариев но и нарушиха основните демократични принципи. Вместо в демократична и свободна изява на свободна политическа воля изборите се превърнаха в търговия на дребно с народния вот.

Отговорност за това носят и партиите които участваха в изборите в ролята на опозиция. Липсата на обединяваща програма, нездрав лидерски амбиции, партийна недоволност, борба за добре платени общински места и съмнителни бизнес интереси отново върнаха Босилеград в деведесетите години на миналия век.

*Председател на ГС на ДСБ
Драголюб Иванчов*

За разликата между ДПБ и ДСБ

Вестник "Стандарт" от 22 март т.г. посвети цяла страница за положението на българското малцинство с оглед на признаването на независимостта на Косово от страна на България. Някои български политици и общественици с изявленията си бяха обременили българската общественост с чувство за вина, че с признаването на Косово са предали "братята сърби" и очакваха сръбските реакции.

Журналистката Диана Личева точно в такъв смисъл задаваше въпросите си и някак между другото стигна до политическото разделение на малцинството. Някой ѝ бе казал, че от Демократическата партия на българите (на Ангел Йосифов) се е отделила една част защото е поставила претенции за териториална и политическа автономия на Западните покрайнини. Истината е, че от Демократическия съюз на българите се отдели групата на Ангел Йосифов. Причините и до днес публично не са изяснени, но лидерът на Демократическата партия на българите Николай Манов в Димитровград пред "Стандарт" твърди: "... до миналата година бяхме една партия, но между ръководствата на партията в Цариград и Босилеград се получи разминаване по въпроса. Те начело с Иван Николов смятаха, че не трябва да се участва на избори, защото на тях участват и сръбски партии. Ние пък считаме, че това е начинът да се борим за своите интереси. По въпроса за териториалната и политическата автономия подобна идея не се подкрепя нито от Сърбия, нито от България, нито от българите тук. Още повече в ЕС България не подкрепя такива действия. Освен това, това предполага да се стигне до ексцесии, които няма да са за добро тук. Това са екстремистки действия. Ние наблюдаваме на политическа борба за културна автономия, да се изучава български в училището, за служебна употреба на езика. За териториална автономия нямаме нито възможност, нито подкрепа. Привържениците на Иван Николов създадоха Демократически съюз на българите".

Тезата на Николай Манов, че "привържениците" на Иван Николов смятали, "че не трябва да се участва на избори, защото на тях участвали и сръбски партии" е произволна и тенденциозна. Истината е, че "триумфиратът" от Цариград, Николай Манов, Небойша Иванов и Ангел Йосифов искаше да използва тогавашното ДСБЮ за да си наложат собствената кандидатура за народни представители в сръбската скупщина от българското малцинство. При това без да има достатъчно яснота, какво точно и по какъв начин ще защитават в Парламента. Така както, между впрочем, няма яснота и какво точно и как защитават в Националния съвет на българското малцинство.

По това време лидерът Йовица Костов си подаде оставката и ДСБЮ беше парализирано – мандата на ръководството беше изтекъл, а ново ръководство не бе избра-

но. Когато с решенията от 24 януари 2007 година бе избрано новото ръководство и бяха направени промени в името и седалището на партията, "триумфиратът" Манов, Иванов и Йосифов създадоха новата Демократическа партия на българите.

Що се отнася до тезата за "териториалната и политическата автономия" аз я поставих в книгата си "Българите в Югославия последните Версайски заточеници" като една от четирите възможности за решаване на статуса на българското малцинство в периода след разпадането на Югославия, без да се определям за нито една от тях. До това становище стигнах на базата на исторически и сравнителен анализ на положението на малцинствата в развитите европейски страни каквито са Италия (Южен Тирол), Испания (която изцяло е уредена като държава от автономни области), Белгия, Швейцария, Оландските острови и други страни. Смятах, че ако наистина се стремим към пълноценна интеграция в ЕС естествено е да усвояваме европейския опит в решаването на националните проблеми които тогава, в края на деведесетте години на миналия век, из основи разтърсваха и застрашаваха Югославия. Тази теза неведнъж съм защитавал и в тогавашния Демократичен съюз на българите в Югославия.

На едно от последните заседания на Главния съвет на ДСБЮ, преди да ме изключат, по предложение на Небойша Иванов, на мен, като секретар и говорител на организацията, ми бе възложена задача да направя нова проекто-програма на партията. Направих предложението и го изпратих на всички членове на Главния съвет на ДСБЮ чийто председател тогава беше Йовица Костов. Главния съвет никога вече не бе свикан и това предложение не стигна на дневен ред и до ден днешен.

Цариградската група в Главния съвет на ДСБЮ, Манов, Иванов и Йосифов заклеиха моето предложение като "екстремистко" и се сложиха на разположение на сръбското Министерство за човешки права и права на малцинствата организирайки поредния експеримент със създаването на Националния съвет на българското национално малцинство където впоследствие бяха назначени на добре платени места финансирани от Правителството на Сърбия.

Това беше "начина по който те се бореха за своите интереси", а що се отнася до "изучаването на българския език" и "служебната" му употреба, особено в Цариград, още не са направили и първата стъпка въпреки че все още се представят "като най-висш орган на българското малцинство" и приемат солидни суми от държавата за това.

Залагането им за "културна автономия" или, както лидерът на ДПБ в Цариград казва, за "изучаване на български език" и "служебната му употреба" има един огромен недостатък: няма правни и политически механизми за реализация.

Точно този недостатък имах предвид когато развивах тезата за политическа автономия: с прехвърлянето на част от централната власт на местно равнище (или както другояче му казват децентрализация) в областта на образованието, националната и културната идентичност и особено в областта на стопанските ресурси и със съответните тристепенни органи на властта, ние не само можехме да получим възможност за обучение на майчин български език, но и възможност за всеотстрано стопанско, културно и политическо развитие.

Манов твърди, че "...подобна идея не се подкрепя нито от Сърбия, нито от България, нито от българите тук" и че в "... в ЕС България не подкрепя такива действия". Само за сведение на г-н Манов: моята теза за политическа автономия на българското малцинство не бе атакувана нито от Сърбия, нито от България, а само от определени "лидери" на българското малцинство които са на щат при сръбското правителство. Впрочем, ако се поставеше въпроса за признаване на политическа автономия на сръбското малцинство на Косово, сигурен съм, че г-н Манов щеше да се съгласи безусловно. А що се отнася до България в ЕС, тя там подкрепи и нещо повече от политическа автономия: независимостта на Косово.

Следователно, лидерът на ДПБ в Цариград Николай Манов няма нужда да търси извън себе си причини за незавидното положение на българското малцинство. Просто трябва да поеме личната си отговорност за това. За да отстояваш правата и интересите на един народ трябва да живееш и да страдаш заедно с него, да имащ собствена позиция която да отстояваш с цената на всичко, а не да си част от системата която го мачка и потиска. Впрочем, вероятно водена от желанието си да потисне "автономистите" в Босилеград, партията на Манов дойде да участва на последните общински избори в Босилеград. Въпреки че не успя да мине ценза, тя все пак откъсна стотина национално мислещи, (макар и наивни), гласа и ги поднесе на дар на управляващата партия на Владимир Захариев.

Иван Николов

Съобщение за медиите

По повод задържането на двамата български граждани Атанас Боруков и Деян Станчев в следствения арест във Враня, заподозряни че на 13 януари т.г. в Босилеград са скъсали знамето на Сърбия, Демократичния съюз на българите изразява загриженост и тревога от начина по който информацията бе класифицирана и поднесена на обществеността.

Почти всички медии предадоха новината като умишлен инцидент и вандалщина и побързаха да осъдят двамата български граждани, без да държат сметка за правния принцип, че всеки е невинен докато по определен начин не се установи че е виновен. В този смисъл не е коректно да се говори за вината на задържаните български граждани и да се дават произволни твърдения и оценки които биха могли да повлияят Окръжния съд във Враня обективно да се произнесе по делото.

Също така, ДСБ изразява притеснението си от все позачестилите информации, че срещу двамата задържани български граждани е упражнено насилие с цел да им се изтръгнат признания. Още повече, че гражданите на Босилеград не могат със сигурност да кажат че този ден на сградата на Културния център в Босилеград е имало сръбско знаме.

Имайки предвид, че в близко минало подобни инциденти неведнъж бяха използвани за предизвикване на етнически конфликти с тежки последствия, ДСБ призовава към разумно и отговорно поведение на всички фактори с цел да се установи истината. От друга страна е недопустимо, истината за задържаните български граждани да бъде прикривана в името на някакви неразбираеми за нас "висши" интереси между двете държави.

Без да оправдава евентуалното деяние на двамата български граждани, ДСБ припомня, че преди няколко години група босилеградски младежи изгоряха югославското знаме в Босилеград, но никой не заведе следствие срещу тях вероятно затова защото бяха замесени имената на "видни" босилеградчани.

ДСБ призовава представителите на българската държава и неправителствените организации занимаващи се с правозащитна дейност в Сърбия, България и Европа да се поинтересуват от съдбата на двамата задържани български граждани по същия начин по който те се интересуват и защитават правата и интересите на сърбите на Косово и да им осигурят справедлив и прозрачен процес.

Внимателно анализирайки политическите измерения на този случай, ДСБ изразява опасението си, че всичко това може да е направено с предизборна цел или за да се отклони вниманието на българската и сръбската общественост от големите политически проблеми на българското малцинство в Сърбия. По същото време докато срещу двамата български граждани се води едно доста съмнително следствие, никой не забелязва, че в Босилеград Димитър Димитров дни наред стачкува пред Общинския съд защото смята че е осъден невинно. Това очевидно не бе достатъчно интересна новина нито за медиите, нито за политиките.

Имайки предвид всичко това, ДСБ призовава всичките да проявят благоразумие и всеки да поеме отговорността си за справедливо решаване на споровете които опасно повдигат напрежението.

*Председател на ГС на ДСБ
Драголюб Иванчов*

Осъден българин в Босилеград стачкува

От 11 януари т.г. Димитър Димитров – Треперски от Босилеград, който има и българско гражданство, всекидневно стачкува в общинския съд с иск за прераглеждане на присъдата с която е осъден с парична глоба и условно на една година затвор за дело, за което той твърди, че не го е извършил. Димитров смята, че делото е скалъпено от сръбските специални служби, с цел да бъде осъден и компрометиран заради безкомпромисното му отстояване на правата на българското малцинство в Сърбия в рамките на политическата партия Демократичен съюз на българите. Димитров твърди, че Прокуратурата и Общинският съд в Босилеград както и Окръжният съд във Враня са изпълнявали политическа поръчка, и че адвокатката му, (бивша прокурорка), съзнателно е направила пропуск и не е обжалвала делото пред висшата инстанция за да може той да бъде осъден.

Димитров повече пъти е писал писма до сръбските Министерства на правосъдието, на вътрешните работи, началника на Държавна сигурност на Сърбия и разни правозащитни организации както и до българското посолство в Белград, но досега никой не се е заинтересувал от неговия случай.

Димитров е категоричен че ще продължи да стачкува, докато делото не се преразгледа и не се произнесе справедлива присъда.

Иван Николов

Нямаме нужда от дървени адвокати!

Или за премълчаните истини на вк. "Братство"

В поредицата на вестник Братство за служебната (не)употреба на майчиния ни български език, авторът Васко Божилов след дълго и широко писане, разтягане и увъртане на проблема, най-накрая пак се върна при същото заключение което властващата партия ни повтаря десетилетия наред: законът (който може и да не е съвършен), ни дава право за служебна употреба на майчин български език, само че ние, българите в Сърбия, не искаме да го използваме! Тоест, държавата не е виновна, виновни сме си ние самите! Нищо ново, чули сме го хиляда пъти, винаги когато се повдигне въпроса за нарушаването на нашите права. Очаквах, че макар и със закъснение, Васко Божилов ще даде отговор защо ние не искаме, (или не смеем), да използваме националните си права и ще се опита да открие виновниците за това, но той, верен на всеки режим и на себе си никога да не върви срещу течението, хитро избягва да даде отговор! А още по-малко да признае собствената си вина. Мисля че изследването на истината трябва да почне от отговора на въпроса къде е причината за страха на ония българи които, както той казва, "всичко наблюдават от страни"?

А отговорът е навсякъде и Васко Божилов, като дългогодишен журналист на в-к Братство, го знае много добре. Този отговор може да се прочете и в старите течения на в-к Братство, особено от времето когато ДСБЮ излезе на сцената и постави въпроса за положението и правата на българското малцинство и се превърна в една от най-преследваните партии в сръбската опозиция.

И докато активистите на ДСБЮ (сред които бях и аз) през пролетта на 1995 година лепехме афиши из града със следното съдържание: "Да свалим веригите на страха", "Национално достойнство, политическа сигурност, икономически просперитет – повече нямаме какво да губим". Общинският отбор на СПС в Босилеград издаде съобщение в което се казваше:

По повод все по-честите с нищо не аргументирани факти на отделна нелегална група националисти от ДСБЮ, за насилствена асимилация и застрашеност на основните човешки права и свободи на числящите се към българското национално малцинство в Югославия, както от страна на официалните държавни органи, така и от местните органи, Общинският отбор на СПС в Босилеград на заседанието си от 17 март тази година прие следното съобщение:

- Група екстремни националисти, числящи се към легитимно несъществуващия Демократичен съюз на българите в Югославия – ДСБЮ, със своите провокативни деяния се опитват да нарушават хармоничните традицион-

ни международни отношения в средите, в които по-голямо число от жителите са числящи се към българското национално малцинство.

Баз какъвто да е повод, но с ясно определена цел, "активисти" на тази официално несъществуваща партия, започнаха да изтъкват афиши в Босилеград с иритиращо-провокативно съдържание, за които положително се знае, че се подготвят извън нашата страна и което предизвика масови реагирания и негодувания от страна на населението.

Тази група под името на "ДСБЮ" има силна опора в някои недоброжелателни кръгове в България. Те се представяват като единствени и автентични представители на българите в Югославия, за което говори публицитетата, който им се дава от страна на някои български медии.

ДСБЮ, като еднонационална партия, още в началото остана без подкрепа в средата, където трябва да действа, а след многопартийните избори, на които не спечели нито едно отборническо място в ОС Босилеград и Димитровград и от своите малобройни членове. Да припомним: на изборите

Убедително победи СПС и от 58 отборнически места, в тукашните скупщини 48 получиха социалисти, числящи се към българското малцинство.

Българското национално малцинство, със своята легално избрана структура, желае да бъде открит мост за свързване и сближение по всичко близкия сръбски народ и да даде принос в развитието и ризициряване на добросъседските отношения.

Всичко, което е извън тези рамки, а има за цел да дестабилизира Югославия, която е единственото наше отечество, доживяваме като атака върху свободата и просперитетата на всички малцинства – се казва накрая на съобщението. (Братство 01. 04. 1995г.)

Ето каква е цената днес на "с нищо неаргументираните факти", за асимилацията, "хармоничните международни отношения", "недоброжелателните кръгове в България" и "единственото наше отечество Югославия". И докато ДСБЮ и КИЦ бяха държавни врагове (заради принципното си отстояване на правата на българското малцинство), Васко Божилов търсеше убежище в ЮЛ, сигурно не за това, че са му плащали да отстоява правата на българското малцинство.

На едно място в текста се споменава, че венчавките на български език в Босилеград били от преди няколко години. Да уточня, това бяха моите синове Александър и Бойчо Димитрови. Заради тази, и не само заради тази дързост да отстояват националните си права, те винаги са били и

продължават да са обект на специално отношение на властите. Дори и когато синът ми Александър през декември 1998 година придружи една хуманитарна пратка от България с мазут за отопляване на болницата в Босилеград, само два дни след това, той бе мобилизиран в сръбската армия която вече се готвеше за етническо прочистване в Косово! Когато пък върховния комендант на въоръжените сили Небойша Павкович нарече всички босилеградски и цариградски студенти в България "потенциални НАТО шпиони", другият ми син Бойчо Димитров реши да служи в българската армия.

Заради отстояването на правата на българското малцинство, (а може би и за това че съм внук на Димитър Дойчинов - Валявичарски неведнъж пребиван от сръбската джандармерия през 1921 по времето на Кралство Югославия). Аз също като шестнайсетгодишен бях пребит от комунистическата жандармерия през 1963г. с цел сплашване на населението. Дали и синовете и внуците ми ще продължават да ги бият с цел да ни сплашват докато провеждат асимилационната политика и България продължава да мълчи по нашия въпрос.

Неведнъж съм бил и обект на натиск и на скалъпени дела предназначени да ме сплашат и компрометират пред обществото. След всичко което е изживяло семейството ми, аз знам каква е цената на отстояването на българщината и ми е ясно защо българщината у нас не е пример за подражание и защо хората "не искат" да ползват националните си права. Отговорът е много прост: защото това е опасно! Впрочем, Васко Божилов също имаше дело с Васил Такев и той много добре си знае защо не е поискал то да се води на български език.

Само допреди няколко години Общинските съвети на СПС в Босилеград и Димитровград пълнеха вестниците със заглавия "КИЦ в служба на антидържавната политика", "Информативния център опора на антидържавната политика", "Призовават мракобесието на фашизма" и пр. Един от бившите кметове на Босилеград Сотир Сотиров тогава заяви в "Политика": "Длъжни сме да предотвратим антидържавната и вражеска дейност на КИЦ в Босилеград за което очакваме съответна подкрепа от държавните органи на Сърбия и Югославия" и се заканваше: "гражданите на общината и легитимните общественно-политически структури искат адекватна интервенция на държавните органи". Ето как властите се отнасяха към всеки който се опитваше да отстоява правата на българското малцинство. И не забравяйте, че това ставаше по времето когато в Сребреница 7 000 мюсюлмани бяха избити за две денонощия! Някой да е осъден за това? И тогава (и сега), държавата твърди, че ние имаме всички права и то "по най-високите международни стандарти". Само че ние не

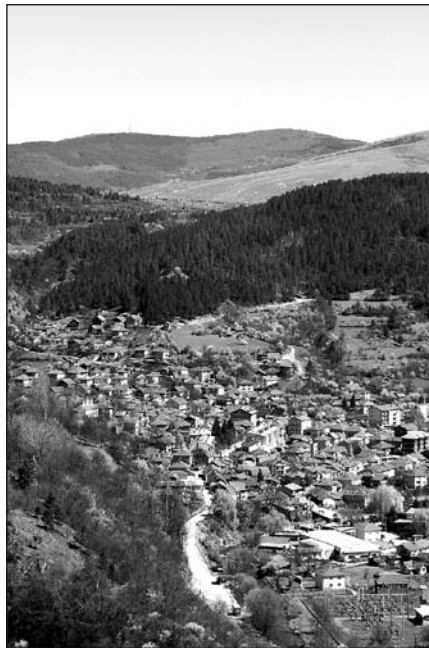
искаме да ги използваме, защото сме били "страхливи"! Какъв цинизъм!

Или друг пример. През март 1999г. синът ми Александър, който тогава беше на работа в КИЦ-а, войната в Косово го завари в София. Радио Босилеград и "Братство" няколко пъти пренесоха съобщенията на ОС на СПС в Босилеград в които се казваше, че той, за разлика от тях, бил "предател" и "петоколонаш. По същото време и най-големия водач на сръбската опозиция Зоран Джинджич беше в Черна гора и сръбските медии по същия начин го нарекоха "предател и "петоколонаш". Като родител предупредих сина ми да не се връща в Босилеград докато продължава войната. По същото време, само на 70 километра от Босилеград, в Мачкатаца, в пещите за старо желязо бяха изгорени стотици трупове на косовски албанци! И някой пак ще каже, че Конституцията, законите, държавата са ни дали всички права и свободи само че ние "не искаме да ги ползваме"! Извинявайте, но тая Конституция, тия закони и тая държава не можаха да защитят живота, правата и имуществото на стотици хиляди мирни граждани от хърватски, албански, мюсюлмански и сръбски произход които бяха избити, изгорени или изселени в името на една шовинистична идеология която освен Сърбия и "сръбството" не признаваше нищо друго! Или ще кажете, че така им се пада, що им е трябвало да искат там някакви си права, вместо да си налягат парцалите като нас!?

И още един пример. След "демократичните промени" синът ми Александър и КИЦ-а в Босилеград, отново водени от идеите да работят за демократизацията и доброто на града, заедно с г-н Никола Стоянчов създадоха КТ "КОДАЛ"! След като телевизията беше направена и беше на път да излезе със собствена програма, с която да продължи борбата за един по-съвременен Босилеград, дългите пипала на същата тая държава "която ни е дала всички права" се намесиха и провалиха неповторимия шанс идеите на съвременния свят да влезнат в Босилеград. Изпод перото на Васко Божилов във "Вечерни Новости", "Блиц" и "Братство" излязоха сума ти "проверени информации" за "укриване на данъци" и "милионите" които синът ми Александър Димитров бил "откраднал"! Погледнете какви бомбастични заглавия: "Дали бившият директор на "Кодал" е направил престъпление – заподозрян за укриване на данъци" (Братство 05. 03. 2004), "Бившият директор на "Кодал" под следствие – съмнение за укриване" (Вечерни Новости 06. 03. 2004), "На кого е Царството" (Вечерни Новости 17. 02. 2003), "Директорът скубе абонатите" (Блиц 08. 02. 2003г.) Но когато след три години държавата и "КОДАЛ" загубиха делото с Александър и той бе освободен от обвинението, Васко Божилов не можа да събере кураж да напише в същите тия вестници, че всичко това не е вярно, че това е било лъжа, предназначена да унищожи "КОДАЛ", за да нямаме свободна медия, за да не се бунтува общественото мнение и държавата начело със сега

вече преобладаващите комунисти да продължи своята унищожителна мисия срещу Босилеград.

Да продължавам ли още? Когато Общинският съдия за нарушения в Сурдулица заведе дело срещу мен че съм бил преобладаващ пътен знак на който писало "Територия на община Сурдулица" – поисках делото да се води на моя майчин български език. Васко Божилов, служебно бе призован като преводач от сръбски на български по делото срещу мен. На първите две дела той беше преводач и след това се отказа поради това, както той ми обясни, че не му били платили разноските по пътуването и превода. Аз го попитах защо той като журналист не изясни защо държавата не плаща за превода от сръбски на български, но той си знае защо не посмя тогава да каже истината. И точно затова днес няма морално право да говори нито "за служебната употреба на майчиния български език" нито за каквато и да е друго право на

българското малцинство! А още по-малко да играе ролята на дървен адвокат на държавата и на ония нейни служители които в името на разни утопични комунистически и националистически идеологии направиха и продължават да правят най-големите престъпления срещу нашия народ. Защото, каквото и да пише, пак ще стигне до същото заключение: държавата ни е дала всички права, и не ни е виновна, че не искаме да си ги ползваме! И това е горната граница до която той може да стигне! А проблемът не е, че не искаме да ползваме правата си, проблемът е че не искаме да живеем с мисълта че сме "държавни врагове", със страхът че някой може да ни арестува, да ни осъди, да ни отпусне от работа, да ни откара на фронта или дори да ни убие! Ето затова е виновна държавата и не бива вината постоянно да се прехвърля върху нашия измъчен, изстрадал и смачкан народ. Защото, ако Васко Божилов, като българин и журналист на "Братство" и член на СПС и ЮЛ си кривеше душата да прави

врагове от "Треперците", а не смееше дума да обели срещу престъпната политика на двойката Милошевич - Маркович, Шешел, Младич и пр., какво остава за ония бедни, смачкани и вече шашнати родители които биха изразили желание децата им да учат на български език? Кой ще ги защити от привържениците на оная политика която си размахва радикалските знамена и в Босилеград? Тоя наш измъчен народ няма съзнание за човешки права – той има само инстинкт за самосъхранение.

В дългата си поредица Васко Божилов пише, че съдията Драган Янев през 2003 година за пръв път приложил закона наказателното производство да се води на майчин български език в производството по частна тъжба на Васил Такев срещу обвиняемите Димитър Димитров и Иван Николов. Впоследствие, Васил Такев се отказа от частната си тъжба, проваляйки възможността делото да се води на български език. "Братство" тогава пак не пожела да публикува моя коментар в който попитах какво е наредило, правото на Васил Такев да защитава честта си, или интереса на държавата делото да не се води на български език?

Тезата, че държавата ни е дала и гарантирала всички права и свободи а ние не искаме да ги ползваме, неведнъж е защитавана не само от "Братство", но и от Националния съвет на българското малцинство, Матицата на българите в Сърбия, общинските власти в Босилеград и Цариград и десетки просръбски и български партии и сдружения. Тя дотолкова бе разпространена сред нас, че и държавните представители на Република България я приеха и се примириха с това, че у нас наистина няма нарушаване на правата на човека, защото вижте, самите българи го казват! От тук нататък ние загубихме най-здравия си съюзник в борбата за нашите права - България. Само КИЦ-а в Босилеград, "Бюлетин" и специално Иван Николов разобличаваха докрай лъжата в която вече всички бяха започнали да вярват, но този глас не можеше да стигне до всички и не можеше да бъде разбран от всички. Интересно е, че Иван Николов не бе оспорван от сръбските политици, той бе оспорван от ония представители на българското малцинство които бяха на сръбска служба и от ония български политици които през наш гръб и за наша сметка правеха сръбско-българска дружба.

Сръбската държава днес най-малко има нужда от дървени адвокати от типа на Васко Божилов които по стар навик, продължават да твърдят, че държавата ни е "дала" всички права. А ако е така, тогава значи на нас ни е добре и няма никакъв проблем. Сърбия днес трябва да признае вината си по отношение на малцинствата и да им се извини. Да им осигури правата и да им създаде възможност да ги прилагат на дело. А това няма да стане с оправдаване, а с безкомпромисно критикуване на сръбските политици които представляват и управляват с държавата.

Димитър Димитров – Треперски

Неписаните закони на полицейския произвол

След влизането на България в ЕС, докато сръбските граждани се редяха на опашка пред българското консулство в Ниш, придобилите българско гражданство спокойно пътуваха в България с българските си паспорти а лъскавите западни коли на булюци тръгнаха към Босилеград. Ядосани от това «европейско посегателство» върху «неприкосновения» сръбски суверенитет, на 1 март 2007 година някакви полицейски шефове изкараха заповед гражданите с двойно гражданство да влизат в България само със сръбски паспорт. Даже се разпространяваха слухове, че ще им отнемат и колите регистрирани на българско гражданство или на фирми регистрирани в България! Тази «военна» заповед, освен че беше незаконна и абсурдна, бе знак на враждебно отношение към гражданите на България които междувременно бяха станали и граждани на Европа. Колкото несериозна и смешна, заповедта, за която самите полицаи и митничари казаха, че я е издал «наш Йова», точно отразяваше военно-полицейския дух на държавата в която живеем.

Конституцията, законите за правата на човека и гражданина, правосъдието, добросъседските отношения с България, европейската практика – нищо от това нямаше значение. Имаше значение само мнението на някакъв надут полицейски шеф, който, вместо да прилага словото и духът на закона, прилагаше своето разбиране за «патриотизъм» според което не е много редно да сноват там някакви

си «българи» по «святата сръбска земя»!

По същото време, същите тия граждани с български паспорти минаваха на всички други митници към Македония, Румъния, Унгария, Хърватия и даже към България и никой не се притесняваше от паспортите им.

Своеволието на полицейския шеф (поизостанал в мисленето си около половин век), продължи от март до октомври миналата година когато нареждането му бе отменено и сега полицаите на «Рибарци» услужливо обясняват на пътниците, особено на тия които карат коли с български регистрационни номера, че трябва да използват българските си паспорти!

И така, след осем месеца систематичен тормоз на хората с българско гражданство сред които имаше и такива които бяха карани да вадят сръбски паспорти след 20-30 години престой в България, след като вече им се бяха родили внуци и правнуци. След като КИЦ «Босилеград», Демократичния съюз на българите, група засегнати граждани, Мисията на ОЕБС, АБЦ център от Враня, радио Дойче-веле, Министерството на външните работи на Република България, българското посолство в Белград, Генералното консулство на Република България в Ниш и някои чуждестранни журналисти и общественици се занимаваха с този въпрос – заповедта на «наш Йова» най-после бе отменена. Разбира се, никой не бе извикан на отговорност, никой не се извини на хората които седмици и месеци наред бяха

унижавани не за друго, а само затова, че съвсем легитимно бяха придобили и ползваха българското си гражданство.

Остана неясно, има ли наистина такъв закон който да задължава хората с придобито българско гражданство да влизат в България само със сръбски паспорт? Ако има, кой е виновен че не беше прилаган на практика досега, ако няма, кой ще отговаря, че неоснователно бе прилаган в продължение на цели осем месеца? Кой ще плати тормоза и унижението на стотици граждани месеци наред? И накрая, защо само КИЦ «Босилеград», ДСБ и една малка група засегнати граждани трябваше да водят битката срещу полицейското произволие, въпреки че органите на прокуратурата и правосъдието взимат пари от данъкоплатеца за да защитават правата му? Разбира се, у нас не е нито печелившо, нито пък безопасно да се бориш срещу полицейското произволие и да защитаваш правата на гражданите. Но мълчанието води до още по-големи произволия.

След няколко месечна пауза, това нещо си и продължение: на двама граждани на Враня които са си регистрирали фирми в България и карат коли с български регистрационни номера собственост на фирмите, полицията във Враня временно им е отнела колите с обяснението че не може България да признава Косово, а вие да карате български коли в Сърбия!

Иван Николов

Има ли или няма дискриминация?

През февруари т.г. Демократичния съюз на българите се обърна с писмо до Министерството на финансите -Управление на митниците и до Министерството на вътрешните работи на Република Сърбия с което изрази протест, че на митническия пункт в «Рибарци» вече няма работещи местни българи полицаи и митничари и изрази опасение, че това може да бъде тълкувано и като акт на недоверие и национална дискриминация към лоялните сръбски граждани от български произход. Понастоящем полицаите и митничарите на митническия пункт в «Рибарци» са сърби и всекидневно изминават по 140 километра от Рибарци до Сурдулица в двете посоки което

струва много пари.

В отговора на Министерството на финансите - Управление на митниците от 7 март т.г подписано от директора Предраг Петрониевич се казва, че «оценките и твърденията изнесени в това писмо са неоснователни и не отговарят на обективните факти». По нататък се сочи, че в органите на митническата служба се постъпва на работа чрез публичен конкурс според утвърдени със закона критерии. Принадлежността към определено национално малцинство не е решаващ фактор при разпределението на митническите служители. Обаче със закона за държавните служители е предвидено, че при настаняването на работа в дър-

жавните органи трябва да се държи сметка националната структура да отразява националната структура на населението към което Управлението на митниците се придържа и сочи примери, че освен сърби в митническата служба работят и числящи се към още 15 националности сред които има и 39 българи които са разпоредени в митниците: Ниш, Кладово, Димитровград, Нови Сад, Вършац и Суботица. На последните два конкурса на митницата в Ниш не е конкурирал нито един българин. В писмото се изразява уверение че ДСБ ще се откаже от твърденията за «организирана политика на национална дискриминация».

Иван Николов

Имаме ли разбиране за патриотизма на другите?

“Сръбски звезди на американското тенисно небе”

Може би нямаше да реагирам ако не бях провокиран от първата и последната страница на “Братство” от 28. 03. 2008г.

Чест на първите места на тенис турнира в Индианополис. Това наистина е успех достоен за уважение, но “Братство” все пак е вестник на българите в Сърбия (и в Западните покрайнини), а ние сме част от плътта на българския народ и на българската нация. Нямаше да имам нищо против ако в “Братство” достойно бяха отразявани и постиженията на спортистите от майка България на световно, олимпийско и европейско равнище. А те никак не са малко: златни медали по художествена гимнастика, вдигане на тежести, спортна стрелба, шахматни състезания, зимни състезания и много други.

Толкова за първата, но снимката от последната страница според мен е скандална въпреки сатиричния контекст в който е сложена. Мога да разбера патриотизма на спорти-

ста който носеше фланелката с надпис “Косово е Сърбия” и дори президента Тадич който го оправда с думите че се е подал на емоциите.

Жалкото е, че не винаги се проявява разбиране за емоциите на другите. Ето и един личен пример.

Когато аз през 1994 година, воден от същите емоции предизвикани от успехите на българския национален отбор по футбол на световното първенство в САЩ бях издигнал българския национален флаг на балкона на къщата ми, в един съботен ден, двама полицаи, в мое отсъствие, бяха накарали съпругата ми да го сваля! Значи, когато става дума за “сръбски патриотизъм” всичко е позволено, но когато някой друг: българин, албанец, унгарец, хърватин или някой друг прояви своя патриотизъм той си остава неразбран и дори бива осъждан. Да не бъде погрешно разбран - не всички сърби са шовинисти. Но някои от тях се престарават да се правят на по-големи сърби от сърбите.

Димитър Димитров - Треперски

Писма на читатели

Уважаеми г-н Николов,

Преди известно време случайно намерих вашия “Бюлетин” и го прочетох до последната буква. За пръв път видях някакъв копнеж или пушек който се вдига в тъмнината на нашия резерват в който бяхме обкръжени и само гледахме и чакахме кого ще посочат за превъзпитаване по начин по който те определят. Можеше да е затвор от който се връщаме броени дни преди края на живота си, можеше да е някакъв специален начин за ликвидация от който, ако решиш да рискуваш да избягаш през границата, можеш да изложиш на смъртна опасност семейството си. Ако пък решиш да тръгнеш навътре, това пак в крайна сметка означаваше да затвориш родния си дом след смъртта на баща и майка.

Аз не съм писател да опиша нашите мъки, не съм добре със зрението дори и пивалка да държа, не съм баба да плача, каквато беше моята майка която плачеше и кълнеше черната прокуда дете ни пропиха надалеч от турската до унгарската граница. Когато бяхме малки и палави и я ядосвахме прибирайки се късно в къщи тя сърдито ни кълнеше: “Да даде господ да отидете толкова далече, та да се чуе, ама да се не видите!” То така и стана. Дойде време, всички пръснаха надалеч по света, а аз останах сам и пак моята неграмотна майка ми шепнеше през сълзи, тихо, никой да не чуе: “Бягай от тука и не се връщай, тия кучета ще те изядат!”

Там където аз съм роден е много необикновено място. Там не отиват пътеписци, писатели, археолози, нито пък журналисти. Там отиваха само въоръжени хора и по едно време, превъзпитани учители. Там можеха да те убият или да те арестуват без да се знае защо. Ако някой беше убит, след няколко дни идваха да приберат трупа и го погрибаха мълчешком. Нямаше никаква експертиза или някакво доказателство за вина. Семейството знаеше само че това са направили войниците. От тук нататък нищо не се знаеше. Никой не смееше и да пита. Насилията бяха такива, а страхът толкова голям че не му си виждаше края. УДБА изпращаше добре въоръжени и облечени в дълги кожени балтони хора, с променени имена, и те имаха право на всичко. Да арестуват по няколко души и да ги бият колкото си искат говорейки им за някаква организация за която никой нищо не бе чувал. Затова в нашето село никога не е имало никаква организация.

Но затова пък често пъти на сила организираха останалите селяни в селото да носят някаква пропагандна поща през границата ако са трябвали да я отнесат самите те.

Организираха потери за диверсанти ужким дошли от България, потери в които убиха “най-големия” си патриот, а после му вдигнаха паметник при училището. Това го знаят

и могат да го посвидетелстват и хората които идват от България. Това което ви казвам никъде не е написано, нито казано. Това не се намира в никакви архиви. Това го знаят само белите глави.

Работата която бе планирана е завършена. Селото е опразнено. Ако днес и има някой пенсионер да се е завърнал, благодарение на нашия манталитет, той се е научил да псува Бога и да говори на лош сръбски език, научил е да против нашата нация и против всичко що е българско.

Училището, някога направено с голяма любов и голям труд, сега рухва. Черквата която едно време събираше народа, сега също рухва. Останаха сама циганските семейства с по 7-8 деца и нито един ден училище. Няма хартия която да побере всичките мъки и сълзи за тия които ни правиха всичко това, но и за ония които не ни защитиха и които и днес ни отхвърлят.

Искам да напомня нещо което измъчва нас във вътрешността на страната. Опитвахме се да го решим но не успяхме. Нашето желание е някак да запазим своя език и култура. Но нямаме никакви възможности за това.

По времето на лошия Милошевич имахме малко ТВ от Ниш, половин час в седмицата, сетне все по-малко и на края всичко се прекъсна. Имаше дума за някакъв културен център и от това нищо не излезе. Вероятно някои смятат че няма нужда от това. Питам, защо никой не иска да види какво правят другите по тоя въпрос? Отговор няма. Нашето поколение няма да знае за нашите дядовци и бащи които воюваха за България и защо са воювали.

България трябва да промени политиката си към нас. Всеки младеж който може и иска да учи, да следва, да учи занаят, да работи, трябва да е добре дошъл в България. В Босилеград и Димитровград да се открият български училища с учители от България. А българската държава да помогне да възстанови пропадналите предприятия и да даде работа на толкова закъсали работници. Влакът всяка сутрин да отива натам и вечер да се връща с работници и ученици.

В Димитровград да се чуе български език, и чак тогава може със гордост да се отива там и всеки да бъде уважаван гост. В Националния съвет да не се мислят само как да делят пари, а как да донасят решения от които да има полза. Да говорят български без да се срамуват от него, а не да ги слагат на постове заради това че са сменили нацията си. Никак не мога да разбера защо такива “големи” българи толкова много обичат да говорят на сръбски.

Иване, трудно ще прочетеш това което ти написах, защото има много грешки, само те моля да ми повярваш, когато ти казвам, че аз в теб виждам искра в тъмнината, отново Левски се е родил за нашия народ и нека Бог да те пази.

С почит, **Петър Колев**

Калугерица, М. Попович 11, Белград

Българското гражданство и визите – про и контра

Приобщаване се постига само с усвояване на европейските ценности

Далеч преди България да стане членка на ЕС, от десетината български организации в Сърбия, само КИЦ-а в Босилеград непрекъснато предупреждаваше за трудностите и изпитанията които щеше да ни донесе неизбежният визов режим. Тогава като че ли никой сериозно не се замисляше за това.

В интерес на истината, българската външна политика проточи прилагането на визовия режим към Сърбия до последния момент – 1 януари 2007 година. Точно заради българското малцинство в Сърбия, България направи и втора отстъпка – предложи безплатни визи на всички сръбски граждани. Както знаем, безплатен обяд няма, визите бяха платени – от българския данъкоплатец. Това обаче никой не го забеляза и никой не се запита колко струва това. Изправени пред най-голямата изолация в историята си, българите в Сърбия протестираха яко. Но най-яко протестираха ония, които най-много мразеха България. Свикнали да псуват България без повод, сега вече си имаха и повод – визовия режим. После извадиха и българското гражданство. Каква е

тая майка България дето не ни дава визи и българско гражданство?! Унесени в псувните си, те забравиха, че до вчера псуваха България затова, че тя даваше българско гражданство. Само че тогава я псуваха за намеса във вътрешните работи на суверенна Сърбия. Времената се сменят, но не и хората.

Най-напред се изпусна кмета на Босилеград Владимир Захариев, който, в интервюто пред “Вечерни новости” в стремежа си да се хареса на Кошунница, нарече България “мащеха”, която не ни дава визи! Това, първо, не беше вярно, а второ, той нямаше морално право да го каже, защото, по същото време, мъкнеше пълни чували с паспорти в българското консулство в Ниш и изнудваше българската държава да лепи визи не толкова за нуждите на хората, колкото за неговата политическа реклама! След това “българинът с най-много функции в Сърбия” Ангел Йосифов, според “Братство”,

се обърнал с писмо до българския външен министър Ивайло Калфин в което го упреквал, че визите “Д” за ученици и студенти много се бавели. И най-накрая, “среднотатистическия българин от Сърбия” Тодор Петров, който има и българско и гражданство и е незасегнат от визовия режим, в “Братство” отвори огън срещу визовия режим и тригодишното чакане на българско гражданство! И ни предложи не каквото и да е, а направо “гръцкият принцип” за издаване на визи: тропаш, влизаш в консулството и получаваш виза, без покана, без гаранция от роднини?! Много просто, само че не е вярно: освен стандартните документи за издаване на визи за

антиевропейски настроена. Щом ние мислим, че нямаме нужда от Европа, тогава защо Европа, с колосалната си икономическа мощ, да има нужда от нас? Тя ни е изолирала с визовия режим и ни е оставила да си помислим поне едно десетилетие дали да играем по правилата които тя ни предлага или да витаем из нашите “небесни царства” от косовската митология.

Следователно, в конкретния случай няма смисъл да пишем писма и да искаме облекчения за визовия режим от българския външен министър Ивайло Калфин. Визовия режим с България, убеден съм, е един от най-либералните в света – визите са безплатни, не се изискват много документи, не се чака повече от седмица. Няма по-лек визов режим от това. Само че си е визов режим.

Може би трябва да се обърнем с едно писмо към Кошунница с което да поискаме, в интерес на нашето европейско бъдеще, да приеме че Трибунала за нас “не е дивета дупка на кавала” и да се оттегли от власт!? Или да снемем политическото си доверие от него? Това май ще бъде по-добре отколкото да

водим антибългарски кампании които, по същество, не се различават много от ония които се водеха на страниците на “Братство” по времето на Борис Костадинов.

Иначе, напълно съм съгласен, че “Приобщаване не се постига с визи и с тригодишно чакане за българско гражданство”. Да така е, приобщаването към съвременните европейски държави може да се постигне само и единствено с усвояване на европейската ценностна система, и изпълняване на стандартите и критериите за пълноправно членство в ЕС. За това трябва да помислим, а не да хленчим от визовия режим, който, между другото, сами си избрахме гласувайки за националистически партии с антиевропейска ориентация. Вместо да обвиняваме други, крайно време е да си дадем сметка за грешките които направихме и все още продължаваме да правим.

Иван Николов

Размишления върху един документ

В ръцете ни е документа БЪЛГАРИТЕ ПО СВЕТА И ДЪРЖАВНАТА ПОЛИТИКА дело на заместник министър-председател и министър на външните работи Ивайло Калфин. Както е изведено в Увода това е опит доклада „да стане добра основа, върху която да започне дискусия по изведените теми, така че да се направи по-пълнен и цялостен анализ на изложената проблематика”, и още „крачка в правилната посока, а именно идентифициране на въпросите, които трябва да намерят ново решение в българското законодателство, на конкретни мерки, които да спомогат за съхранението на българската духовност, културни традиции и самосъзнание по света.”

Вярно е, че възникналите български общности в различни части на Европа и Азия не са еднородни. Те са различни по съдба, живеят на териториите на различни държави и за това подходът към тях трябва да бъде диференциран. Имаме големи български общности в Румъния, Молдова, Украйна, Русия (волжките българи), Албания. В началото на документа обаче е пропуснато отбелязването и на българските общности в Западните Покрайнини (Сърбия), Косово, Западна Тракия и Вардарска Македония. Това създава неприятно впечатление за неравнопоставеност още на ниво Увод в така представения документ. Посочените показват цифри, че извън пределите на България понастоящем живеят около 3 милиона българи потвърждава потребността от разработване на държавна стратегия на поведение спрямо тях и държавите в които живеят. В тази бройка са включени разбира се и 1 милион българи напуснали Родината след промените 1989 година и потърсили решение на проблемите си в страни от Европа, Америка и други континенти. Те стоят малко встрани от разглежданите теми в документа.

В главата *Характеристика на българските общности в чужбина* се анализират причините поради които българите живеещи извън пределите на България желаят сега да придобият българско гражданство,

удостоверение за български произход и въобще уреждане на своя статут в България. За съжаление, не икономическото развитие на страната ни е определящият фактор, за наплива на тези българи към страната ни. Не може в една държава с обедняващо и разслояващо се по доходи население 800 000 българи да я напуснат по тези причини и същевременно също стотици хиляди „външни” българи (да ги наречем така за краткост) да искат да дойдат в изпадащата във все по-лошо състояние страна за да търсят поминък. Честно направеният анализ показва друга картинка, а именно, че българите в чужбина се стремят чрез получаване на българско гражданство да могат да се възползват от членството на страната ни в Европейския съюз. Това им открива широки хоризонти да пътуват и работят в Европа и по света. Тоест решаването на собствените им икономически проблеми е дълъг път в който България е просто една спирка преди да станат „граждани на света”. Типичен пример за това са българите от Вардарска Македония, чийто наплив към България е най-голям. Колкото и да ни се иска да гледаме на това като на възраждащо се българско национално съзнание, нещата не стоят така. След 80 годишен процес на отродяване и сърбизиране македонските българи събират сега шанса си да потеглят към Европа точно с паспортите на „забраняваната Родина”. Такива са за съжаление реалните факти.

В глава *Институции осъществяващи държавната политика* са изброени държавните институции осъществяващи на практика държавната ни политика спрямо „външните българи”. Това са 6 министерства и една държавна агенция. Първоначалното впечатление за някаква голяма ангажираност на държавата ни всъщност е погрешно. Липсата на координираност в действията им по отношение на решаването на проблемите на българските общности живеещи извън България е очевидна. Държавната агенция за българите в чужбина не може да се справи с непосилната за нея задача да координира работата на различните институции. Малкият бюджет на Агенцията не е единствената причина за невъзможността да се координира цялата тази дейност. Това поне се признава добросъвестно в разглеждания от нас документ. Посочена е нормативната база на която се опира Аген-

цията, а и всяка държавна институция в политиката си спрямо „външните” българи. Оставаме с впечатлението за разхвърляност и непълнота, неизясненост в цялата нормативна материя уреждаща тази тема. Всъщност **темата** не присъства в тези документи, а те уреждат само различни страни от големия проблем – **Взаимоотношения между България и българските общности извън България.**

Буди недоумение факта, че от това се прави яловия извод, че е достатъчно само „усъвършенствуване на правната уредба” и толкоз. За нас е очевидно, че е необходимо създаване на институция с ранг на министерство, която да има парите, властта, свободата на действие, стъпвайки на базата на един цялостен нов закон да поеме в ръцете си решаването на всички проблеми на нашите сънародници живеещи по стечение на историческите обстоятелства десетки и стотици години извън пределите на Родината. Но веднага трябва да кажем, че ако тази институция се изпълни с кадри, които никога не са се занимавали с историята и настоящето на този голям проблем, не са подавали носовете си извън работните кабинети и са попрелистили само някоя и друга книжка за да си опреснят историческите факти-работата няма да върви. Така просто ще създадем една нова тромава бюрократична институция, която ще смуче пари от държавния бюджет без да върши нищо полезно нито за България, нито за българите живеещи извън нея.

Стигаме до главата *Демографска картина*

Ясно е, че страната ни се намира в демографски срив. Близо 1 милион души напуснаха България през последните години. Раждаемостта е много слаба. Населението на страната ни е застаряващо. Увеличава се броя на циганите, тъй като само те се възползват от всички парични и други подобни поощрения за по-висока раждаемост. Някои от тях само на това разчитат. За голямо съжаление у тях не се изработва стремеж към ограмотяване, образование и придобиване на почтенно печеливша професия. Търси се най-лекия начин за придобиване пари на границата на законността. В документа на министър Калфин се прави опит демографския срив да се обяснява по един едностранчив начин с настъпила „огромна емиграционна вълна след 1989 година”. Отварянето

на страната към света, желанието за реализация в чужбина, политиката на „зелени карти“ довела видите ли до това близо един милион предимно млади хора да напуснат за кратко време България и да променят така структурата на обществото ни. Това е твърде опростенческо виждане и обяснение на нещата. Пропусната е само една малка подробност, а именно да се каже **истината**. Държавността в държавата ни силно намаля. Заприличахме на джунгла където господствува закона на силния. В условията на „постсоциализъм“ (непознато явление в световната история) започна бързо превръщане на досегашната държавна собственост в частна такава. Процесите на приватизация и реституция не ставаха по обещания прозрачен, почтен и законен път. Собствеността се разграби по един криминогенен начин обогатявайки една малка прислойка хора от кръга на бившата комунистическа номенклатура и Държавна сигурност. В държавната хазна не постъпиха очакваните големи пари с които да бъдат захранени други сфери за даване на начален тласък в тях. Настъпилата повсеместна безработица и безпаричие, липсата на перспектива пред младите българи взели в ръце дипломите си за средно и висше образование сложи в устата им фразата: **-обичам родината си но мразя държавата**. Омерзението настъпило в душите на по-зрелите българи станаха свидетели на това, как довчерашните партийни секретари днес са първи капиталисти и работодатели погазвайки безцеремонно всякакви синдикални права на работниците си, ги подтикна да напуснат страната за да вложат своите професионални умения в един свят с по-ясни и справедливи правила. Именно това изгони от България младите хора, бъдещето и, и те се разпръснаха по Европа, Америка и други далечни континенти. Това породило след себе си куп проблеми в болното ни общество и недостига на работна ръка е само един от тях. Стигна се до там, че сега усилено се търсят работници от чужбина. Изпуснахме питомното, а сега гоним дивото. В доклада не е казано ясно, че изключително ниското заплащане, непочтенно сключваните трудови договори без здравно и пенсионно осигуряване, лошите условия на труд, неефективната синдикална защита са основните причини за настъпилата „значителен отлив на работна ръка от страната“.

В главата *Емиграция и реемиграция*

Цитирам: „ Стабилното развитие

на българската икономика през последните години създава предпоставки за завръщане на част от икономическите емигранти“. Това твърдение просто не е вярно. При по-нататъшния прочит то не е подкрепено конкретни факти и цифри. Завръщат се само тези българи, които са напуснали страната и се работят някаква сезонна работа в продължение на няколко месеца. Завръщат се и циганите, които се опитаха по същия начин не съвсем почтен начин да заработват пари, както го правят в България, но за тяхно съжаление удариха на камък. Законите там просто работят. Всички останали българи с добро образование и квалификация се устройиха трайно, предимно в Америка и някои европейски страни.

И оттук в представения ни документ следват разсъждения, които меко казано будят недоумение. Говори се за реемиграция на наши сънародници от Украйна, Молдова, Казахстан и др.(разбирай Македония, Западните Покрайнини). Вменява се на Държавната агенция за българите в чужбина да работи за трайното устанавяване на тези хора в България и за заселването им в различни части на нашата страна.

Това е опит за преодоляване на сериозната демографска криза у нас чрез механични способности като преселение на големи маси хора от една територия на друга. Това не решава проблемите, а само може да създаде нови свързани с приобщаването на тези хора, приспособяването им към нашия начин на живот и нашата култура и религия(сред тях има и не малко мюсюлмани). Откъсването на тези хора от корените им и вкарването им в една чужда на тях среда, па било то и Родина на праотците им е погрешна

политика. Ако обществото ни продължава да бъде бедно и разединено, ако продължават да вилнеят организирана престъпност и повсеместна корупция, ако нямаме истинска пазарна икономика с ясни и прозрачни правила, тези наши сънародници не ги чака нищо хубаво в прародината им. Най-много да се увеличи броя на нещастните и бедни българи още с няколко хиляди. На България и трябва работещи предприятия, подпомагано земеделие и скотовъдство, целогодишен туризъм и добри закони но не само на хартия, а работещи такива. Една социална държава, която не прави богатите по-богати, а бедните по-бедни. Тогава даже и този милион българи побягнали на запад рано или късно ще започнат да се завръщат с капиталите и придобития професионален опит, защото по хубаво място от Родината няма. Българинът така е устроен, че колкото и където да пътува, той никога не забравя родната си земя и част от сърцето му остава винаги в България. Станем ли наистина една нормална европейска държава споделяща християнските ценности на старите демокрации ще си върнем изгягалите българи. До какво ще доведе поголовното преселение на българи от Вардарска Македония или от Западните Покрайнини в пределите на България? Обезлюдяването на тези краища единствено ще спомогне само до окончателното албанизирание на цяла Македония и сърбизирание на Западните Покрайнини. За пример ще посочим настаняването в Ниш на около 30 000 сърби изселили се от Косово.

По-нататък в Документа се разглежда процедурата по даване на българско гражданство на наши сънародници живеещи извън границите на България.

Обсъжда се темата за „**криза на идентичността**“. И тук се сблъскваме със заобикаляне на истинските проблеми и избягване на тяхното разискване. Политиката на асимилация провеждана в различните страни е целяла все едно и също нещо – загубване на българското национално самосъзнание. В документа се говори за ислямизация на западните Балкани и отново се набляга на Косово и Албания.

Защо трябва да крием, че за България най-болезнено се е приемало асимилирането на българите във Вардарска и егейска Македония и асимилацията на сънародниците ни в Западните Покрайнини. Тук имаме две важни обстоятелства. Тези откъснати от нас територии са ни погранични, буквал-

но откъснати парчета земя от снагата на България и страхът, че България може някога да предприеме стъпки да си ги върне към старата България бушува в главите на сърби и гърци. Втората особенност е, че съществува голямо сходство в езиците между българския и сръбския народи. Имаме и обща източноправославна религия. Точно тези белези на сходство се използват от сърбите за дебългаризиране на сънародниците ни и крайното им приобщаване към сърбизма. Това не е казано ясно и категорично в Документа на министър Калфин, а той търси денационализация там където я няма, като подминава истинската опасност която стопява българите в Македония и Западните Покрайнини. Неразбираема е късата историческа памет проявявана от нашите държавни мъже спрямо злините, които са ни причинили най-вече сърбите. Излишно се фокусира вниманието към Приднестровието в Молдова, гагаузите и сънародниците ни в Украйна. Горещият проблем са съвсем близките ни по дух и територии западнопокрайнци и македонците край Вардара. Затварянето на очите пред тази истина не означава, че този проблем не съществува.

В този смисъл умилително изглеждат усилията на държавата ни да запази българската идентичност сред сънародниците ни живеещи извън България. Литературни конкурси, електронни продукти, международни конкурси и физико-географски карти няма да закрепят българщината по близки и далечни земи. Какво трябва да предприеме държавата ни в тази посока?

За Западните Покрайнини трябва решително да се настоява за възстановяване цялостното обучение в училищата на български език.

За Македония важно е да достигат наши вестници, списания, телевизионни програми, филми, историческа литература, която свободно да се предлага и намира във всяко кътче на Македония. Да се пресече просръбското влияние и продължаваща пропаганда в интерес на сръбската кауза. Да се инвестира в предприятия и земеделие в тези стари наши земи. Максимално да се улесни достъпът на младите им хора за получаване на средно и висше образование в нашите училища и университети. Това да се съпровожда с едно обучение по родолюбие. Завършилите нашите училища и университети да се връщат по родните си краища, където да поменят негативната представа за България създавана ме-

тодично през изиналите десетилетия.

Да се улеснят желаещите по-големи българи да работят в страната ни, развивайки се професионално, придобивайки добра квалификация и като такива също да представят в добра светлина България по родните си места, където в крайна сметка трябва да останат да живеят.

Църквата също трябва да вземе участие в процеса на съхранение на българщината по тези краища. Възстановяването на занемарените български черкви, параклиси и манастири, въвеждането на служба на черковно-славянски(старобългарски) език е работа именно на нашето духовенство. Обучението за тази цел на млади момчета в нашата духовна семинария(средно и висше духовно образование) може само да подпомогне тази дейтелност. Границите към Македония, Цариградско и Босилградско трябва да станат напълно пропускливи за движение на хора, идеи и капитали.Точно както това става в централна Европа. Далеч сме от мисълта да пренебрегваме желанието на българите в Молдова, Украйна и Русия да имат български училища и да учат на български език. България трябва да има ресурсите да открива и подпомага съществуването на български училища и университети по тези места. Да доставя български учебници, видео материали, исторически книги и литература и да обучава местни млади хора за преподаватели в тези учебни заведения. Но всичко да става там, на място. Никави реемиграционни вълни не са ни необходими.

В IV Глава на Документа отново започва предвкъването и то в безизходна посока на темите за осигуряването на работна ръка отвън чрез придърпване на сънародниците ни зад граница. Плашливо се обсъжда евентуалното им социално и здравно осигуряване. Не изглежда убедително цялостното им осигуряване при положение, че понастоящем пенсиониращите се българи с по над 30 години стаж получават мизерни пенсии, а здравното обслужване на населението може да се опериличи по своята ефективност на отмененото смъртно наказание в страната ни. Какво да очакват тогава в тази посока сънародниците ни от близо и далеч!

Прочитането на последните стра-

ници на Документа ни сбъсква с едно скучно изброяване на елементи на държавната ни политика представляващи естествени принципни положения общовалидни за всички малцинства по цялата земя като: защита правата на малцинствата, липса на териториални претенции, създаване на лобита във влиятелните страни, добри консулски услуги, интернет страници за сънародниците ни и накрая нещо по-важно като създаване на фондове за подпомагане работата на български неправителствени организации в чужбина. Това последното е само на думи и това с пълна сила го изпитва на гърба си една доказала се през годините институция каквато е Културно информационен център на българите в Босилград.

Толкоз бихме могли да кажем по написаното в **БЪЛГАРИТЕ ПО СВЕТА И ДЪРЖАВНАТА ПОЛИТИКА.**

Всъщност каквато е политиката на правителствата ни към българите в България, такава е тя и към българите живеещи извън пределите на страната ни. Не би могла да бъде иначе, защото животът, проблемите,стремежите, разочарованията, осъществяването, надеждите ни са еднакви. И само истински почтени държавни мъже обитаващи сградите на Парламента, Мнистерски съвет и Президентството биха водили правилна политика към всички българи осигуряваща им съхранение на националното самосъзнание и материално благополучие в днешния сложен и труден свят.

Д-р Валентин Янев

Да си върнем „външните“ българи

Икономиката и демографската криза изискват контролиран внос на работна ръка.

България е изправена пред необходимостта да внася работна ръка от други държави. Това, както казват юристите, е „ноторен факт“ и едва ли си струва да хабим място за дълго и пространно обосноваване на тезата. Подобно на останалите страни от Европа, България вече вижда симптоми на демографска криза, както и постоянно възникващи дефицити от определени категории специалисти и работници на пазара на труда. Това налага възприемането на

активна имиграционна политика

На първо място трябва да се откажем от досегашния изключително рестриктивен режим на допускане на чужди работници. През годините на прехода имаше логика от защита на трудовия пазар в условията на стагнация на икономиката и на висока безработица. Днес ситуацията е променена. Въпросът вече не е в дилемата „да отваряме или да не отваряме“ пазара на труда за „външни“ човешки ресурси, а в проблемите на управлението на риска при осъществяването на вноса на чуждестранни работници и специалисти.

Държавата сякаш започна да осъзнава възникналата ситуация и беше направена първата стъпка. В началото на септември миналата година приключи работата на специална междуведомствена работна група, която предостави документ, озаглавен „Общи насоки на миграционната политика на Република България“. Работната група за „Общите насоки“ беше създадена по искане на социалните партньори – работодатели и синдикати, които поставиха въпроса открито в Националния съвет за тристранно сътрудничество. Фактът, че министър-председателят назначи министъра на външните работи за ръководител на тази работна група, определено говори за сериозно отношение към проблема.

От своя страна работодателите и синдикатите (в това число Съюзът за стопанска инициатива) участваха изключително мотивирано в работата на работната група, защитиха някои основополагащи принципи на своите гледища по въпроса и взеха дейно

участие в изработването на крайния документ.

Самия документ е ценен преди всичко с факта, че той отваря пътя към

приемането на реална миграционна стратегия

със съответна програма за приложението ѝ, в която вече да бъдат конкретно и подробно описани всички законодателни мерки и други действия, които трябва да се предприемат, за да бъдат решени проблемите, извикали на бял свят набралата вече скорост дискусия по миграцията. В самия текст на „Общите насоки“ могат да бъдат открити най-различни „недоделки“ и недостатъчно прецизни формулировки, но в случая е важен

общия дух на документа и посоката, в която се движим. А тя, по всичко личи, ще бъде управлявана имиграция в Република България. В „Общите насоки“ са заложили с общо съгласие редица принципи, които са издържани точно в духа на идеята за регулиране на имиграционните процеси и за управление на риска от тях:

- Ефективно управление и контрол на миграционните потоци (регулируема миграция).

- Интеграция на имигрантите в съответствие с основните общи принципи на ЕС и с установените международни стандарти.

- Адекватна миграционна политика, съдържаща емиграцията и осигуряваща необходимия за икономиката качествен имигрантски поток с превес на граждани от български произход.

- Адекватни критерии за привличане на имигранти за работа в България с цел преодоляване на дефицита в човешките ресурси.

- Активни мерки за задържане/връщане на младите хора в България.

- Постоянна връзка с българската диаспора.

- Зачитане на правата на законно пребиваващи в страната чужденци.

- Превенция и противодействие на нелегалната миграция.

В документа има и определена доза оптимизъм, граничещ с утопизъм – най-вече при заявяването на намерението за прилагането на „активни мерки за задържане“ и още повече за „връщане на младите хора в България“. Тук едва ли трябва сами да си създаваме илюзии, още повече, че по никакъв начин не трябва да се подценява, камо ли да се забравя приносът на икономическата ни емиграция за поддържането на постоянен приток на

валута към България, на който в крайна сметка се крепи и валутния борд.

Но като цяло оценката за изработения и приет документ и най-вече за скоростта, с която той беше подготвен, може да бъде само положителна.

Едновременно с това, ако се отърсим от леката еуфория, съпътстваща направените от държавата положителни стъпки, и отчетем реалистично характера на оплакванията на работодателите от вече съ-

ществуващите дефицити на човешки ресурси, ще видим, че те нямат време да чакат, за да берат плодовете на бъдещата миграционна политика.

Там, където не могат да се използват никакви местни резерви, първата и естествена реакция е да се потърсят

български граждани в съседните ни страни

най-вече в Македония и Турция. Работодателите не чакат някой „да се погрижи за тях“ и си създават агенции за привличане и подбор на персонал, които вече са се впуснали „на лов за глави“ в тези държави. Първите резултати вече са налице в предприятията „Ремотекс“ – Раднево, при кабелните оператори и на други места.

Проблемът обаче е там, че личните човешки ресурси са доста ограничени. Според данните, предоставени ни любезно от Министерството на правосъдието, общият брой на придобилите българско гражданство

лица с указ на вицепрезидента на Република България за периода от 2002 до 2006г. включително е 27 898 души. Очевидно е, че това е нищожно число на фона на интереса към българско гражданство в Република Македония, Западните покрайнини и някои от републиките на ОНД.

Тук неминуемо се налага да направим сравнение между най-близкия до нас случай в рамките на ЕС, при който обстоятелствата могат да бъдат оценени на практика като аналогични – политиката на Румъния в Молдова.

Ако направим сравнение между подхода на Букурещ в Молдова и този на София в Република Македония, ще трябва да признаем със съжаление, че то няма да бъде в наша полза. Румъния оповести официално, че към края на 2007 г. в Молдова ще има над 1 000 000 румънски граждани. Ако досегашните темпове на даване на българско гражданство на хора от български произход в Република Македония се запазят, можем да екстраполираме очаквания резултат – на двата бряга на Вардара ще има между 30 000 – 35 000 новооглашени български граждани.

Още през 2004г. Съюзът за стопанска инициатива (ССИ) алармира за неадекватната политика по даването на българско гражданство от Македония на хора, пожелали това и доказали българския си произход. Ние показваме, че умишленото протакане на даването на българско гражданство е проява на политическо късогледство и създава прекрасни условия за създаването на корупционни схеми. Тогава получихме подкрепа от медиите, но не последва никаква реакция от страна на изпълнителната власт и/или държавната администрация.

Свършено неофициално се отговори, че масовото даване на българско гражданство на хора от Република Македония, която няма скоро да стане член на ЕС, плаши Брюксел. Междувременно, цените за „бугарски пасош“, обявявани в македонските вестници, се движеха в интервала от 300 до 3 000 евро.

След официалните изявления на румънското правителство прокараната години наред теза за

„страховете на Брюксел“

е опровергана по категоричен, дори бихме казали – по драматичен начин. Пак ще повторим, че няма принципна разлика между двата случая – „Румъния – Молдова“ и „България – Македония“.

Тук, разбира се, веднага ще бъдат предложени аргументи в посока на „неискреността“ на македонците, ис-

кащи българско гражданство само за да могат „да влязат в ЕС през задната врата“. Тези аргументи ще бъдат верни, но това по никакъв начин не бива да ни смущава, защото тук обсъждаме миграционната политика на Република България в частта на палиативните мерки за привличане на известни човешки ресурси в България, а не глобален план за възраждане на българщината в Република Македония.

Свършена истина е, че голямата част от получилите българско гражданство досегашни жители на Република Македония ще се опитат да се измъкнат в посока страните от „Стара Европа“ при първа възможност. Това не бива да ни обезсърчава.

Първо, тези хора винаги могат да намерят и намират алтернативни начини за прехвърляне в страните от ЕС.

Второ, ние не пледираме за каквито и да са промени в законодателното уреждане на даването на българско гражданство на хора от доказано български произход. **За Република Македония почти всеки македонски гражданин, който не е етнически албанец, циганин или турчин, може да бъде третиран като човек с доказано български произход.** Иначе казано – процедурата е улеснена от това, че може да се прави по метода на изчисленията, за разлика от случая с републиките от ОНД, където действително трябва да се представят малко по-сериозни доказателства за български произход.

Ние се застъпваме за промени в самата практика на приложение на съществуващото законодателство, което намираме за напълно задоволително и либерално.

Смятаме, че е необходимо да се създаде практика, която би трябвало да бъде и регламентирана по съответен начин, за ускорено даване на гражданство на лица от български произход, които представят предварителен договор за работа в български предприятия.

В договора трябва да бъде посочен минималния срок на работа в съответното българско предприятие, за който работодателят и работникът (служителят) са се споразумели. Този срок не трябва да бъде по-малък от една година и по-дълъг от две години. По-къс срок от една година е безсмислен от гледна точка на адаптацията на новия работник към производствения ритъм в предприятието. По-дълъг срок от две години прилича на закрепостяване, а обвързването му с даването на българско гражданство – на рекет.

За регламентирането на подобна практика трябва да бъдат обмислени

внимателно необходимите законодателни промени, в това число, ако е нужно и в Кодекса на труда.

Съществуват мнения, че даването на българско гражданство трябва да се съпътства и с определени „сакрални елементи“, като тържествено връчване на новите лични документи в присъствието на вицепрезидента, а също не и на Президента на Републиката. Подобни искания имат своето основание, както и аналогии в други държави. Без да се стига до ритуални крайности, напълно допустимо е да се въведе клетва пред Конституцията и знамето за новите граждани на Република България.

Смятаме за нецелесъобразно въвеждането на изпити и/или тестове по български език, история и други. По причини от познат характер българите от диаспората, особено тези от в Република Македония, не са имали почти никакви реални възможности да изучават литературния български език, българската история и т.н. Обучения в тази насока могат да бъдат част от програмите за социализация на новите български граждани, особено на тези, дошли да работят на територията на Република България.

За обществото е изключително приемливо поне първата вълна от имигранти да бъде от хора които са не само културно, а направо

генетично близки до българите

Както следва от статистиката за съществуващите роднински връзки с българите от диаспората. Вярно е, значителна част от новите български граждани ще се възползват от възможността да опитат късмета си в по-богатите страни от Европейския съюз, но това не трябва да бъде повод за ограничаването на даването на българско гражданство на хора с доказан български произход. Мнозина ще отпътуват на запад, но колкото и да останат в България, ще бъдат ценен принос към подобряването на демографската ситуация в страната ни.

Отново трябва да се подчертае, че не става дума за „конспиративен план“ за присъединяване на Република Македония към България, а за най-прост прагматичен подход на привличане на човешки ресурси, при който поне инвестициите за езиково обучение ще бъдат минимални.

В заключение пак трябва да се изтъкне необходимостта да се формулират комплексни критерии, по които да бъдат привличани имигранти за работа в България. Нужен е продуктивен подход към преодоляването на дефицитите в човешките ресурси, а

не пасивност и оставяне на нещата на „течението на събитията“.

Авторът е завършил ВИАС през 1984г., а през 2007г. защитава докторска дисертация в Института по социология при БАН. Заместник-министър на труда и социалната политика с ресор индустриални отношения (1988-2001), съветник на председателя на КНСБ (2001-2003), от 2003г. експерт на Европейската комисия по въпросите на социалния диалог, заместник-председател на Съюза за стопанска инициатива (ССИ). Председател на ССИ в Националния съвет за тристранно сътрудничество.

В страната възникват трайни дефицити на работници и специалисти, като проблеми възникват както в области, изискващи висока квалификация, така и в сфери, където не се изисква никаква изключителна подготовка.

България вече изпитва сериозен дефицит на специалисти в областта на информационните технологии въпреки дългогодишното ни самозалъгване с мита за неизчерпаемостта на българските „компютърджии“.

В железниците специалистите ни с висше образование тихичко се изнизват в посока Великобритания, а тези със средно образование – към Литва. Не е случаен фактът, че частния сектор реагира най-бързо и адекватно на подобна реалност – във водещите фирми в областта на железопътното проектиране, като например „Трансгео“, началната заплата на инженер геодезист гони 2000 лева.

Дефицитът на заварчици, способни да работят при изпълнение на отговорни конструкции, вече е станал банален, но съвсем не намалява. Дефицитът на строителни работници не се набива на очи на фона на огромния обем инвестиции в този отрасъл, но съществува. Във водещи пътностроителни фирми операторите на различните пътностроителни машини са само пенсионери.

В корабостроенето вече има дефицит както на квалифицирани работници, така и на инженери проектанти. Възникването на последния дефицит беше буквално проплатено с общите сили на техническите университети и на бизнеса.

Ако пък искаме да видим някой по масов дефицит на работна ръка, който не е свързан с изисквания за високо образователна и квалификационна подготовка достатъчно е да се поразходим по улиците и да видим колко магазина са закичени с надписа „Търсим продавачи“.

Теодор Дечев

Реагиране

(“България помага ние...” Братство, 26 октомври)

След внимателен прочит на горната статия в “Братство”, съгласен съм с автора Васко Божилов, че някои организации и институции на българското малцинство наистина “теглят назад” Сърбия по пътя към Европа. Но само дотук.

Авторът развива тезата, че “преди всичко” Националният съвет и някои политически и неправителствени организации смятат, че Сърбия не спазва изцяло правата на българското малцинство. И по-нататък: “Затова преди няколко месеца представители на ДСБ, КИЦ, Матицата на българите, СПО и на ЛДП от Босилеград изпратиха декларация до Скупщината на Сърбия, Народното събрание на България и до Европейския парламент от които поискаха да се създават по-добри условия за всестранно икономическо, политическо и културно развитие на общината”. Накрая авторът стига до заключението, че “...за разлика от други малцинства, които са единни, когато става дума за националната кауза, нашето е – разделено, така че, “просръбски” ориентирани партии смятат, че българското малцинство има всички права.

Следват въпросите:

- Добре де, ако Националният съвет “преди всичко” и някои други политически партии и неправителствени организации смятат, че Сърбия не спазва правата на малцинството, тогава защо те не участваха в дебата и не подписаха споменатата Декларация в която група политически партии и неправителствени организации протестираха против нарушаването на правата на малцинството и апелираха към най-високите органи на България, Сърбия и ЕС да ни окажат помощ?

- По-нататък, ако Националният съвет е съставен от представители на “просръбски” ориентирани партии, за които самия автор казва, че смятат, че българското малцинство има всички права, как Националният съвет може да твърди, че правата ни са нарушени?

- И накрая, могат ли Националните съвети, които се финансират от държавата и председателствуват от премиера, свободно да атакуват държавата, че самата тя нарушава правата на малцинствата? Като държавни органи (обаче без власт) е все едно да си посяят главата с пепел и да признаят собствената си вина за нарушаването на правата. Държавата може би точно това иска да докаже – че за нарушаването на правата сме си виновни ние самите. Може и действително да е така, но и тогава пак се поставя въпроса кой е отговорен за нарушаването на човешките и малцинствени права.

Бих почерпил всеки който ми посочи един официален документ на Националния съвет на българското малцинство в който ясно и точно се сочи отговорността на Сърбия за систематично и целенасочено нарушаване на правата на българското малцинство с цел асимилация. Докато този “най-висш орган” на българското малцинство не посочи кой и защо нарушава правата на малцинството и не се разграничи от него – все едно е негов съучастник. Вместо да изразява идеалите и стремежите на българското малцинство, Националният съвет в момента “преди всичко” изразява хаоса в който се намираме. И още по-лошо: с нашите пари провежда чужда политика която наистина “тегли назад” не само нас, но и цяла Сърбия.

Иван Николов

Утопия и подмяна

Да, комунизмът бе утопия, но утопия, която желаше да стане действителност. Оттук и зловещата диалектика на комунизма, защото да реализираш утопията, това означава да унищожаш действителността. Утопия буквално етимологически означава "нямане на място" - "у-то-пос" - от гр. - място, което го няма. Утопията е нещо, което по принцип няма място, което няма действителност. Да поискаш да осъществиш утопията следователно, означава да поискаш да осъществиш онова, което няма действителност. За да го направиш обаче, ти непременно трябва да ликвидираш действителността, която пречи на утопията да се осъществи. Това означава непременно да разбиеш действителността, да премахнеш онова, което има място, та да можеш да направиш мястото на онова, което "няма място". Оттук произтичаше унищожителната мощ на комунизма. На пръв поглед, според утопията на комунизма, в действителността трябваше да съществуват две класи, една - експлоатирана, работническа, която трябва да победи и една експлоататорска, капиталистическа, която трябваше да си отиде. За нещастие на комунистите, обаче, действителността непрекъснато опровергаваше техните визии. Така например, работническа "класа" практически не се намираше в действителността. Онези, които би трябвало да принадлежат към тази "класа" се оказваха - за огромна ярост на комунистите - принадлежащи, колкото към нея, толкова и към най-различни други групи. Така например - имаше работници, които бяха вярвачи, други, които бяха националисти. Имаше работници, които бяха изпълнени с революционен плам и други, които не съвсем бяха изпълнени с такъв. Освен това - в реалността се оказваше налице цяло ветрило от излишни, не трябващи да ги има, според комунистическата философия класи, каквито бяха селяните и особено каверзната за комунизма група на интелигенцията. Ето защо, вместо отсъстващата в действителността работническа "класа", която да действа и да осъществява комунистическия идеал, комунистите се видяха принудени да създадат партия на работническата класа, авангард - както те казваха - чиято единствена задача бе да поставя масата от хора,

включително работници, на прокрустовото ложе на утопията и да сече "излишните" членове на тази "маса". Да премахва излишните класи, да отсича от "работниците" техните излишни, непредвидени от комунистическата философия възгледи. С две думи: да прави от онова, което е действително, онова, което няма място в действителността. Да създава несъществуващата "работническа класа" като ликвидира съпротивата на действителността срещу утопията. Ето как работническата класа бе заменена от "Партията на работническата класа". И тук се случи първият парадокс. Партията на работническата класа, която би трябвало да е ентузиазирани по отношение на тази класа, която би трябвало да обича работниците, всъщност бе движена от едно единствено чувство: омраза и раздражение към това, че подобна класа не съществува. Омраза и раздражение от това, че тази неналична класа трябва непрестанно да бъде създавана и да бъде създавана с неимоверни усилия. Партията на работническата класа беше онзи жесток палач, поставил действителността на прокрустовото ложе на своята идеология и сечащ, без умора и без край излишните, излизачи извън това ложе членове на тялото на масата. За да действат обаче като един, "партийците" трябваше да бъдат контролирани от някого, защото и тук действителността се оказваше противоречаща на утопията. В действителността в самата партия не всички бяха единоействени, възникваха различни фракции, кипяха страсти, бореха се честолюбия. За да може тази толкова съмнителна организация да действа като едно, тя трябваше на свой ред да бъде поставена на прокрустово ложе, за да бъдат непрестанно отсичани нейните непрестанно появяващи се излишни членове. Ето защо на мястото на партията, над партията, свръх партията трябваше да бъде поставен един апарат, който да я прави, да я създава въпреки действителността такава, каквато я искаше утопията. Апаратът, който би трябвало да бъде авангард на тази партия, бе осъден да бъде палач на тази партия. Така каскадата на подмените се умножаваше. В действителността не съществуваше чиста работническа класа, затова тя трябваше да се създаде. За да се

създаде трябваше да се създаде механизъм, който да създава такава класа и това бе партията. Но партията не бе способна да създаде невъзможната в действителността работническа класа и затова над партията бе поставен един апарат, който пък да създава самата партия. Но апаратът от своя страна трябваше да бъде контролиран от някого. Апаратът, който трябваше да бъде палач на партията трябваше да бъде успешен палач на партията. А един успешен колективен палач само тогава може да действа, когато между членовете му съществува страх и съперничество. За да бъдат тези хора държани в страх и съперничество, над този апарат трябваше да се издига един още по-вътрешен апарат и така нататък, до най-високото място, където стоеше "Водачът": абсолютният демиург на утопията. Онзи, който бе изпълнен с едно единствено чувство - страх, омраза, ненавист и подозрение към всички звена, които стоят под него, защото нито едно от тях не възплъщаваше утопията. И още: опасения от апарата, който би могъл да го свали. Опасения от партията, която би могла да подмени апарата. Опасения от партията, която би могла да измени на своята задача и накрай, тотална омраза и подозрение към масата, която не възплъщава утопическата философия на водача и на носената от него идеология. Ето как действителността си отмъщаваше на утопията. Ето как утопията систематически унищожаваше, отсичаше, малтретираше действителността. В тази трагическа диалектика протичаше живота на комунизма. В тази трагическа диалектика по някакъв начин живеехме и ние.

Калин Янакиев

Политика на реалностите

Не искам да се местят граници. Не искам да се преразпределят територии от една държава в друга. Не искам реванш за минали несправедливости. Ако тръгнем в тези коловози миналото ще ни върне много назад и нещата ще се заплетат още повече. В днешно време сърбите са уплашени. Владее ги един своеобразен „албански синдром“. Разпадането на многонационалната им държава поражда у тях страхове за реваншизъм от страна на съседите - българи, унгарци, хървати. Те възприемат всяко искане на малцинствата за автономия като стъпка към отделяне от държавата им. Това засилва сръбската неотстъпчивост и асимилаторското им поведение, което пък от своя страна втвърдява и позицията на малцинствата за постигане на самостоятелност и обособяване. Така се създава порочен кръг, който все повече задълбочава противоречията между сърбите и останалите в тяхната държава различни малцинства. Докъде могат да стигнат работите виждаме от ситуацията в Косово. Един срещу друг са изправени два народа, две религии, две идеологии: великосръбска и великоалбанска. Отнемането на Косовската автономия, зверското унищожение и прогонване на населението от областта, все грешки на комуниста Милошевич и обкръжението му направи невъзможно по-нататъшното съжителство на двата народа върху тази земя. Желанието на албанците да се измъкнат бързо и без всякакви условия от разпадаща се Югославия разби съвсем възможността за съжителство между Косово и Сърбия, съжителство между албанци и сърби.

И след всичко станало, в Белград гледат на българите в Босилеградско и Царибродско като на етнос готов да се отцепи от страната им всеки момент? Какво в поведението на българското малцинство им дава основание да мислят така? Имаше ли бунтове, размирици, терористични актове, бойни групи, политически декларации за отделяне? Нека посочат поне един официален документ на официална организация, в който българите от Западните Покрайнини да заявяват, че искат веднага пълно и безусловно отделяне от бивша Югославия. Естествено, че такъв документ, не е съществувал, няма понастоящем и надали ще има. Защо тогава се провежда тази късогледа политика на асимилация и сърбизиране и то предимно на

младото поколение българи живеещи в Западните Покрайнини? Включени са всички механизми на обезбългаряването и ние много добре ги разпознаваме. Това е на практика забранения български език в училищата, на постепенното заличаване българските исторически, културни и религиозни паметници по тези краища, на максимално затрудняване общуването на местните хора с България, на стимулиране обезлюдяването на тези земи чрез превръщането им в икономическа пустош. Задушаване на политическите организации не провеждащи политиката подсказвана им от официалните власти. Административно раздробяване на българските земи чрез разхвърляне на български села в сръбски общини с цел противопоставяне между тях и в крайна сметка асимилация. Това ли е съвременната сръбска политика с която Сърбия се стреми да влезе в Европейския съюз, където е безусловно и нейното място. Не мисля. Това е остаряло политическо поведение породено от гузна съвест и страх от реваншизъм, остатъци от провалили се великосръбски шовинизъм. Идеята, че сърбите са призвани да обединят (дори и насилствено) всички славянски народи в югоизточна Европа се провали, защото нищо насилствено не може да бъде дълготрайно. Сърбите трябва да разберат, че им е необходима една нормална държава без претенции да управлява съдбините на балканските народи. Просто една обикновена балканска държава като всички останали, уважаваща съседите си и зачитаща правата на останалите в нея малцинствени народности. След като претърпя крах в опитите етнически да прочиства територии, трябва да се откаже и от намерението си да сърбизира българи, унгарци, власи. Да не твърди, че хората в шоплука били „пошопени сърби“. С тази политика тя ще успее със сигурност само да се капсулира и изолира от Европейската общност.

Какво страшно има в искането на българските правозащитни организации и културни институции от Покрайнините обучението на децата да се провежда изцяло на майчин език като разбира се и сръбският език да присъства за необходим административен? Къде е тук сепаратизма? Когато в Титова Югославия имаше продължителен период на обучение точно по този начин, имаше ли опити

за отделяне от държавата? Отговорите ми на този въпрос!

Какво заплашително има в това да бъдат поддържани в добро състояние всички паметници на българската култура и религия от времето преди 1919 година. Кой и защо се плаши от старите български черкви, параклиси и манастири? Кому е нужно да заличава в старите български гробища кръстовете и паметниците с български надписи? Ако ли пък се дадат средства за възстановяване на някой манастир защо веднага той се обявява за сръбски и за неделима част от сръбската история? За пример вижте ставащото във възстановения Погановски манастир и чуйте смехотворните разкази на монахините за неговата история.

Какво неприемливо има в това, че бащите и майките в Босилеградско и Царибродско желаят децата им да продължат обучението си в България? Желаят самите те да намерят работа и препитания в същата тази България! Нима не знаете, че в Западна Европа по границата между Германия и Франция е нещо обичайно французи да работят в Германия и обратното пресичайки ежедневно една формална граница. И това нещо става между два народа воювали помежду си като смъртни врагове в продължение на столетия.

Факт е че, през всичките тези години след Ньойски договор от 1919 година в България не се насаждаше злоба, омраза и ненавист спрямо сръбския народ от страна на официалните власти? А виж, самата Сърбия не пожела да бъде пример за толерантност. Отворете учебниците разпространявани в бивша Югославия за да научите от тях, че българите са варвари, диваци, татари! Ние сме племе, което трябва да бъде изгонено в Азия, защото там ни било мястото. Ние сме били примитивен народ, който винаги е правил само злини на сърбите, (вероятно и през онази 1885 година, когато крал Милан се опитва да заличи българската държава, току що освободила се от турско робство). Само нашия народ се опявал да влезе в измислената им държава Югославия.

Кога по сръбското радио и телевизия са звучали български песни? Кога в кинозалоните са прожектирани редовно български филми? Кога на трапеза, при празнични поводи сърби са пожелавали да послушат хубава

българска народна музика? Трябва ли да казвам, че обратните примери за България са в изобилие, където и сръбската фолк музика, и сръбските филми и въобще всякаква информация за Югославия винаги е намирала благоприятна почва за проникване у нас. Стигна се е даже до пренебрегване на важни исторически факти, да не кажем почти до загуба на историческа памет, своего рода nihilизъм в отношението към общата ни история. Не знам друг народ, който така, с лека ръка да загърбва нещастията причинени му от съседна държава отваряйки се спокойно и доброжелателно към културата и.

За мащабите си страната ни излиза сериозно осакатена от три войни (междусъюзническа, I ва и II ра световни)! Загубен е излиза ни на Бяло море между Марица и Места! Отнета ни е „житницата“ на страната-Южна Добруджа! Откъснати са западни територии докарващи границата досами София. И накрая е отродено от нас няколкомилонното българско население във Вардарска Македония! Всичко това не ни пречеше да бъдем най-толерантния народ на Балканския полуостров. Ние сме почти единствената европейска държава (при това съюзник на Германия), спасила 40 000 свои евреи от нацистките концентрационни лагери. Хиляди арменци припознават България като втора родина поради гоненията и издевателствата над тях в Отоманската империя. Като изключим комунистическия „възродителен“ процес преди 1989 година, „българските“ турци са живели спокойно в следосвобожденска България. Даже много от белогвардейците на Врангел остават завинаги в България след поражението им през Гражданската война последвала Октомврийския преврат в Русия. Хиляди гръцки политемигранти(комунисти) бягат в България след неуспешната за тях гражданска война в Гърция след II та световна война и заживяват необезпокоявани в страната ни.

И тези неща трябва да ги пише в учебниците на съседите ни. Така ще се опознаем по-добре, мисля аз.

Сега на дневен ред е обединението на Европа. Най-послед народите в Европа узряха за идеята да заживеят обединени, а не настръхнали и непрекъснато воюващи по между си. Дълъг беше извървяния път. Войни, опустошения, преразпределения на територии, асимилации, геноцид и като резултат навлизане в спиралата на нови конфликти, но с още по-унищожителни оръжия. Балканите не бяха ос-

тавени настрана по време на войните, не бива да бъдат оставени настрана и сега, при обединението на всички европейски народи. Никой няма правото да ни хвърля зад борда. Големите европейски страни са ни длъжници.

Но, има едно НО. Трябва преди това да разчистим задните си дворове. Това е наша работа и няма кой друг да ни я свърши. За Сърбия това е отношението на държавата към малцинствата и. В една обща Европа с формални граници не може да се прави политика на сплашване, ограничаване на правата и асимилиране на малцинствено население, особено когато то насила е било „пришито“ към нея и пък и не е давало поводи да се съмняват в неговата лоялност към официалната власт.

Тук му беше мястото министърът на външните работи на България при своето посещение в Белград през месец декември 2007 година да каже това - НО!

Да, България има интерес и е справедливо съседната ней Сърбия също да влезе в Европейския Съюз.

Да, сръбският народ не бива в никакъв случай да бъде изолиран от общия европейски процес на обединение.

Да, влизането на Сърбия в ЕС ще създаде най-послед, (след повече от столетие) предпоставки за нормализиране на отношенията между всички балкански народи.

Да, това ще стане с помощта на нейните доброжелателни съседи България и Унгария въпреки причинени им злини от великосръбския шовинизъм, но при едно условие - Сърбия да даде полагащите се права и свободи на българското и унгарско малцинства останали в нейните държавни предели.

Ето това очаквахме да чуем от българския външен министър, но той се задоволи единствено да подкрепи Сърбия в позицията и за Косово и не посмя и дума да произнесе в защита на българите от Царибродско и Босилеградско.

Ако и сега Министерството на Външните работи на България не заеме ясна позиция и не обвърже членството на Сърбия в Европейския Съюз със спазване на тези условия, най-вероятно българските организации в Покрайнините ще бъдат принудени да се отвърнат от „мълчаливите“ официални институции на България и да търсят помощ пряко от Европейските структури отговарящи за правата на малцинствата в обединена Европа.

Защото ние българите от Западните Покрайнини и потомците на тези българи разпръснати в различни държави можем да кажем на висок глас и нещо повече без да се считаме за екстремисти. А именно, че желаем в Босилеградско и Царибродско администрирането наистина да става с участието на Словения, Хърватско, Черна Гора и Македония. Това не е сепаратизъм, а буквално придържане към юридическата същност на Ньойския и препотвърждаващ го Парижки мирен договор отдала тези Западни Покрайнини не само на Сърбия, но на обединената държава на сърби, хървати и словенци наименована накрая като Югославия- Бог да я прости и лека и пръст. Нека над общините в тези два града Босилеград и Цариброд се веят знамената и на тези държави били до скоро част от бивша Югославия.

Нека техните правителства имат отговорност за живеещото в тях българско население и участвуват пълноценно в цялостния живот на общините. Това не е сепаратизъм, а спазване буквата и духа на Закона. Който не вярва нека прочете открай до край съдържанието на двата договора за да се увери в правотата на горните твърдения.

Живеем в един бурно променящ се свят, който е изпъстрен със съжителство на крайности. Религиозна нетърпимост между Християнство и Ислям. Противопоставяне на богатия Север срещу бедния Юг. Комунизъм срещу Капитализъм(все още). Високо технологично, но консумативно настроено общество в което нравствеността не е на почит. Мощни оръжия в примитивни ръце. Колкото технически по-бързо се развива една общност, толкова по-силно започва да изостава в морален план. Загърбваме Християнската ценностна система развивайки едно морално деформирано супертехнологично общество. За съжаление и Европа не прави изключение от тази глобална тенденция. Ние, малките народи живеещи на този континент имаме своя постижима цел, и тя е да не допуснем повече балкански войни при решаването на проблемите си. Сега всяка война може да прерасне в последна за човечеството.

Когато става дума за морал и общочовешка ценностна система няма малки и големи народи. Всеки човек и всеки народ има право да участвува във формирането им. Ако не е така има ли смисъл да се запътваме към обединена Европа!

Корените на конфликта в Косово

В резултат на подялбата на османското наследство на Балканите и разпокъването на албанското етническо пространство чрез Берлинския договор от 1878г. Косово с албанското си население влиза в пределите на Сърбия. Позовавайки се на историческите си митове, както Белград, така и Тирана претендират за това парче от османското наследство, и както обикновено, правото е на по-силния. След десетилетия на дискриминация косовските албанци придобиват оптимално признание на гражданските и културните си права с обявяването на Косово за автономна област в състава на Титова Югославия. Автономните области Косово и Войводина имат всички права на югославска съюзна република с гарантиран от федералната конституция конституционен, законодателен и бюджетен суверенитет, както и с право на вето по централни въпроси на федерацията.

Първите протести с искания за конституционен статут на тази най-бедна югославска област започват още през 1981г. и имат предимно икономическа мотивация. Косовската криза е заложена от Милошевич през 1989г., когато той отнема правата на косовските албанци, предоставени им с конституциите от 1946 и 1974г. През 1989г. сръбският президент Милошевич въвежда промени в конституцията, свеждащи се до рецентрализация и рейерархизация на цялостната сръбска администрация. Година по-късно разпуска парламента в Прищина заедно с косовското правителство, след което обявява цялата област за територия под непосредственото управление на вицепреседателя на сръбския парламент.

В серия от административно-политически ходове и контраходове косовските албанци през 1990г. прокламираят независимостта си от Сърбия, а на конституцията на новата Съюзна Република Югославия (СРЮ), обезмисляща статута на автономните области, те реагират с президентски и парламентарни избори, които Белград естествено обявява за нелегални. Регионът формално продължава да е сръбска автономна област, която

Белград нарича Косово и Метохия или Космет, докато косовските албанци го наричат “независима република Косова”.

Така бяха нарушени основните човешки права и свободи и беше насърчен стремежът към самоопределение, доминиращ в Косово. И това не е процес, привнесен отвън, например от Албания, а вътрешен стремеж към създаване на напълно самостоятелна

на класическата национална държава. Така в Косово се стигна до сблъсък между националната държава и протонационалната общност на местните албанци.

От 1995 до 1998г. косовският проблем е замразен. Косово не влиза в дневния ред на мирните преговори във военната база край Дейтън, щата Охайо. Западът не е готов за казуса “Косово”. Америка изцяло е ангажирана с въоръженото присъствие на НАТО под нейна егида в Босна. Сърбия също има много проблеми и не предприема конкретна стъпка за решаването му.

Позициите на двете страни и днес са непримирими и възможността за компромис вигае само в смелите хипотези на някои от третите страни, опитващи се да посредничат в конфликта. За представителите на косовските албанци не съществува друго решение освен суверенната република Косово и евентуалното ѝ обединение с Албания. За Белград въпрос на преговори може да бъде единствено автономията на Косово като съставна единица на Сърбия. И най-голямата автономия в рамките на Сърбия за представителите на косовските албанци е отминал етап.

Ескалацията на конфликта с появата на АОК довежда до ново лумване на югославския пожар. От една страна, косовските албанци смятат за легитимно искането си да придобият своя национална държава. Те просто искат това, което с ескалацията на югославския конфликт през 1992г. придобиха Словения, Хърватия, Босна и Херцеговина и Македония, а именно национално-държавен суверенитет, който първоначално дълго време им се отказва от международната общност. Аргументът, че при “демонтажа” на Титова Югославия суверенитетът не е и за съюзните републики, но не и за автономните области, не убеждава косовските албанци, защото Косово практически бе съюзна република. Освен това косовските албанци изтъкват, че за разлика от други югославски народи в езиково и религиозно отношение нямат нищо общо със сръбите. От друга страна последиците от реализирането на тези етно-наци-

държава. Изграждането на политически структури в Косово започва още с “нелегалния” референдум от септември 1991г, който обявява “република Косово”, и с “нелегалните” избори от май 1992г, създали паралелни албански институции в Косово. Те поставят началото и на отделна учебна и здравна система и на военна и полицейска йерархия.

След 1989г. стана ясно, че на територията на Югославия съществуват твърде много общности, които не просто имат различен етнически облик, но и пребивават в различни исторически епохи. Войната в постюгославското пространство започна като сблъсък между две ясно оформени нации – сърби и хървати, но в последствие се усложни от въвличането на босненските мюсюлмани, които никога не са преминавали през етапа

онални възжелания са дестабилизиращи за крехкия баланс в съседните страни и особено в Македония, както изтиква бившият македонски министър на външните работи Любомир Фръчковски: "Поносими за нас са всички възможни решения за Косово, било като автономна, било като югославска република, до момента на сецесията или на откъсването на Косово от Югославия. Сецесията на Косово и появата на суверенна държава на косовските албанци ще стимулира радикалните тенденции, съществуващи и сред албанците в Македония."

Положението в Косово след 1998г.

На 28 май 1998г. Северноатлантическият съвет провежда заседание на равнище външни министри и определя двете основни цели на НАТО по отношение на кризата в Косово:

- Да съдейства за постигането на мирно разрешаване на кризата чрез участие в ответната реакция на международната общност

- Да засили стабилността и сигурността на съседните страни, като отдели особено внимание на Албания и бившата югославска република Македония

На 12 юни 1998г. Северноатлантическият съвет, заседаващ на равнище министри на отбраната, поставя задачата да се преценят възможни допълнителни мерки на НАТО по отношение на задълбочаващата се криза в Косово. В резултат на това са разгледани редица възможни варианти.

След по-нататъшното влошаване на обстановката на 13 октомври 1998г. Съветът на НАТО разрешава издаването на заповед за предприемане на въздушни удари. Това решение трябва да подкрепи дипломатическите усилия целящи да накарат режима на

Милошевич да изтегли своите сили от Косово, да сътрудничи за прекратяването на насилието и да улесни завръщането на бежанците по домовете им. След нови дипломатически инициативи на представители на НАТО и САЩ, президентът Милошевич се съгласява да спазва постигнатите договорености и въздушните удари са отменени.

В Резолюция 1199 на Съвета за сигурност на ООН наред с другото се изразява сериозна загриженост по повод прекомерната употреба на сила от страна на сръбските служби за сигурност и югославската армия, и се призовава за прекратяване на огъня и от двете страни в конфликта. В духа на тази резолюция след сключването на отделно споразумение със сръбското правителство е определена максималната численост на сръбските войски в Косово и обхватът на извършваните от тях операции.

Освен това е договорено Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (OSCE) да създаде Мисия за наблюдение в Косово (KVM), която да следи на място спазването на споразумението, като същевременно НАТО предприеме мерки за наблюдение от въздуха. Двете мисии са утвърдени с резолюция 1203 на Съвета за сигурност на ООН. Няколко страни извън НАТО също участват в мисията за наблюдение от въздуха.

С цел да окаже подкрепа на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа, НАТО създава специални военни оперативни сили, кои-

то подпомагат спешното изтегляне на членовете на Мисията за наблюдение в Косово в случай на риск от евентуално възобновяване на конфликта. Тези оперативни сили са разположени в бившата югославска република Македония под общото ръководство на върховния съюзен главнокомандващ за Европа на НАТО.

В заключенията си Мисията за наблюдение в Косово на ОССЕ, изпратена на място от януари до март 1998г. отбелязва жестокостите, извършвани системно и организирано от сръбските и югославските сили срещу албанските общности. Насилственото прогонване, произволните арести и убийства, както и други нарушения на човешките права и методи на сплашване са очевиден факт. Според доклада на комисията насилие е упражнявано и от двете етнически групи по време на конфликта, но основната част от

страданията са понесени от косовските албанци. Главният прокурор на Международния съд за военните престъпления в бивша Югославия (ICTY) докладва, че в Косово са открити около 526 масови гроба. Разследват се други 300 обекта.

Въпреки предприетите стъпки, в началото на

1999г. обстановката в Косово отново се влошава в резултат на редица провокационни действия и на двете страни, и на използването на излишна и непропорционална сила от страна на сръбската армия и специалната полиция. Някои от тези инциденти са смекчени с помощта на посредническите усилия на наблюдателите от ОССЕ, но в средата на януари 1999г. обстановката рязко се влошава вследствие на офанзивата на сръбските сили срещу косовските албанци.

Предприети са нови международни усилия с цел да се даде нов политически импулс за мирно уреждане на

конфликта. Състоящата се от шест държави Контактна група, създадена през 1992г от Лондонската конференция за бивша Югославия, се събира на 29 януари 1999г и решава да бъдат свикани спешни преговори с международно посредничество между страните в конфликта.

НАТО подкрепя усилията на Контактната група, като на 30 януари взима решение при необходимост да прибегне към нанасяне на въздушни удари и отправя съответно предупреждение към двете страни в конфликта. Тези съгласувани инициативи довеждат до началото на преговори, състояли се в Рамбује от 6-23 февруари, последвани от втори кръг в Париж от 15-18 март. В края на втория кръг на преговорите делегацията на косовските албанци подписва предложеното мирно споразумение, но преговорите приключват без подпис от страна на сръбската делегация. Веднага след това сръбските военни и полицейски сили повишават интензивността на своите операции срещу етническите албанци в Косово като вкарват допълнителни сили и бронетанкова техника, в нарушение на споразумението от октомври 1998г.

На 20 март, след като е изправена пред създадени от сръбските сили непреодолими пречки за осъществяване на своите задачи, Мисията за наблюдение в Косово на ОССЕ е изтеглена от района. Американският посланик отпътува за Белград, за да направи последен опит да убеди президента Милошевич, че ако не прекрати нападенията срещу косовските албанци, ще бъде изправен пред перспективата от незабавни въздушни удари на НАТО. Милошевич отказва да изпълни поставените искания и на 23 март е дадена заповед за предприемане на такива въздушни удари (операция "Съюзна сила").

Няколко събития повлияват развитието на войната между НАТО и Сърбия. Първият шок е свалянето на 28 март от сръбската противовъздушна отбрана на "невидимия" изстребител Ф-117А. Същия ден генералният секретар на НАТО Хавиер Солана обявява началото на втората фаза на операцията "Решителна сила" срещу Югославия. Според плана операцията се състои от 5 фази. Нулевата фаза започва през 1998г., когато са проведени учения, учебни полети, събрани са разузнавателни данни. Първата фаза е насочена срещу противовъдушната отбрана на цялата територия на Съюзна Република Югославия и

срещу складове за оръжие в Косово. Втората фаза визира сръбските възоръжени сили на юг от Ниш и в Косово. Третата фаза е насочена срещу военни и инфраструктурни обекти из цяла Югославия, включително и в центровете на градовете. Четвъртата фаза, според плановете, е налагане на край на войната.

На 10 юни 1999г. след продължила 77 дни въздушна кампания, генералният секретар на НАТО Хавиер Солана обявява, че е дал указания на ген. Уесли Кларк, върховен съюзен главнокомандващ за Европа, да прекрати временно въздушните операции на НАТО. Това решение е взето след консултации със Северноатлантическия съвет и полученото от ген. Кларк потвърждение, че е започнало пълното изтегляне на югославските сили от Косово.

Изтеглянето на тези сили е осъществено в съответствие с военнотехническо споразумение, сключено между НАТО и СРЮ на 9 юни. Споразумението е подписано ген-лейт. сър Майкъл Джаксън – от името на НАТО, и ген. полк. Светозар Марианович от Югославската армия и ген. полк. Обрад Стеванович от министерството на външните работи – от името на правителството на СРЮ и република Сърбия. Изтеглянето е осъществено и в съответствие с условията на споразумението, от 3 юни между СРЮ и специалните пратеници на ЕС и Русия – финландския президент Ахтисаари и бившия руски премиер Виктор Черномирдин.

На 10 юни Съветът за сигурност на ООН приема резолюция 1244, която приветства приетите от страна на СРЮ принципи за политическо уреждане на кризата в Косово, включващи незабавно прекратяване на насилието и бързо изтегляне на военните, полицейските и военизираните сили.

Съветът за сигурност решава, че политическото уреждане на кризата ще се базира на общите принципи, приети от външните министри на Групата на 7-те високо развити индустриални страни и Руската федерация (8-те) и принципите залегнали в документа връчен в Белград от специалните пратеници на ЕС и Русия. Двата документа са приложения към резолюцията на Съвета за сигурност на ООН.

Посочените принципи включват :

- незабавно и подлежащо на проверка прекратяване на насилието в Косово

- изтегляне на военните, полицей-

ските и военизираните сили на СРЮ

- установяване на ефективно международно цивилно и военно присъствие в Косово със същественото участие на НАТО във военното присъствие и с единно командване и контрол

- установяване на временна администрация

- безопасно и свободно завръщане на всички бежанци

- полагане на началото на политически процес, който да осигури висока степен на самоуправление

- демилитаризация на Армията за освобождение на Косово

- всеобхватен подход към икономическото развитие на обхванатия от кризата район

Съветът за сигурност предоставя пълномощия на страните-членки на ООН и на компетентните международни организации да установят международно военно присъствие. Решава се задачите на присъствието да включват възпиране на евентуално подновяване на възоръжените действия, демилитаризация на Армията за освобождение на Косово и осигуряване на безопасна среда за завръщането на бежанците и за функциониране на международното цивилно присъствие. Съветът за сигурност предоставя пълномощия на генералния секретар на ООН да установи международно цивилно присъствие и да назначи Специален представител, който да контролира изпълнението на набеязаните задачи.

След приемането на резолюция 1244 на Съвета за сигурност на ООН назначеният за командващ силите ген. Джаксън по указания на Северноатлантическия съвет предприема подготовка за бързото разполагане на военните сили по мандат на Съвета за сигурност на ООН.

Войната в Косово не е само за връщането на стотиците хиляди косовски бежанци по домовете им, нито за демократизацията на Сърбия. Войната бе нужна на НАТО, за да очертае параметрите на новия световен ред. Новата стратегическа концепция постанови, че пактът може да отговаря на заплахи, които идват извън територията му. Концепцията признава лидерството на ООН при разрешаването на международни спорове, но не задължава НАТО да иска изричното съгласие на Съвета за сигурност, преди да предприеме военни действия.

Балканите отново димят

Днес сърбите са се впили в своето Косово и митът оживява отново

Да се пренебрегват демографските процеси, в който и да е регион по света, е опасно. Да си затваряме очите пред тези процеси на Балканите, това е повече от безумие. И ако единият фактор са били имперските апетити към нашия важен геостратегически район, то другия, може би ключов фактор, е демографията. Тя е силно променяща се величина в нарастването или в намаляването на населението върху определена територия.

Каква е картината днес и каква е прогнозата за Балканите към средата на XXI век? Единственият народ в региона, който повече от три десетилетия нараства стремително, са албанците. Преди 15-ина години така наречената демографска експлозия на албанците в Албания, Косово и Македония надхвърли 40 души на 1000 от населението на този народ. Днес, макар че спадът е с приблизително 10%, устойчивостта на нарастването се запазва. Младите албанци до 35-годишна възраст са над 60% от населението. Това обстоятелство захранва енергия, която често прераства в агресия на придвижването към нови територии.

Албанците са народ със силна диаспора и със значителен интелектуален и финансов потенциал. А това позволява високата раждаемост да се превърне в стратегия, нещо повече – в доктрина. В миналото такава доктрина имаха и сърбите, и гърците и тя мотивира тяхното разширение на юг и на изток. Потърпевши се оказваме ние българите. Но миналото си е минало.

Днес албанците в Албания са малко над 4 милиона. В Косово и по на изток те са около 2 милиона. В Македония, въпреки табуто по отношение на тяхната численост, те са почти 1 милион или към 50% от населението на тази държава. Всичко това превръща албанците в Западните Балкани в една настъпваща нация. И ако сега тяхната численост е към 7 милиона, към средата на този век те ще достигнат 12 милиона и вероятно ще интегрират Косово и други части от Южна Сърбия, както и по-голямата част от Македония, към албанската

общност на интереси. Въпреки Европейския съюз, въпреки НАТО и въпреки ООН. Тази възможност предопределя на Балканите една постоянна несигурност и нестабилност. Независимо от благоприятните обединителни процеси в Европа.

Балканите са земя на митове. Но митовете ни връщат далеч назад в историята. А за подобно връщане прозорливият руски писател Игор Бунич беше казал: “Когато искат да заменят миналото на страната с нейното по-далечно минало, това означава, че нито страната, нито народът ѝ имат бъдеще”.

За кого ли на барутните Балкани не се е отнасяло това, повече или по-малко! Днес сърбите са се впили в своето Косово и митът за средновековното Косово поле като че ли оживява отново. Това обаче е само привидно, защото засяга настроенията само като емоционална реакция срещу наскоро обявената независимост, обективно на етническа основа, на живеещите в Южна Сърбия албанци. Сърбия е

страна и народ с изявена идентичност, с устойчива култура и традиции и с доказана от повече от десет века история. Макар и много мъчително сърбите ще успеят да преодолеят тази травма върху държавността си и върху самочувствието си като европейска нация.

Какво да кажем за македонците обаче. Техният случай е като на пациент, който знае за болестта си. Знаят за нея и съседите му, но всички мълчат по въпроса. Може би, защото е само въпрос на време нейното злоецо развитие. Игор Бунич не би могъл да предвиди друга подобна сентенция за страна и народ преживели през последния век и половина повече от три етнически прочиствания. Резултатът: две поколения с изтрита историческа памет. И с опити на влиятелни среди и имперски сили да “имплантират” на изконното българско население на тази територия чужда идентичност,

обезобразен език и писменост и “по-далечно” минало, което може да предизвика само съжаление и снизходителни усмивки.

Връщането на съвременните македонски “историци” към елинската държава Македония си е жив обир с взлом от древната история на Гърция. По същия начин посягат и на средновековната, възрожденската и новата българска история. А това е насаждане на омраза и нетърпимост въред младото поколение на тази страна. И пълна безпросветност. Има обаче нещо много по-страшно.

Съвременните политици в днешна Македония край Вардар буквално като щрауси си заравят главите в пясъка на историческата река, за да не признаят неизбежното – бързата промяна на числеността на населението, на контрола върху икономическите, в това число финансовите, ресурси на страната, а също така и върху територията ѝ в полза на албанците. Да не споменаваме нарастващия безапелационен тон на албанските политици в държавата. И докато търсят и непрекъснато говорят за великата си идентичност, същите македонски дейци като че ли не виждат, че с всеки изминал ден тази идентичност става все по-условна, по-незабележима и безперспективна под напора на албанската демографска експанзия вътре в държавата, а така също откъм север и запад.

А неизбежното все още може да бъде избегнато. Да бъде избегната съдбата на сръбската територия Косово. Ключът е в забележимото и силното сближаване с България. При гарантиране на взаимните интереси. Та нали у нас живеят повече от един милион преселници от Македония и техните потомци. Защото нито на север, нито на запад, нито на юг бяха сънародниците ни, подгонени от различните насилници след Берлинския диктат през 1878 г. Те бяха приютени в отечеството - майка България.

С цялото ми уважение бих запитал г-н президента на Република Македония Бранко Цървенковски в коя страна забягна брата на дядо му – Пецо Цървенков, къде живяха и умряха чичовците му? С един от тях Михаил Цървенков бяхме съученици и приятели. Живееше на централната столична улица “Г.Бенковски” № 38. Вълнувахме се за съдбата на тази изконна българска земя и за нейните мъченици. Вълнувахме се, защото и

моите предци бяха дошли от Шип.

Балканите отново димят опасно. Възникват етнически държави и територии. Демографският фактор, лобизма и мултикултуризма на САЩ като глобално явление за раздробяване на общностите и установяване на трайно влияние в различни опорни точки по света, сериозно разклащат международната сигурност и международния правен ред. А това подрива и световната икономика, и финансовата устойчивост на пазарите.

Само след няколко десетилетия Република Турция ще надхвърли 100 милиона население и с икономическия, и с военния си потенциал ще се превърне във водеща регионална и европейска сила. Отделно в сърцето на Европа, в Германия, Австрия, Франция и Великобритания ще живеят няколко поколения турци – повече от 10 милиона. Не говорим за други още стотина милиона мюсюлмани, които ще живеят в страните от Западна Европа – всичките с почти непокътната етническа и религиозна идентичност.

На Балканите, в Албания, в Босна и в България ще живеят не по-малко от 20 милиона мюсюлмани. Това трябва да се знае. И още нещо се налага да припомним на мислещата публика. А именно едно изказване на толкова уважавания и уважаван днес от някои западни лидери Моамар Кадафи, направено в недалечната 2005 г. в Тимбукту (Мали): “Не се нуждаем от меч и бомби, за да разпространим исляма в Европа. Сега там има около 50 милиона мюсюлмани, 14 000 джамии и ислямски центрове, 1500 ислямски организации. И като прибавим Турция, Босна и Албания (сега вече и Косово бел. авт.), ще видим как не с меч, а с хора ислямът ще превземе Европа”.

Може би за това някои влиятелни политици в Европа твърдят, че Кадафи е станал антитерорист! Единствената възможност срещу много вероятната ислямска етническа и верска радикализация е в рамките на Европейската общност източноправославните и католическите страни да създадат християнски контрабаланс, който да бъде стожер на равновесието, на сътрудничеството и на културните и цивилизационните ценности на всички етноси и народи в тази част на нашия континент. Всъщност това важи и за останалата част от Европа. Другата страна на медала е сблъсък, катастрофата и залезът на западната цивилизация.

Димитър Попов

Крахът на Косовския мит

Белградският митинг организиран в знак на протест срещу провъзгласяването на “фалшивата държава” Косово, беше последната проява на пагубния националистически аутизъм и неприемане на реалността. Реторическата защита на Косово послужи на Воислав Кошуница да наложи Косово като основополагащ държавен и националистически въпрос чрез който се опитва да скрие политическото си поражение, но и да попречи на Демократичната партия и Борис Тадич да поеме водачеството в тнр. демократичен блок.

Косовския мит имаше значителна роля в създаването на модерната сръбска държава в XIX век. От Балканските войни 1913 култът към Видовден, (ден когато се предполага че е загубена битката на Косово), се слави като ден “на юнашко оглеждане и победа над злото” и става символ на кърваво безпощадно отмъщение към всичко “турско”, тоест мюсюлманско. Освобождението и Косовския завет, както казва Радомир Лукич, станаха “вертикалата на сръбската история, защото сърбите не са забравили, че са изгонени от страната която е ковчезник на всичко най-скъпоценно което са създали в историята”, и освобождението на Косово и Метохия през 1912-1913 за тях беше “завръщане в насила отнетата родина”.

Такова отношение към косовския мит беше изкусно злоупотребено за политическо сплотяване на сръбския народ в началото на осемдесетте години на миналия век въпреки че реалността на Косово бе отдавна променена. Косовския мит послужи за “пренасяне на сблъсъците от политическата, икономическата и историческата сфера в екстраемпоралната митологична сфера”. За възможните злоупотреби на косовския мит още през седемдесетте години предупреждаваше Миодраг Попович когато написа, че “Видовденския култ” смесващ историческата истина с митичната реалност, истинската борба за свобода със запазените пагански склонности (отмъщение, принасяне на жертви, възкръсване на георйските предци), потенциално съ-

държащи всички особености на средите с необуздани митични импулси. Като определена фаза в развитието на националното мнение, той е бил исторически нужен. Но като постоянно духовно състояние видовденския култ може да бъде и фатален за ония които не са в състояние да се отскубнат от неговите псевдомитични и псевдоисторически мрежи. В тях съвременната мисъл, човешкия дух, може да преживее ново Косово, интелектуално и етично поражение.

Косовския мит, тоест загубата на Косово този път е сложена във функция на “вътрешна агресия” и разчистване на сметките с либералната ориентация в Сърбия. Воислав Кошуница употреби Косово за да осигури политическото си бъдеще. Същевременно Косово е сложено във функция на обструкция на европейската ориентация в Сърбия. Неговото послание към Европа е, че “ние искаме ЕС, но ЕС трябва да ни каже че в своите редици иска цялата, а не осакатена Сърбия”.

В сянката на Косово Кошуница се опитваше да анулира президентските изборни резултати. Тъкмо митингът трябваше да бъде повод Борис Тадич да се разлегитимира като президент. Воислав Кошуница още на президентските избори не подкрепи своя коалиционен партньор. Всъщност, Независимостта на Косово състи редовете на консервативния блок и ясно показа неговото отхвърляне на промените в Сърбия, особено промените в посока интегриране в европейските процеси. Томислав Николич беше фаворит на този блок с надеждата, че ще превземе от Тадич президентската палка. Без оглед на това, че загуби изборите (по втор път от същия кандидат), той се държи като съпрезидент на Сърбия. Тази своя сила манифестира и с организирането на митинга. Протестният митинг изпрати ясни политически послания и към света и към домашната общественост. Главното послание всякак беше, че Сърбия не признава никакви правила. Бяха отправени закани и към света, но и към домашните предатели.

Фактът, че митингът бе насрочен

за късния следобед е достатъчен индикатор, че всичко беше пресметнато и по време само и само параформациите по-лесно да се ориентират в хаоса. Противно на “достойството” на което се позоваваше Кошунница, пред телевизионните камери ясно се показва, че параформациите имат ясно дефинирани цели на нападение. Американската ЦИА даде да се разбере че “държи сръбското правителство отговорно за всичко което се случи по улиците на Белград”.

Този Акционен план, (ако така се е наричал), не можа напълно да успее, защото излизането на улиците не доближи критичната маса както се очакваше. Бяха събрани граждани от цяла Сърбия (с рейсове, влакове, камиони), в режисура на Сръбската Радикална партия. Обаче повечето граждани на Белград си останаха по домовете, а след белградския провал не се стигна до очакваното преливане на насилие и протести през следващите дни. Показа се, че гражданите са по-зрели и инстинктивно бягаха от насилието. Организаторите на митинга предвстиха нови протести, но стана очевидно, че затова нямат подкрепа което ни води до заключението, че зад сцената се провежда сериозна драма. Веля Иличцинично обясни на сръбската общественост, че за насилието на улиците

“директно е отговорна Либерално демократичната партия, защото подкрепя независимостта на Косово”.

Непрозрачността на политическата сцена допълнително плаши гражданите, защото все още не е ясно накъде отива Сърбия. Ясно е, че сръбският национализъм и радикализъм са дошли до края и че сега е налице саморазпадане на Сърбия. Неспособна да излезе с лице пред света, тя затвори кръга и изолира Сърбия от всички, па дори и от собствените си граждани. Егоизма и теснопартийните интереси на политическия елит доведоха Сърбия на ръба на иконо-

мическия колапс. Инфлацията само дето не се е разразила, което би анулирало не само всичките ни усилия в страната но и усилията на международната общност през последните няколко години. Опита на Воислав Кошунница да дестабилизира Сърбия с предизвикване на безредици и провокиране на алтернативата още не са успели. Повторния опит да се предотврати провеждането на трибуна на Пясъчника в Панчево не успя, защото гражданите и ораторите остро се противопоставиха на числящите се към “Събора на сръбските двери”. В Сомбор неизвестна група граждани организираха акция за “делене на хляб” за да не купуват хората хляб в албанските хлебопекарници. Полицията също се опита да разтури студентската акция “Европа няма алтернатива”.

Епилога на сръбската драма на края на XX и началото на XXI век по същество е логичен изход и резултат

платена), като че ли им излезе насрещта. Затова е важно предупреждението на Николас Бърнс отправено на сръбското правителство и министъра на външните работи Вук Йеремич че е “лицемерно” да се забравя историята на престъпленията направени през деведесетте години на Балканите.

Част от правителството още не се отказало от “производството на хаос”. Дори и по държавните медии се чуват коментари, че е прескочена “червената линия”. Един от коментарите сочи, че “антиевропейския фронт тук не представлява само новата патриотична десница, острастения клир и русофилите”. Казва се, че той “има силна тилова подкрепа сред ония които имат интерес от хаоса: от мутрите до корумпираните бюрократи които се страхуват от регламент и ред.

Сърбия застрашава сигурността на целия регион и затова е необходимо “спасяването на Сърбия”.

Прогнозите на ЦИА също сочат, че независимостта на Косово “може да влоши междуетническите отношения в Босна и Херцеговина”. Международната общност трябва да приспособи стратегията си към новите обстоятелства и трябва да тръгне от факта, че Сърбия няма енергия за промени. И Русия, която помагаше сръбските бръщолевения, скоро и

сама ще търси изход от “примката” в която я вмъкна Сърбия. Сърбия вече няма място за собствените си лъжи. При положение, че около 70 на сто от гражданите изразяват своето определение за Европа, трябва да се използва тази емоция и да се задвижи “Коалиция на гражданите за Европа”. Това означава всички сегменти на обществото които имат интерес за това: гражданското общество, малките и средните предприятия, медиите, младежките и студентските организации, разни професионални сдружения, синдикати и пр.

Соня Бисерко

от наследството на Милошевич и отстояването на националната програма. Въпреки че Сърбия военно не е поразена, тя е поразена отвътре. Целият период от 5 октомври 2000 година докрай осветли и ролята и идеологическата ориентация на опозицията на Милошевич. Затова днес е трудно да се направи крачка напред, защото именно неговата опозиция се опитва, позовавайки се на демократичната легитимност с дипломатически средства да довърши проекта. Поведението на международната общност особено след убийството на Джинджич, (неговата крачка напред бе брутално

Реч на Чедомир Йованович на извънредното заседание на сръбския парламент

18 февруари 2008

“Уважаеми господин председател, уважаемо председателство, дами и господа народни представители, господин Кошунца, членове на Правителството. Днес политиците в парламента говорят за история, търсейки в нея оправдание за това което Сърбия и нейните граждани изживяват в този момент.

Държавниците говорят за бъдещето и поемането на отговорността. Бих искал тази вечер в парламента да има повече държавници и по-малко политици. Не мога да поема отговорност за всичко онова което ни изправи пред такова голямо и страшно историческо поражение.

Това не може да направи и парламентарната група на ЛДП. Това не могат да направят и ония гневни хора които разрушават града в който заседаваме, уверени, че така защитават Сърбия и Косово в Сърбия, въпреки че един ден ще се срамуват така както сега се срамуват мнозина които това правиха преди тях. Мисля, че тази вечер трябва да съберем сили да отправим послание на гражданите на Сърбия, за Сърбия на бъдещето и същевременно да съберем сили да видим собствените си пропуски за да може накрая, бъдещето на нашия народ и на тази страна да не бъде грозна картина на миналото което изживяхме.

Това не е нашето първо поражение. За съжаление, имаме много поражения зад себе си. Това поражение може би е най-болезненото, защото през него се пречупват толкова много неправди, толкова много суровости и поради това, че всеки от нас се чувства жертва, но и поради това че чрез това поражение всеки от нас трябва да плати цената за грешките които държавата ни направи по времето което искаме да забравим, но което не може да се изтрие. Вместо забвение, трябва да се изправим срещу една погрешна политика.

Тази погрешна политика днес ни задължава да правим промени. Чухме много такива неща в изказванията и на премиера и на представителите на

партиите които в миналото водиха тази страна. Самият аз в един момент също бях част от властта в Сърбия. Вярвах, че можем да поправим грешките които наследихме от предшествениците си. Вярвах, че може би можем да върнем Косово в Сърбия, но също така бях сигурен, че Косово няма да се върне в Сърбия, ако самата Сърбия не се промени преди това. Не могат да се защитават интересите на Сърбия с това, че всеки ден ѝ се предлагат изговори и оправдания, вместо готовност да се променя това общество.

Преди една година тук говорихме за плана на Марти Ахтисари. През юли говорихме за правителствената платформа. През декември за отговора на правителството за края на преговорите. Днес разговаряме за още

си красива и качествена, за да може реално да се повярва в други връзки между Косово и Сърбия. Тук в парламента можем да говорим за Косово като за основа на нашата национална идентичност. В парламента можем да говорим за Косово като за политически мотив без който няма да я има нашата политическа общност. Всеки за себе си ще бъде прав. В парламента на Сърбия не смеем да направим грешката която правихме толкова пъти досега. Това което вчера се случи на Косово, трябва да го разглеждаме като последствие от груби пропуски, слабости, безсилие което на края ни изправи пред дълбоко историческо поражение.

Всеки народ за себе си е бил изправен пред дилемите пред които днес е изправена Сърбия. Всеки народ е отговарял така както днес предлага правителството на Сърбия. Точно е, господин Кошунца, не съществува нито една държава която ще се съгласи с постъпката на която бе изложена Сърбия на 17 февруари. Точно е също така че Сърбия, за съжаление, по някои други въпроси толкова се различава от всички други държави. Днес международното право, хартата на ООН-е, документите от Хелзинки и Резолюцията 1244 са на наша страна, но за

един документ който правителството предлага на парламента, но и в единия, и в другия, и третия случай, както и в многото предишни, ние сме лишени от простия въпрос за готовността да се поеме отговорността за една политика. Няма на света общество което да е в толкова дълбока агония, и при това никой от ония които поеха отговорността да водят това общество да не е готов да излезне пред гражданите и да каже истината. ЛДП днес не е дошла в парламента за да го разделя. Не е дошла да слага сол на раните на ония които толкова ги боли тази косовска несправедливост.

Дойдохме в парламента за да кажем, че сме готови да поемем отговорността за бъдещето на тази страна и че във времето което е пред нас, Сърбия ще бъде способна с нови ценности, с по-добри идеи да направи себе

съжаление, ние толкова сме изиграли международните си задължения и сме били толкова несправедливи към другите, че и другите почувстваха тази свобода която ние някога си дадохме и нарушиха същото това международно право на което днес се позоваваме. Осем години Сърбия не може да се промени и през тия осем години тя разваля международната си позиция. Ние не получихме отговор на няколко трудни въпроса. Как е възможно днес да загубим всички исторически и традиционни партньори и защитници? Как е възможно днес Франция, на която вдигнахме паметник за благодарност в нашата столица, да има повече разбиране за албанския, отколкото за сръбския народ? Как е възможно повече разбиране за албанците да имат англичаните, чийто крал извади мечата от ножницата в Първата световна

война и каза че няма да го спусне докато Сърбия отново не стане свободна страна? Как е възможно люлката на демокрацията, която бе инспирация за много политици тук в Сърбия, мисля на Америка, да има такова арогантно отношение към нас и защо това е така?

Тия въпроси получиха своите отговори и всеки от нас тук в залата ги знае. Отговорите които сме длъжни да дадем на гражданите на Сърбия виждаме в бъдещето пред нас и в наследените въпроси. По какъв начин Сърбия може да влияе на реалността на Косово? Дали с повтаряне на фразата че Косово е лъжлива държава? Защо да се занимаваме с лъжи? За съжаление, Косово е нещастна истина за Сърбия, тъжна, трагична, но е истинска.

Можем ли да повярваме че заклинанията и позоваването на митовете са достатъчно разумна опора за онзи желан изход на който Сърбия има право. Ние не обвиняваме никого. Мисля, че е достатъчно бремето на отговорността, от която мнозина тази вечер избягаха, и в тази дискусия не трябва да си харчим думите за тях. Искаме готовност смело да погледнем във времето което е пред нас и да отправим послание към Сърбия че в това време тя ще бъде освободена от ония предрасъдъци и грешки които толкова скъпо ни струваха и които ни настигнаха в края на вчерашния ден.

Както Сърбия я боли за Косово, хърватските сърби ги боли Книн, босненските сърби ги боли Сараево, бошнаците ги боли Сребреница, да не изброявам по-нататък всички тия ужасни изходи от политиката която бе започната преди 20 години. Ние не сме се разделили с тази политика. Това няма кой да го направи вместо нас. Това трябва да го направим ние самите. Добре е, господин Кошунница, че макар и с едно изречение апелирате за мир в страната. Това наистина днес ни е нужно и са ни нужни споразумения, но споразуменията не могат да се правят с идеята да не се поставя и въпроса за отговорността за това което се случи и което ни доведе в такава позиция. Тия споразумения не могат да се правят без амбицията Сърбия окончателно да се промени. Вашето решение да изтеглите посланиците от САЩ е по-добро от решението да прекъснете дипломатическите отношения със САЩ, но всички знаем, че рано или късно трябва да тръгнем по оня път по който Сърбия тръгна на 5 октомври 2000 година, по пътя на завръщането в света и затова не можем да се примирим с онези точки от ва-

шето предложение към парламента с които се конфронтираме с Европа.

Няма друга Европа освен онази към която сме отправени и колкото и да ни е трудно, ние в този момент трябва да съберем сили да говорим с тази Европа. Това е длъжност към хората които останаха да живеят на Косово, хората които повярваха, че повече сигурност и щастие трябва да търсят в такава Косово, защото видяха какво се случи с ония които тръгнаха към Сърбия през 1999 година и приключиха на перифериите на нашите общини и градове като граждани от втор и трет ред.

Готови сме да работим заедно с вас за да променим тази страна. Вие, господин Кошунница, и вие господин Николитч, не сте ни нужни за да можем да кажем, че за нас е неприемлива едностранната независимост на Косово. Ние не оправдаваме това с фрази. За нас това е неприемливо защото осъзнаваме голямата истина. Няма да има щастие на Косово докато сръбския и албанския народ не се помирят.

Както толкова пъти досега бяхме против едностранчивите постъпки на Белград, днес сме против едностранчивите постъпки на Прищина. Това което вчера се случи за нас е голямо понижение. В това понижение, освен тази албанска едностранчивост има толкова погрешна политика която ни унищожаваше през предишните 20 години и която все още има смелост да иска разбиране от гражданите на Сърбия. Не сме съгласни с едностранчиво прогласената независимост на Косово, нито с посланията на Правителството, че правителствата в Сърбия се променят, че Сърбия намалва, че сръбския народ губи своите исторически пространства, но политиката която прави всичко това остава ненаказана и амбициозна дори и повече от вчера. За съжаление, това е, което ние разпознаваме в мерките които Правителството проследи на парламента. Трябва да мислим за света. Там е мястото на Сърбия, на Сърбия ѝ е мястото в ЕС и на Сърбия мястото е такава каквото тя до сега никога не можеше да каже – мястото на Балкана, който няма да бъде източник на кризи, огнища, неспособност, колебливост, но на смелост и решителност сама да се погледне. Не са ни нужни нито румънците, нито българите, нито македонците, не ни е нужен и Кипър за да разберем колко сме сами. Никой не ни защити. Някои признаха Косово. Ония които нямат нужда от това, няма никога да го направят. Сърбия няма да се примири с това, но за съ-

жаление тази непримиримост няма да спре процесите на пропадането на Сърбия и за това трябва да мислим. Най-малко имам предвид загубата на нови територии. Мисля за изчезването на живота. Трябва да мислим и за всички ония хора които днес живеят на Косово и които очакват от Сърбия разумна политика.

Митинзите ще минат, през 1999 година и аз бях в партия която чуеше. Нека някой да ми каже по какъв начин ще се реши проблема и аз ще бъда пръв който ще хвърли камък в прозореца на ЛДП. Всички много добре знаем, че това не е точно. Нека дните които са пред нас бъдат дни на готовността ни да се помирим, но не с политиката която ни унищожи, но с факта, че на Сърбия са ѝ нужни държавници и бъдеще, а не политици и исторически оправдания. Ние искаме да се споразумеем с албанците и вярваме, че промените в Сърбия са пътят до този велик договор. Едностранчивата независимост е неприемлива за нас защото няма да донесе нищо добро за Косово, а политиката която днес ни предлага Правителството е политика на алиби и липса на готовност с която ние не искаме да се примирим и с която няма да се съгласим. На ония които мислят за митинзи, предлагаме да разпишат избори, защото вярваме че в тази страна има достатъчно сили, потенциални и смелост за живот в бъдещето, вместо за бягане в миналото, на което като че ли сме осъдени с волята на политиките които днес нямат смелост дори да се обърнат към миналото и да кажат къде са грешили. Всеки който иска да промени Сърбия може да разчита на нашата подкрепа, всеки който иска да говори с албанците може да разчита на нашата подкрепа. Оня който очаква от нас да се примирим с такава политика каквато беше тя до вчера, нека да не чука на вратата ни. Оня който разчита, че ще се отдръпнем пред такива постъпки и подминава лицемерието на правителствената политика, нека погледне как сме отговаряли всеки път на такива неща.

Ние днес ще защитаваме своята политика в парламента и по този начин няма да дадем подкрепа нито на едната нито на другата крайност. А Косово, Косово толкова пъти досега е страдало, така че това страдание ще направи неговото значение още по-голямо, а хората на Косово нека простят на своята страна която бе неспособна да направи живота им по-ценен, а самата себе си по-значителна. Благодаря”.

На коя Сърбия носталгично завивждаме?

Обявяването на независимостта на Косово се посрещна от мнозина по българските форуми с усещането, че “има провидение!” (Вазов). Имаше обаче и достатъчно гръмогласна опозиция. Косово реанимира стари анти-западни рефлексии от студената война.

Като изключим ксенофобските изказвания срещу албанци и американци, които бяха малцинство, основните възражения се групираха в пет пункта: нарушава се международното право, създава се огнище на конфликт на Балканите, търси се ефект на доминото, национализмът е отживелица във времето на евроинтеграцията, Русия няма да позволи независимо Косово.

Аргументът, че се нарушава международното право, би имал основание, ако ЕС беше захванал да дели територията на някоя мирна европейска страна. Но Сърбия, което някоя винаги забравят, не е мирна страна, а агресор, който беше разгромен в четири войни – три междудържавни и една гражданска – и си плаща сметката.

Милошевич дойде на власт с лозунги против автономията на Косово, където вече беше установен брутален окупационен режим. С ликвидирането на автономията косовските албанци престанаха да участват в живота на Сърбия. Все пак, няколко години протестите бяха изключително мирни – интелектуалци с шалчета събираха студенти по къщите. АОК се появи много по-късно, още не е напълно известна ролята на сръбските тайни служби за появата ѝ, а западът се реши да търси съюз с нея против Белград едва в 1997-98 г.

В 1991 г. Сърбия отговори с военна агресия на обявяването – в съответствие с конституцията на СФРЮ – на независимостта на Словения, Хърватска и Босна и Херцеговина. Белград искаше етнически чиста велика Сърбия до линията Карлобаг–Карловац–Вировитица – значи с цяла Босна и Херцеговина и половин Хърватска.

Варварството на сръбската етническа чистка в Хърватска – бомбардирането на Осийек, Вуковар, Винковци, Дубровник, в Босна – обстрелването на Сараево, планомерните изнасилвания на хиляди жени от всички възрасти в лагерите край Тузла, клането на над 8 хиляди пленници, сред които деца, в Сребреница – не остави съмнения у косовските албанци какво ги чака и тях.

В 1998 г. вицепремиерът на Сърбия Воислав Шешел каза, че целта е изгонването на албанците от Косово.

През март 1999 г. чистката вече беше в ход. Милошевич отказа да приеме условията на запада в Рамбује – широка автономия, но без независимост за Косово – и 800 000 албанци бяха прогонени до началото на юни 1999 г. – почти половината в Македония, дето скоро също почнаха албански размирици.

Аргументът, че се създавало огнище на конфликт, би имал основание, ако насилието идеше от албанците. Но както видяхме, единствените прояви на насилие и в Косово, и в Сърбия, идат от сръбските екстремисти, поощрявани – или поне недостатъчно ограничавани от властите.

Привържениците на този аргумент избягват въпроса дали оставането на Косово в Сърбия ще донесе мир – или по-скоро продължителна партизанска война и възможни терористични действия в Белград или пък нова масова чистка като в 1999 г., ако в Белград дойде на власт някой нов Шешел?

Аргументът за доминото е силно преувеличен. Както заключи след дълги усилия Марти Ахтисаари и както ЕС се съгласи, Косово е уникален случай и не създава прецеденти. Уникален не само поради факта на югосойните, разгрома на Сърбия от НАТО в 1999 г., окупацията на Косово от международни сили и нейното фактическо отделяне. А уникален и поради пълното нежелание на 92% от населението на областта да остане свързано със Сърбия. Нищо подобно не се наблюдава в Каталуня или в страната на баските. Бъдещето ще покаже прочем дали ефектът на доминото ще се състои – прогнозата ми е отрицателна.

На адвокатите на доминото сякаш много им се иска и у нас да има сепаратистско движение – “днес Косово, догодина Родопите и Лудогорието” – повтарят те. Това също са празни надежди. Българските турци са интегрирани политически в българската държава, участват активно в управлението, имат свои евродепутати и общонационални бизнес интереси. Те са граждани на ЕС. От друга страна, България е член на НАТО и ЕС, които гарантират целостта ни.

Уникалността на Косово обаче е само елемент от уникалността на юго-конфликта и разпадането на СФРЮ. Да си представим какво би станало, ако разпадането на СССР се беше развило аналогично на югоразпадането. Ако РСФСР беше решила да прави Велика Русия от части от новите независими страни – все пак 25 милиона

етнически руснаци останаха в тях. Артилерийски обстрел на Киев (срв. с Дубровник), масово изнасилване на белоруски жени в лагери край Витебск (срв. с Тузла), клане на 8 хил. украински пленници край Полтава (срв. със Сребреница)? Въстания на руснаците в Харков или Целиноград, подкрепени от Съветската армия, и етнически чистки на украинци или казахи (срв. с Книнска Крайна)?

Уникалността наистина е по-скоро сякаш характеристика на сръбската държавна идея, сръбската политическа ДНК. Ако Сърбия не се реформира – а засега няма сигурни индикации за това – не е изключено Косово да не е последното действие от драмата.

Например Войводина имаше същия автономен статут като Косово по конституцията от 1974. От 2001 г. тя се готви за независимост. Чу се миналата есен, че печатали свои паспорти. Има значително унгарско население, което вече се е обявявало и за автономия, и за присъединяване към Унгария. Има други малцинства – общо 36% от населението. Но и самите войводински сърби са живели под Австрия и Австро-Унгария много по-дълго, отколкото под Белград, и се смятат за цивилизовани централноевропейци. Много от тях бяха ужасени от варварството на Милошевич в югосойните. Дори натовските удари по трите моста на Нови Сад и рафинерията не ги направиха антизападни фанатици.

Войводина ще произвежда почти 50% от БВП на Сърбия без Косово (с по-малко от една трета от населението). Тя е житницата на Сърбия, държи почти цялата нефтохимия, много от енергетиката и големите фирми в другите отрасли, както и две трети от чуждите инвестиции в страната в 2005 г.

А Белград пак се отдалечава на светлинни години от ЕС. И ако това положение се запази дълго, нищо чудно дори един ден и в Моравско и Тимошко да тръгнат за български паспорти, както вече се случи в Македония.

Аргументът, че национализмът е отживелица във времето на евроинтеграцията, също пропуса нещо важно. Истина е, че Франция и Германия забравиха някогашните обиди и почти нищо не ги дели вече. Но да не забравяме какви събития в Германия от 1945 г. и после направиха това възможно, в каква международна обстановка.

Сърбия също имаше шанса да преживее – в много по-мека форма – съдбата на Германия след 1945 г., но се размина с него. Не беше окупирана, денацифицирана, възстановена с план Маршал и интегрирана в ЕС и НАТО. Милошевич остана на власт и след капитулацията през юни 1999 г., а духът му е още жив – Кошунница сякаш говори с неговия глас от 1989 г.

Аргументът, че Русия нямало да позволи независимо Косово също няма голяма тежест. Русия вече се отказва от думите на своя висш чиновник за възможната употреба на „груба сила“ в Косово – имало грешка в превода. Медведев ще трябва бързо да поправи впечатлението, създадено от ястребите на Путин в последните дни от мандата му и да се опита да върне Русия в Г-7 и в кръга на отговорните големи държави.

Времето на идеологиите в руската външна политика свърши. Русия има бизнес интереси – купи (как, е друг въпрос) сръбската „Нафтна индустрия“ – значи ще иска да си запази инвестицията, а не рафинерията да бъде евентуално бомбардирана от НАТО утре, ако сръбите подпалят нова война в Косово. Русия няма интерес да се конфронтира реално с ЕС заради Сърбия. ЕС е основен клиент за руския износ, основен доставчик на капитали и технологии за енергийния ѝ сектор. Така че Русия ще трябва да се ограничи най-много с ритуални заклания.

Четейки доводите на критиците на независимостта на Косово, става ясно също, че едно от най-тежките злосторства на комунистическия режим у нас беше да накара много българи да се възхищават от – и да завиждат на – сръбите. Колко тягостно – в сравнение със самочувствието на един Вазов в началото на миналия век или дори на българите под турско по адрес на свободните вече сърби. С какво самочувствие лясковските градинари на Цани Гинчев гледали на наивните шумадийски селяни, които нито разбирали, нито имали желание да учат сложния градинарски занаят. Тези българи искрено виждали Сърбия като бедна страна с лениво, безхаберно население, в която всичките занаяти и търговията били в ръцете на чужденци.

И колко егоистично е да не признаваш правото на съседите да излязат най-сетне от подземията на Кустирица на слънце и въздух – защото те весели да слушаш пияното скандиране в мрака!

Валентин Хаджийски

Статията е публикувана в списание „Диалог“, Холандия

Защо Сърбия е плашило за съседите ни?

Трябва ли й на Сърбия крайна националистическа партия чиито стратегическо-политически цели обиждат и застрашават съседите ни, което не е честно от наша страна? Партия и политика чиито основоположник е на подсъдимата скамейка обвинен за военни престъпления и престъпления срещу човечеството? Последователите на тази политика и нейните членове (които никак не са малко), не само че не отричат това което са правили и правят и сега и за което продължават декларативно да се изясняват, но и публично афишират целите си, ония цели чиито проект е „Велика Сърбия“; имат претенции към териториите на всички наши съседи с които Сърбия граничи, което не е прилично от наша страна. Хвалят се, че това което правят и което искат – служи на „сръбските национални интереси“. Много пъти повтарят, че това за тях е императив и че не се отричат от това. Техният партиен орган и лозунг „Велика Сърбия“, включва и: цяла Македония, с името „Южна Сърбия; цяла Босна и Херцеговина, цяла Черна Гора, а Хърватска от Карлобаг по границата която обхваща Огулин, Карловац и Вировитица. Славония, Бараня и Войводина според тях са „Северна Сърбия“, а Далмация с островите, Лика и Бания са „Западна Сърбия“.

Всичко това е нарисувано и написано на тяхната публична географска карта под която пише: „СЪРБИНЕ, БРАТЕ, НЕ ЗАБРАВЯЙ! ТОВА СА СРЪБСКИ ЗЕМИ!“ Според тази, „великосръбска“ географска карта (Боже, вярват ли те в това?) няма Македония, няма Черна Гора, няма Босна и Херцеговина, а Хърватска няма излаз на море нито към Истрия, освен ако словенците не им дадат коридор под наем. Още от идването на Карагеоргиевичите на кървавия престол на Сърбия, до днес, с ревност подобна на лудост, ние се бием за някакви „сръбски земи“ извън границите на Сърбия, с което не само унищожаваме и връщаме назад сръбите извън Сърбия но и изтощаваме и обедняваме самата Сърбия. Двете балкански войни за „Южна Сърбия“ и излаз „на сръбско море“ през Албания, убийството на Фердинанд заради „сръбска Босна“ (което само в Първата световна война взе един милион убити сърби); до сегашната война на Милошевич за „всички сърби в една държава“, чиито резултат са масови гробове и няколко стотици хиляди само сърби останаха без домове и родни краища и три пъти повече не/сърби което беше причината сръбите извън Сърбия да станат омразни в средите където живеят. Защото с такава политика сръбите в другите републики бяха показани като нелоялни противници на обществото с родов манталитет, а Сърбия като агресор, като постоянна опасност и плашило за съседите ни. Това обремени Сърбия със стотици хиляди бежанци. Забравихме когато основоположника на тази партия, пред ТВ камерите, се закани на хърватите: „всичките сърби в Хърватска са мои организирани четници и всичките са въоръжени“, а не бяха. С това ги хвърли в огъня. Не изостана реакцията на другата страна. Какво мислят тия наши съседи с които граничим, за Сърбия в която легално съществува такава партия, с проект който публично, без пречки от страна на Правителствените органи, се пропагандира такава великосръбска, сръбоцентрична, сръбоекспанзионистка политика – за сметка на техните територии и застрашаването на самите тях като държави? И етнопрочистване – разбира се. За това трябва сериозно да си помислим. При това не става дума само за една такава партия, но и за подобни партии и подобни политики чиито партии носят други имена, но мислят същото както спомената великосръбска, каквито са Демократичната партия на Сърбия, Социалистическата партия на Сърбия и пр. които не само публично не се разграничиха, но и искат това, само че политиките на самодекларираната великосръбска партия гласно разсъждават за това правейки от себе си тръба на всички екстремни националисти у нас. Отгоре на всичко това ръководството на тази партия и много нейни членове се държат агресивно в парламента и в средите в които съществуват и действат. Представете си какво щеше да се случи с подобна партия в Германия която публично би поискала Алзас и Лорен, или пък френска партия която би поискала от Германия Сарската област... Можем ли такива да влезнем в Европа? Защо не забраним такова поведение?

При всичко това нека да прибавим и „нашите“ военнопръстъпници“, които те често назовават с имената на „сръбските герои“, „юнаци“, „Обиличи“, „борци за сръбските национални интереси“ и как ли не още. Някои най-големи военнопръстъпници още не сме предали в ръцете на правдата. Държим ги като монета за заплащане, или пръстъпниците изнудват Правителството че ще разобличат истината за предишната война ако ги предадат, и затова се тактизира, обструира, кръшка; изиграват се някакви „активности“ че виждате ли, „ние работим на това, но те не са ни достъпни“, „не можем да ги локализираме“... Вместо да се тревожим че целият ни военен и целият полицейски връх на режима на Милошевич ни е в Хага, да си признаем злото и да го осъдим, ние демонстрираем сила. Сърбия губи време, а „времето е пари“, времето си отива с години, то няма чакалня и напредъкът ни си отива. Сърбия е в застой, още е далеч от Европа. Вместо да се обърне към себе си, Сърбия се държи като балон, който се пръска когато се надуе повече отколкото му е обема. И това за съжаление, ни се повтаря. Така винаги някой друг враг ни е виновен а не нашите политици. Господа политици! Докога така, господи?

Раде Вукосав

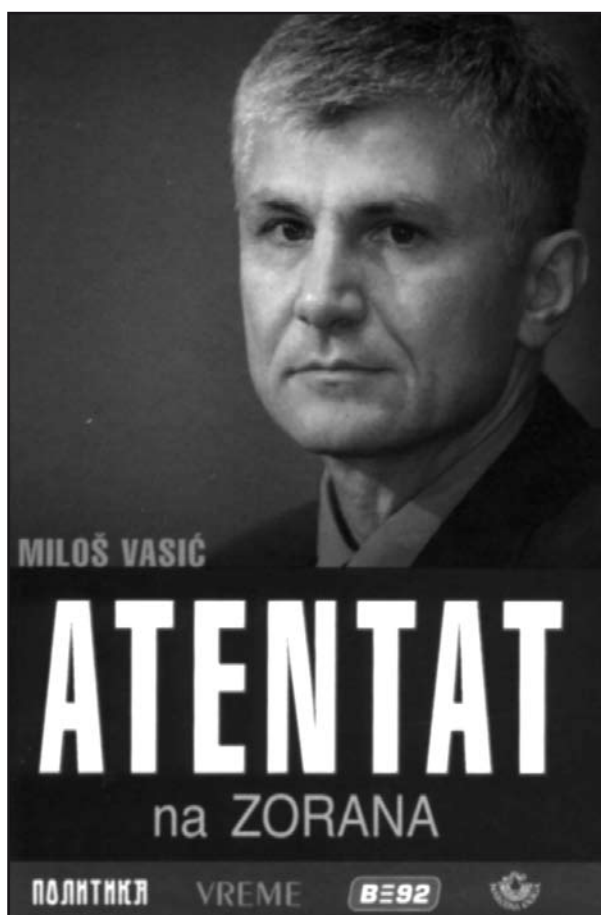
Косово – дойната крава за сръбските политици

Ако се приеме, че Сърбия е дълбоко недовършено и разделено общество, тогава ще се съгласим че горедолу съществуват три Сърбии. Едната е онази която наричаме Зоранова Сърбия, втората е клеронационалистка Сърбия на сегашните хора на власт и третата е аутистка Сърбия която се готви да дойде на власт, Сърбия за която мислехме че вече не е възможна, Сърбия която мирише на третото германско царство. Двете Сърбии си имат свои медии и своя медийна цел, третата няма, и това е един от най-големите и най-трудни проблеми на нормалната Сърбия. Защото пътя до мозъка и мнението води през очите, четенето и гледането.

Сръбските журналисти отдавна си имат проблем с обществеността. Аз нямам общественост която иска да прочете това което аз пиша. Имам няколко стотици или хиляда души които мислят приблизително по същия начин, но на другата страна имаме няколко милиона души които мислят напълно различно. Значи, същността на проблема не е в отношението на медиите към Косово, Косово е само следствие от медийния третман на живота изобщо.

Интересни са възгледите на тези три Сърбии по въпроса за Косово и Косовската криза. Първата, Сърбия на Зоран счита, че не е добре някой да ни взема Косово, че това е против международното право, но че това не е край на света и че ако това вече е така, тогава е най-добре Белград веднага да признае реалността и да почне да си сътрудничи с Косово и света и да решава това което може да се реши. Веднага да направи контакти с косовските власти и заедно с тях да потърси пътища които водят към по-мирнен и по-богат живот за сърбите на Косово. Но за до може Грачаница да има приятели в официална Прищина, същата тази Прищина трябва да има приятели в официален Белград. Същото се отнася и за сръбската Черква, Академията, Университета... не знам защо на белградските клиронационалисти им е трудно да разберат това. Сръбските исторически паметници и другото сръбско имущество на Косово могат да се запазят само от институциите

на косовското правителство. Никой друг. За да се случи това, Черквата, Академията, Университета и всички други трябва да са добре с тези институции. Или, ако щете, жизненоважно за сръбския национален интерес е веднага, без отлагане, да започнем да създаваме приятелски отношения с Косово и неговите институции. Ако щете вярвайте, това е единствения начин Косово и всички на него по един друг виртуален начин да се запазят, ако не в Сърбия, то поне покрай Сърбия.

Оня който медийно защитава такава Сърбия се опитва медийно да канализира интересите на Сърбия. Република, Хелсингската харта, Вранянските новини. Няма влиятелни медии които да отразяват нормалната Сърбия. Не ги създадохме когато можехме, сега когато ни трябват ги нямаме.

За съжаление, втората клиронационалистка Сърбия е сбирщина от болни хора. Те отново представиха Косово и кризата на Косово като най-голям жизнен проблем на Сърбия. Те крещат в хор че без Косово Сърбия ще загуби смисъла на съществуването си, нейния народ ще загуби своята духовна същност, а самата Сърбия ще загуби единственото пространство

където може да се срещне с вечността и миналото си. Така сръбските клиронационалисти отново актуализираха концепцията за „Вселенската Сърбия“, а самата Сърбия е върната в прегръдките на пазачите на мита за избрания сръбски народ който само с постоянна война може, ако не да спечели, то поне да бъде свой на своето. Тази втора Сърбия представя православния съборен национализъм на Жичката преображенска декларация като оптимално държавно устройство.

Техните медии атакуват хората с вампирски и съблазнителни идеи. Говорят за Теодулия, като вечен правилен път на сръбския народ. Теодулия, не теокрация, не автокрация, не западна демокрация, а Теодулия е път и начин на живот на сръбския народ. Този път го е прославил на Небето и Земята. Този път, път на служене на Христа, напълни Божите Небеса със сърби.

По този път от поколение на поколение, много милиони сърби влязоха в желаното Царство Небесно и създадоха Небесна Сърбия. Не само велика, но и величествена и лъчезарна. С това целта на земното битие на един народ до значителна степен е постигната и ще се постига, до края на времената. И ще се постигне с молитва към Бога да бъде така и Небесната Сърбия да се увеличава през бъдещето до края на времената. Така вероятно и ще стане, ако сърбите не полудеят, не излязат извън себе си и в тази извънсебност не угасят визията за Царството Небесно и не потънат в лъжливото земно царство и ако се не обърнат към чуждите системи и жизненни пътища, т.е. ако напуснат службата на Христа и се предадат на сатаната. Защото през този земен век трябва да се служи на някого – това е очевадно – ако не се служи на Христа, служи се на антихриста. А на двама господари не може да се служи. Христос иска от своите безусловна и пълна служба.

Третата Сърбия малко се крие зад втората. Въпреки че на пръв поглед не се различава много от нея, все пак се различава. Третата Сърбия не се интересува нито от Косово нито от Църквата. Тях ги интересува Сърбия и те искат да я превземат. И те си имат своите медии. Техния печат говори за

съпротива на НАТО, Европейския съюз и американизираната, глобализирана институция, която под това име действа от Нюйорк и която не може да бъде вечна. Те се подготвят за присъединяване към Шанхайската организация за сътрудничество, която наричат първия евразийски антиглобалистки интернационал в който освен Китай и Русия са още и Казахстан, Узбекистан, Киргизия и Таджикистан, както и потенциалните членове Монголия, Индия, Пакистан, Иран, Беларус и Народна Република Корея.

Какво ли, а пропо Косово, няма в сръбските медии? Песимистите казват, че нито има кой да пише, нито има на кого да се пише, нито някой ще го публикува, нито някой ще го прочете. Дали е така? Сръбската политика на Косово доживя тежко, очаквано поражение. С всеки изминат ден Косово е все по-далеч от Сърбия и ще бъде истинко чудо ако ни остане какъвто и да е контакт с нашата последна „свята земя“. Това е реалността, но това не е краят на света. Сърбите, сами за себе си и обичат да казват, че са печелили всички войни и че са губили всеки мир. Дали сега, когато загубихме войната, съществуват издънки за получаване на мир тоест има ли начин в една друга форма да подчиним Косово и така, ако не да анулираме, то поне да намалим вредата?

Разбира се че съществува и ако официален Белград имаше поне малко акъл, независимо Косово щеше толкова да зависи от Сърбия че може би нямаше да бъде наше, но щеше да е почти наше. Разбира се, става дума за икономическо подчиняване в широкия смисъл на думата, толкова широк, че да представлява цивилизационно подчиняване. Трябваше ли медиите да пишат за това, вместо като нашите каприциозни политици да фантазират, че някой нещо ги пита за Косово и крещат, че Косово е наше и няма да дадат това и онова.

Погледнете картата на Сърбия, вижте границите на Косово. Границите към Черна гора, Албания и Македония са по върховете на непроходими планини, с едва по някой трудно проходим път. Тия три държави още дълго ще бъдат в окаяно икономическо състояние и няма да могат да станат

основа за развитието на Косово. Единствената нормална граница е границата със Сърбия. Само още Сърбия да стане нормална държава. Косово като че ли седи в скута на Сърбия. Всичко от Косово минава през Сърбия, цялото Косово е обърнато към Сърбия. Деведесет и осем процента от всичко което се продава на Косово е внос и повечето от този внос минава през онзи мост на реката Ибър край Косовска Митровица. Умни хора са пресметнали, че ако сръбските камиони престанат да карат котрабандна стока на Косово, Косово ще колабира. Ще завладее глад. Разбира се, сръбската котрабандна стока се кара от сърби и точно върху тази котрабандна икономика и милионите евро печалби се крепи политиката на Косовска Митровица и Белград. Заради това сърбите на Косово не искат да влезнат в браздата. Защото когато един ден всичко си дойде на мястото и когато на Косово се направи горе-долу сносна държава, няма вече котрабанда, няма тройно по-големи заплати, няма безплатни телефони..

Държавата Сърбия можеше първа да признае младата държава Косово и да ѝ помогне по-бързо да се изправи на крака, можеше на тази млада държава да предложи пари, подкрепа в света, нашите предприятия с евтина работна ръка можеха да изградят косовските градове, мостове, заводи. Светът щеше да даде пари за такова нещо. Сърбия можеше да стане цивилизационен ментор на косовските албанци. Общи университети, разни културни проекти, общи дивизионни спортни състезания... Специални отношения с Косово вместо с Република Сръбска. За награда бихме получили пазар от два милиона жители, пазар на който можем всичко да продадем, бихме получили евтина работна ръка. С това което на Косово вече е наше, лесно бихме могли да станем собственици на Косово. Опитайте се да си представите какъв тогава щеше да е статуса на сърбите на Косово, помислете си как населението щеше да гледа на сръбските исторически паметници. Някой ще рече че в това нещо има малко утопия, но не чак толкова една сериозна държава да не я обмисли и разгледа, особено ако тази визия пред-

лага някакъв изход от този омагьосан кръг в който ни вмъкнаха некадърни и неморални политици. Впрочем, какво е алтернативата?

Кой в Сърбия пише за хората и организациите които, за разлика от властта, наистина честно искат да решат ония „косовски“ въпроси които могат да се решат и които имат знания и способности за това. Нима не съществуват призвани умни хора, интелектуалци, обществени дейци, и по някой политик който не е на власт да промени политиката на Правителството по косовския въпрос. Тия апели основно сочат две неща, две промени които са необходими в актуалната политика. Първата е Правителството най-после да почне да уважава реалността която е неприятна, на моменти и сурова – че становището на Белград е без каквото и да е влияние за окончателния статус и особено, че Белград не е призван да дискутира и дава предложения за статуса на територията и държавния статус на Косово. Другата промяна се отнася за становището на Правителството към косовските сърби. От Белград се иска да напусне политиката на уважаване на партийните и се заеме с интересите на косовските сърби. Това, разбира се, не е лесно, защото тия интереси са различни а на моменти и напълно противоположни.

Както се и очакваше, апелите на умните хора бяха напълно игнорирани. Официалния Белград и по-нататък каприциозно отстоява, фантазирайки че Косово е сръбско и че ще може по някакъв си, само нему известен начин да го върне под властта си. С това белградските националисти се лишават и от последната си възможност да участват в решаването на ония въпроси които са на дневен ред. Защото, ако Сърбия иска да помогне на своите сънародници на Косово това може да стане само ако се държи добре към Прищина. Когато Косово окончателно получи своя статус, без оглед на това какъв ще е той, Белград ще бъде чужбина и по никакъв начин няма да може да решава който и да е въпрос на Косово. За всичко ще трябва да пита Прищина. Тежко на косовските сърби, защото така както сега стоят нещата, всичките тия въпроси ще се задвижват с дипломатически ноти и демарши. Белградските националисти искат територията като храна за мита за небесния народ, искат властта която представлява много пари, и искат пари от сивите търговски пътища. Страданията, сълзите и кръвта на сърбите на Косово изобщо не ги интересуват.

Мирослав Филипович.

Милиони за безгрижие

Годишния бюджет на „Безбедностно-информационната агенция“ (БИА) за 2007 година е 3.325.810.397 динара (Службен вестник 58/07, бюджетен раздел 11, функция 360 „Публичен ред и мир неklasифициран на друго място“). За заплати, добавки и обезщетения (заработки), икономическа класификация 411, гражданите заделят 1.677.776.000 динара. Според служебни сведения, тази държавна агенция има 2 281 служаци. За техните социални дажбини (борихме се и за това всеки агент, доушник и провокатор да имат право на социална сигурност, в случай на болест или – по-редко – при оставане без работа), гражданите заделят 420.000.000 динара. Тук принадлежат и натуралните плащания от 7 000. 000, социални дажбини на заетите от 21. 125.000 и награди за заетите и останали специални разноски от 3.000.000 динара. Ако към това се прибавят и 184.146.000 динара за постоянни разноски и 25.200.000 динара за пътни, може да се каже, че БИА и не е толкова лош работодател.

В сравнение с останалите потребители на бюджета през 2007 година, БИА получава повече от Военната служба за сигурност и Военно-разузнавателната служба заедно (авторите на бюджета очевидно не знаят точните имена на потребителите, а правителството и парламента не са искали да навлизат в подробности; отделите 9.2 и 9.3, и функциите 210 „Военна отбрана“), чиито служаци получават заплата от единния бюджет на Министерството на отбраната, тъй като техния номер е предмет на голяма конспирация. Незначително повече от БИА получават дипломатическо-конзуларните представителства на Сърбия в чужбина, но затова пък посочената държавна агенция има няколкократно по-голям бюджет от премиера и вицепремиера на Правителството, Канцеларията за присъединяване към Европейския съюз, Съвета за сътрудничество с Трибунала в Хага, Конституционния съд, Върховния съд и Прокуратурата за военни престъпления заедно.

Когато става дума за мястото на БИА в системата на държавната управа, добър показател беше приема който на 17 октомври 2007 направи директора на БИА Раде Булатович, по повод 108 годишнина от съществуването на тайната полиция в Сърбия (не

е някакъв повод с който като нация би трябвало да се гордеем, но хората у нас си позволяват всичко). В печатните медии пише, че на поканата на Булатович са се отзовали: президента Борис Тадич (който малко бе закъснял), министъра на отбраната Драган Шутановац (който си отиде по-рано поради други задължения), премиера Воислав Кошунница и министъра на полицията Драган Йочич (който прекараха приятна вечер), представителите на държавните органи, представителите на дипломатическия кор, включително и руския посланик (който изглеждаше загрижен), както и деловите хора Мирослав Мишкович, Воин Лазаревич, Топлица Спасоевич и други...

Международния съд за военни престъпления на територията на Югославия през 1995 година повдигна обвинение срещу Радко Младич. Той бе обвинен за геноцид, насърчаване на геноцид, многократни убийства и прогонство на цивилно население, нарушаване на военните правила. Споменатите дела не застаряват никога нито пък на обвинения е необходимо държавата в която се съди да бъде подписник на каквито и да е международни конвенции.

Съществува основателно съмнение, че Младич след 1993 година е получил гражданство на Република Сърбия, че поне веднъж е повишен и отличен с указ на президента на тогавашна Съюзна Република Югославия, че след това е пенсиониран от активна военна служба също с указ на президента на СРЮ, че е имал охрана, че е лекуван в публични институции, че се е появявал на публични места... Съществува основателно съмнение, че Младич след 1995 година се е срещал с повече лица на държавни длъжности и работещи в държавните органи на

властта. Съществува основателно съмнение, че са крили или помагали скриването на обвиняемия. Съществува основателно съмнение че са пречили на следствието на прокуратурата на Международния съд и търсенето на обвиняемия. Съществува основателно съмнение, че нарочно са фалшифицирали служебните документи и са давали лъжливи показания. Списъка на делата които се гонят служебно когато става дума за обвиняемия Младич би поинтересувал всеки отговорен в държавния апарат за по-дълго време.

В БИА това със сигурност знаят, или поне би трябвало да знаят. Както, вероятно знаят всичко за Младич и неговото минало.

Съвета за национална сигурност, новосъздадения консултативен орган с който председателствува президента на Републиката и чийто член е директор на БИА, разписа някак си точно по времето когато тя отбелязваше годишнината от създаването на тайната полиция, награда за информация за скриването на Младич както и на още трима обвинени пред Международния наказателен съд, Радван Караджич, Горан Хаджич и Стоян Жуплянин. Наградния фонд е на сума от около 200.000.000 динара. Наградата е разписана

„за да се покаже политическата воля на държавата те да бъдат заловени“. Информациите могат да се обадят на 9191 – БИА. Съвета за национална сигурност допълнително ще обяви телефонните номера на които ще могат да се обявят информации за обвиняемите.

Принципно, няма нищо необичайно в това държавата да обещава награди за информации които биха довели до арестуването на опасни престъпници и извършители на наказателни дела, чийто престой на свобода представлява опасност за живота и имуществото на гражданите, или просто обезпокоява обществеността. Не е редно държавата това да го прави 12 години след направеното престъпление за да покаже някаква политическа воля, при което се премълчават всичко което държавата междуременно е направила за обвиняемия. Също така не е редно, че държавата отправя гражданите към държавната агенция задължена за разузнавателно-сигурностни дела, която толкова много време не можеше/искаше да

изпълни своите законни задължения. Допълнително компрометираща за държавата документация на Международния наказателен съд която отпраща че обвинените са имали контакти с отговорните лица в държавната агенция и дори че отговорните лица и вработените в държавната агенция обструираха усилията обвинените да се изправят пред лицето на правдата.

Поставя се въпроса защо гражданите плащат данък. За да могат служащите в БИА редовно да си взимат заплатите и да ползват бефициите си? За да се поддържа илюзията, че някой се грижи за живота и имуществото на гражданите и обществената ред и мир?

Водещите държавни мъже, събрали в Съвета по национална сигурност, изнамериха оригинален начин да предложат на гражданите, от чиито джобове се финансира БИА, да подкрепят инвестицията. Гражданите само трябва да доставят информация за скриването на Младич и за другите обвиняеми което би трябвало да бъде изключително важно и опасно иначе няма да се предлага толкова голяма награда, а служителите на БИА ще реагират съгласно законовите правомощия и държавни интереси. Съществува възможност заради даване на информация живота и имуществото на гражданите да бъдат застрашени и затова държавата има готовност да включи информатора в програмата за защита на свидетелите включително и да му даде нова идентичност както и преселение в нова държава. Само че държавата не е готова да предложи обяснение какво БИА и другите надлежни агенции са правили досега и кой ще понесе отговорността за тяхното мълчание. Не е известно дали някое отговорно лице е подало оставка или случайно е разрешено от длъжност.

В Сърбия съществуват склоности да не се говори за някои неща. Когато държавата разпише награда за информации за скриване на бежанци от закона, това означава че държавните органи не са в състояние сами да наберат информации в оптималния срок. Когато този срок е 12 години това означава, че държавния апарат е в пълно разпадане. Все пак всички използваха възможността да отидат на приема при Булатович. Без оглед на признаването на поражението в случая Младич, тайната полиция беше и си остана важна част от политическия живот в Сърбия. Булатович, който по един или друг начин управлява със Службата от петоктомврийските промени до днес няма особени причини за тревога.

Боян Ал Пинто Бркич
„Хелсингска повеля“

ТУРБОМАКЕДОНИЗАМ

Државната идеологија на македонизмот повеќе од половина век е антибугарството

Автобуската станица на која слегувам за на работа е во папокот на македонизмот. На триста чекори едно до друго тука се институциите и рожбите на левата инквизиција: Македонската академија на науките и уметностите, Институтот за национална историја, Институтот за македонски јазик и Македонската радиотелевизија. Ако се додаде дека отаде улицата е и Филолошкиот факултет, фали уште новинската куќа Нова Македонија за топан урбо бастион. Овде работилниците на Вистината ги поземат приказните за да ткаам митови. Глуви и слепи за се околу нив, но подготвени во секој момент научно да поддржат секаков миг. И тие од сабајле се разбудени од турбо музика, и тие купуваат само турбо книги и весници, и тие слушаат околу себе во што се се претвора јазикот, но правдоверството им е за пример. Можна ли е Русија без Гулази, а Македонија без леви инквизитори.

Итаат полни со енергија кон работилниците, докажувајќи ја на дело вообразбата на полубогови секој ден ако треба да создадат по еден народ. Платеното време за едноименските македонисти е од осум дотри, играњето криенка со вистината тогаш завршува, за попладне немаат наредба да македонствуваат, тогаш сеништата на мисирковиштината дисциплинирано слушаат турбо песни. Немаат минато но иднината е нивна, значи и вечноста. Лагата не им е само цел, одамна ја чувствуваат како инспирација и творечка возбуда. Им се чита тоа кога излегуваат во два и пол за дома. Не се влечат килаво од издржаната здојевност, туку вцврнети, со чантичињата под мишка и забрзан бурлескен од, само што не крикнула нивната хеуристичка возбуда. Да се гледаат и игнорираат во работниот век милиони документи што кажуваат друго, на тоа може да прави кариера само тапа и бескрупулозна природа која извртувајќи го документот за еден настан, прави да создаде нов настан. Тоа можеби е познато и препорачливо во белетристиката, но во науката...

Задолжението е да им биде чисто во царството од триста чекори, во царството на фалсификатите, за она што се случува со Македонија не се платени. Фелини кога би ги студирал по надворешноста, би нашол многу ликови за кавер верзија на Амаркорд. Важноста, видлива врз лицата дека им е поверен ресурсот за националните проблеми на селски учители, бивши полицијци, младински доушници, партиски кадри, се чита од авион. Свесни дека кефалото многу не им фаќа; зашто социјализмот поумните ги офрлаше во политиката, а шарартот во управствените науки, се

трудат да го прескокнат со послушноста. И од нив зборува власта и не дозволува секој да ги ренда. Државата е зад нив, не смеат да бидат напаѓани и во однесувањето и говорот што е можно повеќе ги поддржуваат водачите. Во моде костумчињата во кои заличуваат на матичари, да имаше разбирање оваа заедница за нивната благородна мисија што ја извршуваат и годишно да им дава по два костума, три кошули, три вратоврски, по два чифта летни и зимски чевли, да користат рекреативен и бањски одмор и уредски да им ги прават вилиците, македонизмот денес ќе беше многу поприсутен во светската култура. И покрај се досега стореното не е за потценување.

Контактирав со нив како новинар. Целите кабинети и домашните библиотеки им се преполни со бугарски книги и лексикони. Нив смеат да ги читаат само тие, обичниот народ ќе се задоволи со нивните фалсификати. Препиши, длаби на регионални разлики, барај недоследности во бугарската наука - докторирај. Отпрвин ми даваа книги на услуга, но кога се сетија дека им се потсмева, не им текна веќе да ме услужат. Сега полицијата им ги варди оригиналите. Ги читам нивните турбо трудови пишувани од што се мора, од конјунктура, како што самостојна Македонија ја прифатила од немајкаде и без љубов. Фанатици на сопствениот идиотизам. Секогаш по читањето четива за национални проблеми од наши фанатици на сопствениот идиотизам, ми треба неколку дена да се деконтаминирам. Често се одржуваат митинзи на незадоволство пред парламентот и Владата, но еднаш незадоволниците ако дојдат пред овие македонистички работилници на Вистината и бараат да ги видат оригиналните документи за нивните предци, ќе поверувам нешто големо се случува во Македонија, незадоволството што им проработило од умот. Револт предизвикан и раководен само од стомак, секогаш се задоволува од најголемата меѓуножна понуда на власта.

Државната идеологија на македонизмот повеќе од половина век е антибугарството, знак на препознавање за Македонија без метафори. Идеолошката правдоверност е избегнување на секој начин контакт со Бугарија дури и со мислите, пуританизам всајден во нас како условен рефлекс. Македонизмот и христијанството работат на ист принцип, фактор што не смее да се заборава при сите присили за насилно всадување на новата свест врз егзархиското население во Македонија. На постојаната религиозна матрица само и се дава нова знаковност. Македонизмот како

ретко кој фундаментализам, исклучиво бара беспоговорни верници. Ние сме од раѓањето грешни и само со молитва ќе се обидеме да си ги откупиме гревовите, грешни сме затоа што сме родени како Македонци, зашто со вцицувањето на мајчиното млеко го примаме во нас предавството. На Македонец во карактерот му е да биде предавник, тој е проколнат да биде се друго само не тоа што е, тој може да сака се друго само не и Македонија, тој за се може да се бори и да присвојува, но го мрази своето, затоа како на никој друг нам ни треба каење. Секој што ќе седне до нас е предавник, секоја маса е со вграден микрофон за прислушување, секој од нас е шпион барем на три служби... На овој фолклор на македонизмот, македонистичката интелигенција ја гради нашата митологија од предавства, неслоги и расколи. Тоа е урдата на македонистичката литература и историја што секој петок ни ја сервираат сложените калугери. По должината на овие триста чекори не постои зборот пораз и сомнеж за чиновниците на македонизмот. За нив како да е помила терминологија на внатрешен и надворешен непријател. Може Македонија да си ебе мајката секој момент, може да гори, но македонистите ќе продолжат да се чешлаат и да прославуваат jubilee и успеси. Во дваесеттиот век од толку многуте славења, дејства и спомнувања на успехот како во ниедна претходна епоха, веќе самото споменување на тој збор буди сомнеж, но македонистичкиот расадник за турбосвест од триста чекори и оаза на Волтерови Кандидовци. Овде нема текст што е напишан, а да не е од епохално и пирамидално значење.

Каење, каење и само каење како единствен спас за сторено или несторено, помислено или непомислено, намерно или ненамерно е нивната порака до нас. Добриот Македонец е само покаениот Македонец, верниот Македонец е само исповеданиот Македонец, перспективниот Македонец е бугаромразечкиот Македонец.

Признатите градови се добродојдени за партиско-политичките исповедувачи. Од покајаните грешници најубаво се ретутираат кадри за македонизмот, јали политичари, писатели или полицајци, јали се заедно во едно. Јавниот исповед, оградување и избегнување на секаков контакт со бугарски сомнителни елементи и Бугарија е исплатлива конјунктура во Македонија. Почне ли некој без потреба против Бугарија, јасен е, или ништо не знае или е платен за тоа. Случајниот контакт со што било бугарско треба да се сведе само на механичко.

Еден македонски познат поет во еден стих иронично вели, првпат сретнал Бугарин дури во Монголија на поетски фестивал, на три илјади километри од тука. Нам ни беше, всушност, забрането да контактираме сами со себе, со сопствената духовност и помнење, од нас насила беше создаван кетмен, вградувајќи ни ја турбо свеста. Македонецот не треба да гледа ништо подалеку од носот, но треба како мачка да реагира на бугарството. Сите си

го кажуваме меѓу себе вицот, ако се искипи Македонец во Црно Море, ќе излезе чист Бугарин, но тоа за суво го земаме.

Мојата прва средба со Бугари пред дваесетина години не е толку иронична како онаа на поетот, но беше подрамотична. Бев гимназијалец, веќе почнаа да ме привлекуваат девојчина и најлесно во селски услови да се врткаш покрај нив е кога е свадба. А на свадба, саботата, покрај другите гости, на домаќините им дојдоа и братучеди од Бугарија. Сигурно многу се изнамачиле во тие времиња да добијат излезна виза. Крвта вода не бива, кој од нас нема роднини во Бугарија, но не излезе на арно како сега што гледам на работите.

Само селски простилак како што може нешто да изведе, на вечерата, нашите турбо патриоти најгрубо ги нападнаа гостите. Редоследот се знае: се почнува со политиката на Бугарија кон нас за да се сврти на крајот на лични навреди. Нашиот соплеменик е доктор по сообраќајни врски и работел како стручен советник во некое бугарско министерство. На него се секаваат тукашните роднини некој кога ќе падне болен, да им фаќа врски по лекари низ Софија. Што значи тоа за наши селани! Тогаш навистина имавме повисок животен стандард, повеќе пиевме пиво во селската продавница, повеќе мочавме зад задружниот дом, но имавме и имаме државно загарантиран државен непријател кога можевме да го штуеме колку ни душа сака, а од тоа да се има за децата и некое фајде. Не помагаа зборовите на гостинот дека се дојдени да се провеселат, да ја остават политиката настрана, дека од татка му секој ден слушал спомени за родниот крај... Најстрашното беше што никој не се најде да ја прекине кавгата, дури ни домаќините.

Јас молчев, но во себе бев на страната на турбашите. Пред мене, најпосле, на живот гледав примероци од нашите најголеми непријатели. Македонизмот единствено има сила да сплотува само кога се насочува против бугарството, инаку е надејствителен. Сведок бев на сплотени наши сили, на нашата компактност како никогаш пред и потоа; да бев поголем и јас ќе припомогнев, немав кусок на омраза кон одродените. Немав аргументи, но имав дразба; нивната енергија ја крадев и во мене ја акумулирав. Мразам, значи постојам. Се чувствувам како имела кога ќе се залепи на високо, столетни гранки на огромни дрвја, им цица од соковите, има сопствени зелени листови хлорофил да си ја преработи сама храната и да се чувствува високо и гордо, младешки и полупаразитски свежо, повитален од самото дрво што се суши.

Народниот албански закон му нарекува на домаќинот што му дошол гостин в куќа да одговара за него со глава, па дури дојденецот и да е убиец на нивен семеен член. Какви манијаци направи од нас оваа турбо држава и на свадба штом се карае. Тогаш да знаев дека македонизмот е полупаразит што јава и што може единствено да вегетира залепен на

дрвното дрво на бугарската култура, немаше да дозволам турбуштујушти изливни врз гостите што дошле некому да му ја зголемаат веселбата. Но, времето не се враќа...

Некаде по полноќ, без поздрав, гостите од Бугарија си заминаа и не знам дека уште еднаш се дојдени во крајот на татка ми. Утредента, одејќи по невеста, сватовите се кинеа од смеа од вчера стореното.

Едното утро, дваесетина години подоцна, веќе вработен како новинар, на парцелата од триста чекори, пред вратата на телевизијата гледам еден човек со картон околу гуша на кој пишува дека се вика Славе Македонски, писател е од Бугарија, но е малтретиран од тамошните власти дека се чувствувал за Македонец. Сакав да поразговарам со него, ама пред мене писателот Бошко Смаќоски го зеде за да го шета по директори. Тие вакви жртви чекаат. Се што е некадарно, без оглед од кои краишта потекнува: морално нагрисано, и некадарно, тамошната третокласна категорија, од Бугарија ќе доаѓа ваму. Бугарија теба да им посочи на таквите каде најубаво ќе се снајдат и самопротврдат, каде е земното царство на мутантите. Овде е збирштината, истресокот од сите балкански племиња. Саглам човек од кој било народ одамна тука не иде, доброто си бега; доаѓаат неолјачите. Балканските држави немаат таков договор, но функционира консензус за складирање на човечки отпад во Македонија. Последниве години оние што доаѓаат тука се воени престапници од Босна, лумпен пролетери од Албанија и Косово, Цигани вратени од Германија и Славе Македонски.

Ви рече ли некој дека таму му е добро и прави успешна кариера, веднаш почешајте се под капа. Сон на секој чешен граѓанин е како да побегне од тука. Тоа ни е главна патриотска должност што со приличен успех ја извршуваме. Секоја седмица по две славјански семејства од Македонија се исселуваат засекогаш.

Македонизмот е само по себе кич појава, провинцијалистичко битие.

Денес јас одам за Бугарија.

Благодат и кощунство!!!

П р и всички докосвания до днешно Б о с и е - градско се възхищавам и прекланям пред д и в н а т а красота на това късче българска земя, створена точно

тук (Безкрайна мозайка от планини и долини бистри потоци и буйни реки. Тучни поляни, плодни нивя и градини. Ако пък човек има късмет да се озове на връх "Църноок" ще се слиса от величавата панорама, която грабва околото във всички географски посоки. Не по-малко пленителна е гледката и от първенеца на Кюстендилското краище връх "бесна кобила". На север, юг и изток се открива широк кръгзор от планиски вериги и върховеу сякаш безредно разхвърляни наблизко и далеч в пространството. А на запад "дето кротко шава" Българска морава из Вранското поле се мерзелеят разклоненията на Динаридите.

Навсякъде, където стъпи човешки крак се докосва до мирното съжитие на светлите цветя, жужещите пчели и разноцветните птички. Гъстия килим от дъхава и росна тревичка леко пропъшква, докосната от човешки крак и го изпраща с пожелание за добър път из тихите горски пътеки, водещи към очарователно красиви и тайнствени кътчета. Въздухът е кристално прозрачен и се вдишва с безкрайна благодарност. Водата от многобройните изворчета е бисерно чиста и неземно удоволствие е да се опита от този божи дар. Всичко това е създадено за човека с изящна хармония да пълни тяло и дух с благодат, радост, спокойствие и мирен труд. И разбира се, достоен живот.

Природната благодат днес е прозрачен мираж в жалкия и мизерен живот на босилеградския българин. Не стига, че повече от 85 години го унищожават, тъпче, унижава и отродява западния "брат", ами вече двадесетина лета е подложен на такова икономическо-социално линчуване, та се чудя как още диша и крета по безжалостната пътека на съвременната действителност. А за него полагат "специални грижи" две държави – родната майка

България и мащехата Сърбия. Не че положението при майката е много цъфнало и вързало. Но все пак свързваме двата края и поне засега не ни се забранява да мислим и говорим на родния си български език.

Жестоката борба за физическо оцеляване, тук и там, тласка българина към духовно обезличаване и израждане. Примери има достатъчно. Но не влиза в целта на настоящето изложение да ги соча и коментирам. Свидетел съм, обаче на един кощунствен факт, който същността ми на българин не позволява да премълча.

При едно от пътуванията група кюстендилци не устояваме на любезната покана от нашите домакини в Културно-информационния център на българите – Босилеград да посетим с. Извор. Там от дълбините на земната гръд се излива животворното чудо, наречено вода. Мощна, студена, благодатна! Речено-сторено. След кратко пътуване сме при извора. Топло, даже горещо е и изворната вода пада като балсам на люта рана.

После се отправяме към гордостта на цяло Кюстендилско Краище църквата "Света Троица" и първото тамошно възрожденско училище. Наблизо са. На хълмчето преди извора. Пристигаме и какво виждаме. Не ни се вярва даже. Но е истина. Дворчето на църквата и училището са оградени с нарязани клони, а пред и вътре в училищното помещение пладнуват и преживят безсловесни блеещи твари. Там, в тоя първосветилник на Краищенска нахия (подоколия) на Кюстендилската каза (околия). Там, дето краищенци дават мило и драго за просветно осветяване. Там, дето изворските дечица, пък и не само те, сричат азбукето и получават грамотност на священото българско слово още от 1833 г. Какво пък да кажем за величествената "Света Троица"- упование на българския дух и вяра, през петвековното турско робство. А каква е нашата почит към първите будители: поп Новко, поп Георги Старио, даскал Трифон, даскал Димитри Стоянов, поп Гено, поп Тодор и още, все достойни българи. Пред очите ни е признанието – обор и преживяващи добичета. Абсурд над абсурдите! Ако би видяли кощунството с тяхното дело и памет, от-

ново безмълвно, с недоумяващи очи би легнали в гроба.

Само на няколко крачки от това светотатство неми наблюдатели са порутените стени на по-новото Изворско училище, което е имало честта, малко преди да рухне да стане също овчарник. Грозно, тягостно и срамно.

Кой или кои са отговорни? Едва ли са стопаните на споменатите блеещи твари. Разрешено им е. Други и на друго място са истинските виновници за неумишленото, по-скоро умишленото съсипване на българските исторически паметници, и то не само в Босилеградско. Те са из властовите коридори и кабинети. На първо място в конкретния случай, отговорността е на Босилеградската общинска управа, чиито кметове, включително и сегашния се именуват българи. Техни подчинени са и просветните звена, които би следвало да дигнат глас за спасяването на нашето, а защо не и балканско историческо наследство. Не е по силите само на Културно-информационния център, било физическо или материално за отстояването на една общочовешка кауза.

Питам още, де са българските държавни институции? Българската православна църква, българската общественост. Някои от тях сигурно не знаят и не се интересуват от някакви си изворски възрожденски училище и църква. Иначе, погледнато реално не са нужни кой знае какви сили и средства. Преместване на животните, изграждане на прилична ограда на тези български светини, изработване и поставяне на паметен знак с имената на най-значимите първостроители и будители на българската вяра, просвета и култура в Кюстендилското Краище.

Другата е безпаметство, кощунство и позор сега и в бъдеще!

Тодор Димитров

КОМУНИСТИЧЕСКАТА ДЕЙНОСТ В БОСИЛЕГРАДСКО - МИЛАН ГОГОВ - ИЛЪО

Босилеградският партизански отряд „Г. С. Раковски“ е обект на редица публикации, предимно с мемоарен характер. Наскоро излезе и проучване на Райчо Милев Стоев, в която се повдигат редица дискуссионни въпроси, едновременно с опита да се направи обективен анализ на дейността на комунистическата съпротива в Кюстендилското Краище. Интересни сведения за характера на водена борба в този район има в едно специално изложение на заместник

командира на Босилеградския отряд Милан Гогов адресирано до лидера на Българската комунистическа партия Тодор Живков. Повдигнати за редица въпроси, сред които основния акцент е поставен върху националната принадлежност на участниците в отряда и на населението на Босилеградско. Авторът е яростен защитник на историческата истина за българския характер на Босилеградско, а също и на географската област Македония. Последователно отстоява и българската същност на комунистическите формации в района установили на 9 септември 1944 г. власт на Отечественния фронт. Оценката направена на последващото югославско управление очертава някои конкретни аспекти на политиката на асимилация упражнена с методите на терор.

Милан Христов Гогов е роден на 12 юли 1922 г. в с. Долна Лисина, Босилеградско. Металороботник, член на БКП от 1944 г. Изпращан на лагера в Белене през 1943-44 г. На 7 май 1944 г. става партизанин в Кюстендилския отряд. На 5 юли 1944 е назначен за зам. командир на Босилеградския отряд „Г. С. Раковски“, а от 25 юли е и политкомисар. Участва в установяването на отечественофронтовската власт в Босилеградско, а след това във заключителния етап на Втората световна война. Назначаван на различни постове в управлението на Босилеград (1946-49 г.) Емигрира в България. Завършва икономическия институт в София. Заема отговорни постове в различни стопански учреждения. Избран за столичен общински съветник и народен представител.

Документът изглежда е анализиран обстойно, за което говори подчертаването на отделни пасажи с различни цветове. Доколко той е оказал влияние върху първия правителствен ръководител на България е трудно да се отговори, но показва мнението на един от важните фигури на българското комунистическо движение в Босилеградско през Втората световна война.

ДО
ГЕНЕРАЛНИЯ СЕКРЕТАР НА ЦК НА БКП
И ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДЪРЖАВНИЯ СЪВЕТ
ДРУГАРЯ ТОДОР ЖИВКОВ
ТУК

ИЗЛОЖЕНИЕ

От МИЛАН ХРИСТОВ ГОГОВ – “Илъо”, бивш зам. командир и политкомисар на Босилеградския партизански отряд “Георги Сава Раковски”, бивш народен представител на VII-то народно събрание, живущ в ж.к. “Младост”, бл. 83, вх. А, тел. 710874.

ДРУГАРЮ ЖИВКОВ,

Босилеградска околия, която след Ньойския договор бе откъсната от Родината и дадена на новосформираната след Първата световна война държава Югославия се състои от чисто българско население (даже цигани няма). На запад тя граничи с взетите по Берлинския договор Сурдолишка, Вранска и Пчинска околий.

Босилеградска околия има богата революционна и патриотична история. Тук още през 1907 г. се създава и първата партийна организация. Тук през март 1920 г. в изборите за народни представители се е избирал Васил Коларов и за него са дадени 952 гласове, което говори за разтящото влияние на партията в този крайно беден край (бе един от най-бедните краеве на България, а сега също най-бедно в Югославия).

От Босилеградско излязоха такива видни партийни функционери като Зинови и Мара Григорови (изгорени в дирекция на полицията през 1925 г.), Христо Илиев (баща на ген. Петър Илиев), моят баща Христо Гогов Харизанов, убит през 1925 год. като отговорен партиен работник в канала Кюстендил – Босилеград, Иван Алексиев кандидат за народен представител, заедно с Тодор Цеков през 1920 г. в листата на партията начело с В. Коларов и редица други.

Също от Босилеградско излязоха видни личности – Йордан Захариев (единствен член-кореспондент на БАН в провинцията през фашистко време), поета Емануил П. Димитров и много други изтъкнати учени – строители на днешна България.

Тук излязоха и смели патриоти, които през време на кралска Югославия бяха закрилници на поробеното население като д-р Кирил поп Михайлов и др.

Населението от Босилеградско посрещна с радост присъединяването на нашата околия през 1941 год. към майката Родина и се върна на своите революционни традиции. Заедно с трудещите се от Родината участваха в борбата срещу монархо-фашистката диктатура. Тук през 1941 г. бяха създадени околийски комитети на БКП и РМС, създадени в града и селата партийни и ремсови организации, а след това и отечествено-фронтовски комитети. През нашите села минаваха войншикия батальон “Хр. Ботев” с трънски отряд, на които населението е указало помощ и гостоприемство.

Във Босилеградска околия през 1944 год. бе създаден и Босилеградския партизански отряд “Г.С.Раковски”, който проведе множество смели акции и принуди фашисткото правителство да концентрира многобройна войска и жандармерийски части, като: един тракийски пехотен полк, след това подменен с 36-ти ореховски пехотен полк; елховската жандармериска дружина; една полицейска дружина; едно артилерийско отделение; специално авиосвързочно отделение за повикване на самолети и военно мобилизирани от местното население добре въоръжени към 1200 души.

В района на нашия отряд в Босилеградското село Дукач и съседното му старобългарско село Църна река бе създадена база за въоръжаване на отрядите от Софийската военно-оперативна зона: Босилеградския, Дупнишкия, Кюстендилския, Радомирския, Брезнишкия и Трънския – след боя при Ботуля.

Нашият отряд осигуряваше освен оръжие с боеприпаси и превеждането на партизаните от тези отряди до базата за оръжие и обратно до техния район на действие.

След победата на 9. IX. 1944 год., която цялото население посрещна с огромна радост, отряда се вля в бригада “Г. Димитров” – командвана от ген. Атанас Русев и участва във

всички боеве на I –та фаза от Отечествена война и даде свидни жертви.

Но радостта на комунистите и цялото население от победата на социалистическата революция в нашата Родина бързо бе помрачена с връщането през 1945 г. на нашата околия наново под югославско робство. Огромна част от населението избяга в майката Родина, а от останалото там население по-бундните бяха преследвани, унищожавани, а след 1948 год. арестувани, измъчвани и затваряни в затворите и концлагерите на “социалистическа Югославия”, а някои и избивани.

Тези, които успяхме да избягаме в България, а и тези които останаха в родния край с голямо недоумение и неизмеримо възмущение посрещнахме излизането през 1958 г. на книгата на Асен Станоев “Средоречки партизани”, в която всички акции на нашия отряд са открити и написани като актив на несъществуващия никога “Средоречки партизански отряд”. В тази книга обявиха себе си, жена си Мария Захариева и др. за герой, без да им е стъпил крак в околията и без да са участвали в нито едно сражение. Хората се възмутиха и ругаеха, като казаха: “Югославияните ни взеха родните огнища, а Асен Станоев ни взе актив и приноса на нашия край в борбата срещу фашизма”.

Като зам. командир и политкомисар на босилеградския партизански отряд “Г. С. Раковски”, аз написах едно изложение до ЦК на БКП, който назначи комисия, която след обстойно проучване докладва на Секретариата на ЦК на БКП и той с решение № 255 от 15. V. 1968 год. възстанови истината, като установи, че не е имало никакъв “Средоречки отряд” и с това бе напълно ликвидирана “фалшификацията” на Асен Станоев.

За съжаление, обаче книгата на Асен Станоев не е иззета и фалшификацията остава в читалищните библиотеки, за да се заблуждават читателите и историците (понеже решението на партията не е нито публикувано, нито направено достояние на Института по история на партията, по история на България и съпротивата).

Въз основа на това, моля да се нареди книгата – фалшификат на Асен Станоев “Средоречки партизани” да се изземе от обществените библиотеки, а решението на секретариата да се доведе до знанието на Окръжния комитет на БКП-Кюстендил, на институтите, които се занимават с тези проблеми.

Другият въпрос, който искам да повдигна, това са безотговорните писания на разни автори, които посягат на националната чест и националната принадлежност на населението от Босилеградския край.

Както казах по-горе, това население е чисто българско, но много писачи го правят сръбско и правят голяма услуга на югославските асимилатори. Така например ген. Славчо Трънски в петото издание на книгата си “Неотдавна” стр. 54 нарича западнотрънските села: Цървена ябука, Кална, Дарковци и Църна трава сръбски села. На стр. 420-422 говори, че българските войски в Македония са окупатори. Тогава населението в Македония имаше българско национално самосъзнание (след 1945 г. започнаха югославските шовинисти да му насаждат македонско съзнание). Следователно, макар и фашистка армията в Македония не е била окупатор, окупатор е тогава, когато е окупирала чужди народи.

Друг автор, полковника от запаса Кирил Апостолов-Китодар, в книгата си “Звезди над Осогово” (стр. 345) също пише, че босилеградското село Църнощица е сръбско село. Има и други писания, в които селата в Босилеградско се наричат сръбски села, за което югославските шовинисти ще

им бъдат безкрайно благодарни.

Във връзка с това предлагам да се обърне внимание на посочените и други автори да спрат с отричането на българската принадлежност на населението от босилеградските села, да не обиждат националната чест на това чисто българско население, което и по югославската конституция е признато за българско.

Третият въпрос, по който искам да се обърна към Вас е неверните писания за състава и задачите на Босилеградския партизански отряд. В “История на антифашистката борба” том II пише: “Босилеградският партизански отряд “Г. С. Раковски” съставен от български и сръбски партизани, премина под оперативното подчинение на командването на югославската народноосвободителна армия.” Същото повтаря др. Цола Драгойчева в книгата си “Победата”, стр. 542. А пак в том II на “История на антифашистката борба”,

стр. 128 се пише, че Босилеградският партизански отряд бил осъществявал връзката между българските и югославските въстанически части от двете страни на границата, която тогава там не съществуваше.

Тези твърдения не са верни. Първо, в Босилеградския партизански отряд не е имало нито един сърбин. Второ, той не е минавал на оперативно подчинение на югославската народноосвободителна армия, за което най-красноречиво доказателство е заповед № 182 на Главния щаб на НОВА от 1. IX. 1944 г. адресирана до щабовете на западнограничните отряди: Трънския, Радомирския, Царибродския, Брезнишкия, Босилеградския, Кюстендилския и Дупнишкия отряди.

Ако е бил на подчинение на командването на югославската народноосвободителна армия, как тогава Главния щаб на НОВА през главата на техния щаб ще дава нарежда-

не на този отряд.

Не е вярно и писаното в “История на антифашистката борба” т. II, стр. 128, че Босилеградския партизански отряд бил осъществявал връзка между български и югославски въстанически части. Аз съм зам. командир и политкомисар на отряда от неговото основаване и никакъв сърбин не е имало в отряда, под никакво оперативно ръководство на командването на югославската народноосвободителна армия не е бил нашия отряд. Във връзка с това, трябва да се спре да се изопачава истината и да не се налива вода във воденицата на югославските шовинисти и фалшификатори.

Накрая, искам да повдигна един въпрос от социално-битов характер. Недостатъчно правилно се подхожда при утвърждаването за активни борци на хората взели активно участие в босилеградската съпротива и особено на жени. Освен, че те се грижеха за хората от нашия отряд, жените переха, готвеха, подслоняваха и укриваха и преминаващите през нашите села партизани от другите съседни отряди, идващи в нашата база за оръжие (от Брезнишкия – 30 души, от Кюстендилския на два пътя по 80-100 души, от Радомирския – 30 души и от Трънски над 100 души) и то без никакви жертви да се дадат. Обикновено се говори, че дейността не отговаря на изискванията на постановлението на ЦК на БКП и МС, а не се взема под внимание и обстоятелството, че не могат от всички да се вземат сведения, понеже хората, които могат да ги дадат са останали в Югославия, и от които има избити и починали. Ще посоча някои данни, които са показателни: от с. Габрешевци, където са се укривали Раденко Видински и Мария Захариева, без да са провели поне една акция или мероприятие в книгата “Средоречки партизани” стр. 191 са обявени за участници в съпротивата към 25-30 души, които по всяка вероятност са утвърдени за АБПФК [активни борци против фашизма и

Милан Христов Гогов

капитализма]. А от с. Дукат, където бе формиран отряда и където беше базата за снабдяване с оръжие, са утвърдени 7-8 души и то по чл. 28 (който после стана V категория). От с. Долна Лисина, което беше една от основните преходни бази на отряда и където минаха над 100 души партизани от нашия и съседните отряди (Радомирския и Брезнишкия) са утвърдени само двама ятаци и то V категория. Самозваният политкомисар на несъществуващия “Средоречки отряд” – Асен Станоев е утвърден в I категория (а може би и жена му), а един от героите на нашия отряд Генчо Янков Величков – Димитър, член на щаба, секретар на РМС и политкомисар на чета е обявен в книгата “Средоречки партизани” стр. 87 за боец и е утвърден вероятно IV или V категория. Също и четния командир на групата войници от 52 моравски полк е утвърден V категория. Пощенският служител в с. Долно Уйно – Мирчо Балабанов, който редовно подслушваше телефонните разговори и донасяше на Кюстендилския отряд, е признат за АБПФК, а неговият колега в Централната поща в Босилеград Стефан Янев Димитров, с когото поддържат постоянна връзка и който правеше същото и донасяше на нашия отряд, не е признат въобще. Има и редица други такива случаи, но не искам да Ви ги изреждам.

Във връзка с това предлагам да се възложи на ЦК на БПФК [Борците против фашизма и капитализма] отново да прегледат делата на кандидатите от нашия отряд – ако трябва

ва нещо да се доясни и да се утвърдят онези, които имат необходимата дейност и да се прекатегоризират онези, на които не е добре оценена дейността.

ДРУГАРЮ ЖИВКОВ,

Предлагам да определите комисия, която да разгледа повдигнатите от мен въпроси, да поиска от мен и останалите другари допълнителни разяснения и да решат един път и завинаги и радикално всичките тези проблеми, защото хората до мен, като бивш зам. командир и политкомисар на отряда поставят тези въпроси и искат тяхното окончателно разрешаване.

Уверен, че молбата ми ще бъде правилно разбрана, оставам с другарско уважение.

28. IV. 1982 година

София

МИЛАН ГОГОВ
/саморъчен подпис/

Архив на Македонски научен институт – София. Копие, Машинопис.

Използвана литература: Енциклопедичен речник Кюстендил. С., 1988, с. 137; **Стоев, Р.** Босилеградски партизански отряд „Георги Стойков Раковски”. Кюстендил 2001.

Н.с. д-р Ангел Джонев

По нищо неотиващия си Page Спасов

В тиха безлунна нощ, диханието на тишината изпълва стаята, а ритмичното цъккане на часовниковата стрелка се връзва и цени тишината. За пореден път препрочитам посмъртната стихосбирка “Босилек” на Page Спасов – стихове заченати в бохемските засявания по римско време в централната чаршийска кръчма в началото на деведесетте години от миналия милениум. Господи, Page Спасов си замисля тихо и непредупредително в един ноемврийски ден на 2002 в подема на творческите си сили, но по математическите изчисления бохемската компания на централната квартална кръчма помни го поне хиляда сто и десетина отгоре. Не се учудвайте, математиката е точна, даже бих казал твърде точна наука, за да се спекулира с нея. Да, ама не. Но все пак, да. Да, защото в кръчмата в петъчно следпладне, след чашка-две стриптийзно танцуващо вино, Стасов подкарваше леко и тихо само за компанията “Сладуно моме”. На третата чаша и поредния опреснителен виц със семен глас извикваше “Канята ме мамо на тежка сватба”. Е, от тези следобедни петъци на втория милениум, или хилядолетие, как искате го наречете, до днешното трето по егзатната наука за смятане, на която ѝ казваме математика, са изминали равно хиляда години. От двадесетия до двайсет и първия век са равно сто, а пък от раните деведесети до две и първа или втора са пак по математически изчисления, десетина. И ето ги хиляда сто и десетина години волен бохемски живот И някой казва – живота е кратък. Никак! Кратък е само ако е без съдържание. Бохемата никога няма да бъде демоде, защото

винаги има свои фенове. Та гумата ми беше тъкмо за тия години, когато бяхме свидетели на предсмъртната агония на една идеология, оцветена в червено. И уж умря, но май още не сме я погребали щом така лошо вони. Това не бяха кръчмарски истории и пиянски запои, а писане на епитафи на мъртвеца... Епитафи без претенции някой да се нарече поет, но Page Спасов наистина по гуша си беше поет – бохем. Не беше модерно, а практика, млад, будни мъже със свободен дух и собствени разсъждения, след чиновническото работно време да се срещнат във въпросната кръчма, където имахме запазена маса, не от собственика на заведението а от клиентите които посещаваха същата. Тук, в тая кръчма, на тая запазена маса от клиентите, Page Спасов сътворяваше стиховете си. И не само той, но почти цялото босилеградско поетство. Тук се обсъждаше темата на деня, тук се разказваха вицове, най-красивите жени в града тук бяха опоелизирани, тук всяка поръчка беше поръчана в стих, който не успяваше това, плащаше сметката. Така не поръчките, а състоянието на портмонетата и тяхното достойнство ни учеше на стихоплетство, а атмосферата ни правеше бохему, свободата на духа, поети. Та за Page Спасов може свободно да се каже че е школуван поет и бохем, без претенции към първото, просто стилът, стойката, начина по който изказваше мислите си, разсъжденията, имаха достойнството на един поет. Даже и поредната запазена цигара не беше потребност за никотинов глад, а ясен почерк на бохемско поетската натура. Цигара, без филтър. В такава атмос-

фера и обстановка въобще не беше трудно кои теми в стиховете на Page Спасов ще поетовегетират. Страдания на тема Родина – рог – език – народ – мъченик! И колкото да бъде човек неориентиран във времето ако прочете емблематичните стихотворения “Родоотстъпник” и “Лицеи” ще го завари в компанията на тези които не с меч и барут а с горчиви думи и солени сълзи писаха по темата Родина... Това беше времето когато след обяд тази кръчма не се навестяваше от униформени полицаи, защото изпиване на едно питие в присъствието на възрожденската компания и на противоположната маса се глобяваше от техния началник с 200%. И това беше като доброутро. Пък комуто стиска, нека запояга. Но веднага до масата на Page Спасов се лелеха слухари, лелеха се за да доклагват, а доклагват ли, даваше им се да вегетират и вегетирайки да злобят и мразят всичко родно, свидно и мило – рог, език, народ! Колко ли семейства тази компания е нахранила и колко прегателски стаж им е вписан в трудовите им книжки! Това го знаеше и самия Спасов и много просто го каза:

“Никои не е поразен
никой не е винаги прав,
никой не е винаги актуален! –
освен следите!”

Следите на Спасов са следи на творец на времето и във времето. Ето шедровъра, безкрайния ескалатор на неговите следи:

“Под зимното слънце,
язди на кон
моята премръзнала сянка!”
И от мен... за зълго...!

Page Стоянчов

Моменти от живота на Анастас Попзахариев

“Верен на своя бог като свещенослужител и на своята родина, като неин достоен син”

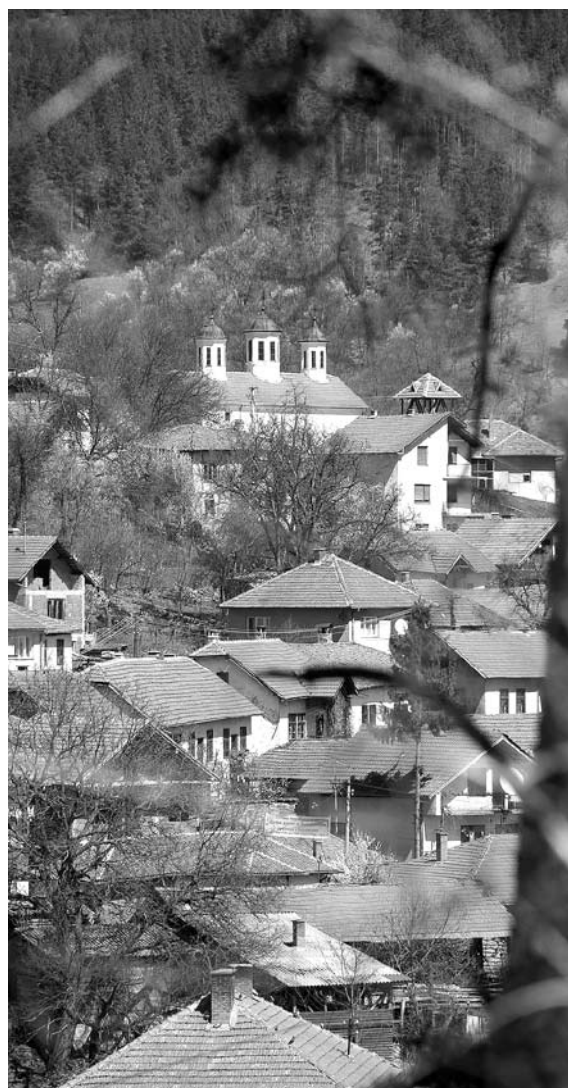
И ма хора, които посещават целия си живот на самотвержена служба на своя роден край и църквата. Един от тях е Анастас Попзахариев. Едва ли неговата личност е широко известна на мнозинството босилеградчани. Най-вероятно, една от причините за това са твърде оскъдните документални свидетелства за живота и дейността му. В следващите редове ще се опрем на малкото, с което разполагаме, за да предложим на читателското внимание моменти от неговия жизнен път, трайно свързан с Покрайнината.

Роден е на 26 декември 1868 г. в с. Долна Лисина, Босилеградско. В този чисто български край преминават детските години на Анастас Попзахариев. Липсата на достатъчно писмени сведения, не позволява да установим къде учи, нито с какво се занимава след завършване на образованието си. Откъслечни биографични шрихи за него откриваме на страниците на сп. “Народен страж”, № 17-18, 5 ноем. 1941, с. 21. Ненавършил и шестнадесет години, взима участие като ученик-доброволец в Сръбско-българската война от 1885 г., за което е награден със сребърен медал. На 14 март 1894 г., е ръкоположен за свещеник. Служи последователно в родното си село и в Босилеград. През 1908 г. е назначен за архиерейски наместник в Кюстендил, длъжност, от която по-късно е освободен по собствено желание. Във войните за национално обединение (1912 – 1918 г.) е полкови и дивизионен свещеник. Броени дни след приключването на военните действия през Междусъюзническата война, той е включен в създадената със заповед на командващия 5-та армия ген. Стефан Тошев комисия за разследване на извършените от сърбите убийства в Босилеградско през време на войната. Известно е, че наскоро след нейното начало сръбски подразделения нахлуват в няколко селища от Кюстендилското Краище и крайнината Каменица, възползвайки се от отсъствието

на редовни български войскове части. За тяхното прогонване, ген. Стефан Тошев формира бойна група в състав: 1-ва бригада от 4-та пехотна дивизия, 45-ти и 72-ри пехотни полкове от 5-та пехотна дивизия, 6-ти конен полк и 4-та пионерна дружина. В резултат от успешно проведени военни действия, българските войскове части овладяват връх Църноок и височините Мала Църцория и Голеш. На 27 юни 1913 г. сръбски подразделения се насочват и окупира Босилеград, но още в първите дни на юли без особени усилия са изтласкани зад определената от Берлинския договор българо-сръбска граница. При ненадейното нахлуване на части от 10-ти сръбски полк, попадат в плен, а по-късно са разстреляни и заровени в общ ров край Босилеград Иларион Танев – командир на 6-ти конен полк, поручик Стефан Стефанов – интендант на същия полк, санитарен поручик Стефан Котев – ветеринарен лекар на полка, кавалерийски подофицер Христо Владев – старши тръбач и поручик Асен Бинков от 11-ти полк на Нейно имперско Височество Великата княгиня Мария Павловна. На комисията в състав: председател – полк. Александър Танев, командир на смесената кавалерийска бригада; членове: Никола Ченков, окръжен управител на Кюстендилски окръг; д-р Петров, началник на медицинския отдел в 5-та армия, Анастас Попзахариев, архиерейски наместник в Кюстендил и Сотир Илчев, член на градския съвет, е възложено да установи самоличността на убитите, да разследва обстоятелствата при които те са били разстреляни, като съставя и необходимия протокол пред надлежните български органи.

За участието си в Балканските войни, А. Попзахариев е награден с орден “За военногожданска заслуга” V степен. В тези години той е удостоен с офикията “сакеларий”, а впоследствие и протойерей.

След 1920 г., животът на този несъмнен патриот представлява низ от покъртителни преживявания. Той не напуска своя роден край. Председател на Братството на босилеградските българи, живеещи в Нишко и Моравско, с отговорност изпълнява възложената му мисия за запазване на българския дух и съзнание в условията на сръбската окупация. Преследван от сръбските власти, подлаган на морален и физически тормоз, осъждан, през 1927 г. Анастас Попзахариев прекарва осем месеца в килиите на Босилеградския и Вранския затвор. Съществува и друга версия за дейността на Анастас Попзахариев във времето на сръбския режим. В книгата ки “Краище” (с. 179), Пантелей Георгиев твърди, че в началото на 20-те години, той открадва внушителна сума от Босилеградското емигрантско братство в София, а сетне се връща в Босилеградско, където става

“пръв сръбски поп”. Според същият автор, на 26 септември 1923 г., прото-йерей А. Попзахариев произнася в босилеградската черква следните слова: “След 40 години българско робство, най-сетне ние трябва да се чувстваме щастливи, че дойде великият сръбски крал Александър, който ни освободи от това робство”. Разбира се, без наличието на допълнителни документални източници, доказващи просръбската ориентация в дейността и поведението на Анастас Попзахариев през тези години, становището на П. Георгиев не може да се приеме с категоричност. След възвръщането на западните български краища отново в пределите на Отечеството, той продължава службата си на енорийски свещеник в Босилеград където остава до края на живота си, ползващ се огромен авторитет и почитание сред своите енориаши. За съжаление А. Попзахариев по своето чувство за етническа принадлежност и авторитет сред местното население са по-скоро изключение. Оказва се, че част от свещениците в енориите из тези краища са сърби-зирани, не изпълняват нарежданията на църковните си ръководители и са без сериозна подготовка в областта на църковната практика. По инициатива на Българската православна църква, се предприемат редица мероприятия за повишаване на тяхната квалифи-

кация. С такава цел е организиран през ноември 1941 г. в Босилеград едномесечен курс за свещенослужителите от Босилеградско и Трънско с цел повишаване на тяхната квалификация и компетентност в ежедневната богослужбена дейност, в който взема участие и Анастас Попзахариев. Курсът се провежда под ръководството на архиерейския наместник от Кюстендил Цветан Христов. Преподава се източно пение, църковнославянско четене, църковна администрация.

И след възвръщането на Западните покрайнини, той не прекратява общественополезната дейност, като председател на Братството на българите от Босилеградско. През май 1941 г., Братството, съвместно бежански дружества в столицата, предприемат инициативата пред българското правителство за безплатно придвижване на емигрантите обратно към родните им места, назначаването на редица от тях на служба във възобновените държавни и обществени институции и учреждения, уреждането на въпросите с притежателите на недвижими имоти и т. н.

През есента на 1941 г., след проверка за поведението и дейността на Попзахариев по време на сръбската окупация, той е удостоен с официята “ставрофорен свещеноиконом” от Светия синод на Българската

православна църква. Патетичните слова на един от присъстващите на церемонията, може би най-точно описват личността на този несъмнен патриот. *“Сълзите неволно бликат. Пред архиерея е коленичил един в немощ вече корав българин, който е минал през горнилото на тежко страдание, за да остане верен на на себе си като свещеник и българин, верен и на своя Бог като свещенослужител, и на своята родина, като неин достоен син.”*

Костадин Николов

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА:

“Народен страж”, № 17-18, 5 ноем. 1941, с. 21; Димитров, Т. Сръбските грабежи и насилия в Кюстендилското Краище и крайнината Каметица през Междусъюзническата война 1913 г. – В: Кюстендилци във войните за национално обединение 1912 – 1914 г. Кюстендил, 1997, с. 36 – 37; Георгиев, П. Краище. С., с. 179; Бугарчева, Е, Л. Зидарова. Българите от Западните покрайнини (1878 – 1975 г.). С., 2005, с. 510 – 511; Проданов, Н. Българската православна църква в Западните български земи (1941 – 1944 г.). – В: Известия на ИМ-Кюстендил, т. XI, Велико Търново, 2005, с. 253 – 254, 257 – 258.

110 години от смъртта на легендарния Ильо Войвода

Ильо Марков Попгеоргиев, капитан Ильо, Кара Илия, дядо Ильо е роден през 1805 г. в с. Берово, Малешевско, областта Пианец (днес град Берово в Република Македония). Израства в сводоблюбово българско семейство. Дядо му поп Георги загива в бой с турците като предводител на чета. До 20-годишната си възраст се занимава с мирен труд. Спечелва се с турците, които задирят сестрите му и е принуден да напусне селото. Ильо заминава за Рилския манастир, където става пазач. Той защитава манастира от разбойнически шайки и оказва подкрепа на българските хайдутки в Рила. Среща се с Неофит Рилски, Аверкий Попстоянов и други възрожденски просветни дейци. През 1838 г. се завръща в Берово, оженва се и се залавя с мирен труд. Но в 1850 г. беровският Мехмед байрактар се опитва да го убие, като стреля от засада и ранява брата на Ильо. След като убива турчина Ильо събира чета и излиза в планината. С тази чета той обикаля

няколко години в Малешевско, Пианец и Осогово. Създава мрежа от верни хора, така че турските потери не могат да го изненадат. Проявява се като много умел в сраженията като почти винаги разгромява потерите, а четата му излиза невредима. Запяват се песни, разнасят се легенди за неустрашимия войвода, „който го сабя не сече и куршум не хваща”. Ильо войвода наказва не само турците, а всички които несправедливо тормозят раята. По време на Кримската война (1853-1856) четата му нараства до 70 души и властите от Дупница до Скопие треперят от войводата. Бюлюкбашии и сеймени се отказват да го преследват защото сраженията с четата означават сигурна смърт. През 1854 г. спасява българското население в Дупница, което местни турци решават да подложат на заколение. Войводата им изпраща „хабер”, че ако тръгнат да колят християните, той ще изколи тях, а махалата им ще изравни със земят. Така е предотвратен поредният

„золум”, каквито са известни в много села и градове по цялата българска земя.

След започването на реформите в Османската империя и излизането на Хатихумаюна през 1856 г., скопският паша изпраща мюдюра (управителя) на Радовишката каза (околия) да преговаря с войводата. Предлагат му да се върне към мирен труд като му се гарантира безопасност. След като Ильо войвода отказва, върховната власт от Цариград изпраща писмо, че войводата и четата му няма да бъдат преследвани. Ильо войвода слиза в Кюстендил, където е посрещнат тържествено от властите и кюстендилския митрополит Авксентий Велешки. Разрешено му е да ходи с оръжие и войводата решава да се върне отново към мирен труд. Но скоро разкрива, че властите в Берово са подготвили заговор да го убият заедно с няколко негови четници. Ильо войвода избива заговорниците и изпраща писмо до кюстендилския каймакамин, че отново е в планината.

Властите организират многобройна потеря, която прогонва четата от Малешевско и взема децата на войводата за заложници. През 1859 г. по заповед на валията от Ниш, имота на Ильо войвода е унищожен, а жена му и децата са отведени в Кюстендил и държани под строг контрол. Заловени са 12 четници, които са се завърнали по домовете си, 4 са обесени в Кюстендил, а останалите в Ниш. През 1860 г. Ильо войвода прехвърля четата си в Сърбия и 1861 г. се включва в Българската легия организирана от Георги Раковски. Войводата е помощник на Раковски и предава на легистите своите воински умения. На 2 юни 1862 г. при шурмуването на Кале мегдан в Белград, той командва батальона на който е поверено знамето на легията. Проявява се като много опитен командир. След разтурянето на Легията от сръбското правителство Ильо войвода се установява в Крагуевац. Научили за участието на Ильо войвода в Легията, османските власти арестуват семейството му и го затварят в скопския затвор. Подкрепа на семейството оказва Найдено Геров, който е руски консул и по това време се намира в Скопие. След две години престой в Крагуевац, Ильо войвода се връща в Белград, където княз Михаил Обренович го награждава с офицерска титла „капитан“ и му е отпусната пенсия.

В Сръбско-турската война на 1876 г. Ильо войвода се включва с чета от 300 български доброволци. На 1 август 1876 г. в критичен момент, когато две руски и две сръбски дружини за разбити от турците, войводата разделя четата си на две шурмови групи, хвърля ги в контраатака, спира настъплението на турците и спасява от унищожение руските и сръбски войници. В края на войната при с. Демиград, се водят ожесточени сражения. За да повдигне духа на сръбските войници, Ильо войвода преминава с четата в боен ред през първата линия и се насочва срещу турците. Той има неблагоприятно отношение да упрекне сръбските офицери, че се перчат със сабите си по кафенетата, а сега в боя се крият. Легендарният войвода, който 20 години се сражава и няма тежко раняване, е прострелян от сръбски офицер. Раната е много тежка, налага се да му извадят две ре-

бра и остава сакат с дясната си ръка. За показаната храброст във войната Ильо войвода е награден със сръбския „Татковински“ орден.

Руско-турската война 1877-1878 г. заварва войводата в болницата. Още нездравял, той се отправя за Швиц и се поставя на разположение на руското командване. Влиза в отряда на генерал Курко, с който преминава Балкана и участва в сраженията в Тракия и на Шипка. През зимата организира чета в Етрополския балкан и помага за преминаването на руските войски през планината и освобождаването на София. След освобождението на София поема командването на

всички доброволчески чети и участва в освобождаването на Радомир и Дупница. С негласно разрешение на руското командване Ильо войвода се отправя с четата си за Кюстендил. На 8 януари 1878 г. той освобождава с. Коняво и изпраща хора в Кюстендил да кажат, че той идва като авангард на руската армия и местната управа трябва да преговаря с него за предаването на града. От Кюстендил са изпратени владичите Иларион и Игнатий да преговарят. Пред двамата владичи войводата заявява, че спасението на града от разбунтувалите се българи може да стане само от руското командване. В разговор с владиката Иларион, два-

мата уточняват съвместни действия за освобождаването на Кюстендил. Руското командване изпраща полковник Ю. Задерновски с един ескадрон руска войска. На 11 януари 1878 г. четата заедно с руските войници влизат в Кюстендил. На 12 януари, поради настъплението на многобройна турска войска градът е отстъпен, но на 17 януари усилен руски отряд командван от генерал Майендорф и четата на Ильо войвода отново го освобождават. Четата разоръжава турското население по селата. В края на януари Ильо войвода повежда четата си към Малешевско. Посрещнат е с почести от българското население и от управата. По негово разпореждане турското население е разоръжено и във всички села са избрани съвети на старейшините начело с председател. На 22 март 1878 г. Ильо войвода пристига в Сан Стефано, където е награден с руски орден за храброст.

„Българското царство“ установено от Ильо войвода в Малешевията продължава два месеца. През април 1878 г. многобройна турска войска идва от Скопие и заема целия район. С решението на Берлинския конгрес българите в Македония са оставени под властта на султана. През 1878-1879 г. Ильо войвода отново повежда чета и участва в Кресненско-Разложкото въстание. Той със семейството си се установява трайно в Кюстендил, построява си къща, но не престава да се интересува от борбата на българите в Македония. Къщата му е отворена за революционерите по всяко време. По време на Сръбско-българската война,

макар на 80 години войводата запазва оръжията и пак повежда чета, която се сражава с нашествениците. За това негово участие, сръбското правителство отнема пенсията, дадена за заслугите му в Сръбско-турската война. През 90-те години се активизира четническото движение на българите в Македония и старият войвода помага на организацията и поощрява четниците.

На 17 април 1898 г. спира да бие сърцето на един от най-славните български войводи през XIX в. Оплакан от целия град, той е погребан с почести в Кюстендил.

д-р Йордан К. Колев

КИЦ “Босилеград” в Лудогорието

Приятелството наистина няма цена. Едно приятелство с един добър човек бе повод да обикна Лудогорието и да му се възхищавам от все сърце. Приятелят се казва Стоян и е председател на фенклуб “Левски” в Разград. Причината да станем приятели е че ние, левскарите сме сърдечни хора. Думата ми е за Стоян. Тих и скромен човек. Освен че много обичаме “Левски” и се срещаме на Герена в София и на европейските стадиони, не знаем много един за друг. Но това беше достатъчно. В началото на 2005 година когато му съобщих, че искаме да издигнем паметник на Апостола на Свободата в Босилеград, този същия Стоян беше пренесъл идеята ни в родния си град. Хората се мобилизирали и помощта не изостана. Фен клуб “Левски” в Разград дари средства за доброто дело. Г-н Ахмед Кулиджи, етнически турчин, също дари не малка сума. На откриването на паметника на 4 март 2005 год. делегация от Разград уважи тържеството ни с присъствието си. Контактите ни се разраснаха. Доволни от посещението, канят ни при тях. Време не стига да им върнем визитата, но със Стоян и левскарите се срещаме на важни мачове на любимия ни отбор. Делегация от Разград участва на XIV Великденски фестивал в Босилеград.

Сега вече е наш ред да посетим Разград и се уговаряме за средата на септември – по време на панаирската седмица. Канят ни Стоян и г-н Кулиджи. Направихме тричленна делегация: д-р Емил Пейчев ветеринарен лекар и общински съветник, Васил Василев преподавател по история и моя милост представител на КИЦ-а - нещо като оглавяващ делегацията.

Късно вечерта пристигахме в китно-то градче Разград. Считат ни за важни гости и ни посрещат още на входа на града. Представям хората от Босилеград. За мен Стоян, върлят Левскар е вече г-н Минчев, директор на Професионална гимназия по селско стопанство “Ангел Кънчев”, спонсор за паметника на Апостола с бизнесменът Ахмед Кулиджи, брат му и Капитана. Капитана е особена приказка. Висок, строен момък с дълга черна коса и леко набоднала брада, напomnia ми Боримечката от “под игото”. Настаняват ни в

уютния хотел “Централ”, а на официалната вечеря домакините ни представят програмата за следващия ден. Петък 19 септември. Всичко е по график. В 9 часа ни взимат от хотела и първата работна среща е в телевизия “Лудогорие”. Там ни запознават с програмната схема на телевизията и се уговаряме за участие в едно от предаванията.

Научил за посещението ни в Разград, нашия земляк Никола Станчев от с. Груинци, напуснал родното си село през 1951 година, сега вече пенсионер, бивш просветен работник ни кани у дома си. Срещата е вълнуваща и многочасова. Пита за познати. Пита за Босилеград, за родното му село, интересува се как живеем, справяме ли се. Всяка дума ми е мила. Не е забравил родния си край, но възрастта го натиска и не може много да пътува. За последен път видял родния си край преди 15 години, канен бил на сватба на близък роднина. Напускаме го със смесени чувства. Той ни придружава до Историческия чузей и ни запознава с богатото и неоченимо историческо наследство на Лудогорието. От храма на миналото, отиваме в реалната действителност на разградския месокомбинат – гордост на месната промишленост на Лудогорието и на България. Изпълнителния директор инж. Николай Колев ни запознава с работата му. Ред, работа, отговорност, европейски стандарти и изисквания... Контролира се всичко от портала до всяко кътче в месокомбината Ако насвякъде беше така, България отдавна да е станала Швейцария на Балканите. В ранния следобед, домакините са ни уговорили делова среща с Областния управител Наско Атанасов. Запознават ни с възможностите и проблемите на Разградска област, от наша страна ги запознаваме с проблемите на Западните покрайнини и Босилеград. На срещата е и кмета на Раковски Бюнят Татаров. Викат му Божко. Не попитахме защо, но вероятно си има причина.

Срещаме се и с кмета на Разград г-н Денчо Бояджиев. Обсъждаме разни идеи от областта на икономиката, образованието и културата. Той приема нашето предложение община Разград да финансира двама ученици от Босилеград в Земеделското училище. Каним ги да посетят Босилеград и ни обещава да го направят при първа възможност.

Вечерта всички заедно сме в предаването “Шарено” на ТВ Лудогорие.

На другия ден, 15 септември, е началото на учебната година. Директорът Стоян Минчев ни поведе към сво-

ето училище да поздравим учениците с началото на новата учебна година и да подкрепим учителите в стачните им действия. ПГ “Ангел Кънчев” е трето училище от този род в България. Тук учениците имат възможност да практикуват това което пише в учебниците. Гимназията е двор от 200 декара със всички селскостопански обекти, със стадо от 80 овце, 30 крави и телета от различни породи, всякаква селскостопанска механизация, прозводство на мляко и млечни продукти и производство на фураж. Училището разполага с 900 декара обработваема земя, част от учениците практикуват в месокомбината срещу заплащане.

Това ни беше частът по европейските критерии и изисквания. Г-н Минчев ни запозна и с колектива на училището. Оказа се че две преподавателки са с потекло от с. Божица. След дадения старт на новата учебна година домакините ни поведоха към съседната община Исперих. Из пътя посетихме още един музей и на обед вече бяхме в кабинета на кмета Адил Решидов. Човек с широко сърце, ерудит и поет. Майстор на словото. Посрещна ни като важни и скъпи гости. Говори ясно и без усуквания за турския етнос. Мисля че той най-добре разбира и най-много ни съчувства за положението в което се намираме. Казахме си искрени думи. Поканихме го за XV Великденски фестивал.

Покани на обяд. Падна царско угощение. След това ни поведе към Свещари където се намира една от най-известните тракийски гробници. Гледката е величествена. Онемяхме. Град с история, с възможности, с перспективи... Посетихме и турското светилище. Тук религиите не се изключват, а се допълват. Хората живеят в хармония и няма етническо напрежение. Образец за дивите Балкани. Вечерта успяхме да се докоснем и до панаирската атмосфера. То последна вечер му беше: скара, бира, чалга и търговски сергии. Ние наблюдаваме на скарата. Директора на месокомбината се беше погрижил за това. Благодарихме му.

В неделя сутринта минахме през телевизията и разказахме за впечатленията от визитата ни. Благодарихме още веднъж на всички. Имаше за какво. Изпратиха ни подобаващо, както ни и посрещнаха. Окото на ТВ камерата запечата раздялата с надежда пак да се видим. Да се видим, да се тачим и уважаваме, за да пребъднем.

На добър час Лудогорие, на добър час добри хора!

Радко Стоянов

Десет години Културно-информационен център в Босилеград

Културно-информационния център на българското малцинство “Босилеград” (КИЦ), е наследник на филиала на КИЦ „Цариброд” в Босилеград – гражданско сдружение регистрирано на 13 август 1997г. Основните му цели са: развиване на културна, просветна и информационно-издателска дейност с цел опазване на националната идентичност на българското национално малцинство в тогавашна Югославия и постигане на културно, просветно, издателско, информационно и спортно сътрудничество между двете страни.

КИЦ “Цариброд” и филиала в Босилеград бе създаден с помощта и подкрепата на българската държава. По повод тържественото му откриване тогавашния министър-председател на България Иван Костов каза:

“Изключително радостен съм, да поздравя всички българи от Западните покрайнини с откриването на Български културно-информационен център в Цариброд. Тази дълго мечтана институция на българщината ще има важно призвание да съхрани и укрепва българското самосъзнание на хилядите наши сънародници в СР Югославия. Нейното значение се оценява високо от българското правителство. Уверяваме ви, че гарантираме пълно съдействие за развитието и дейността на културно-информационния център. Това е в духа на новата политика на България, насочена към активна и последователна защита на правата на нашите сънародници в чужбина и осигуряването на условия за запазването на чувството им за принадлежност към българския народ. Пожелаваме ви много успех и много смелост”.

Тогавашния български посланик в Белград Ивайло Трифонов заяви: “Дошло е времето вече действително всички ние да се чувствуваме деца на една майка-родина, независимо къде живееме. И нека този културен дом бъде един велик стълб за запазване на културната идентичност на българите в Югославия...”

КИЦ “Цариброд” в Босилеград бе формиран на 11 декември 1997г. и от тогава интензивно се занимава с организиране на културни, спортни и туристически програми за принадлежащите към българското малцинство: концерти, изложби, театрални представления, промоции, екскурзии, летни и зимни почивки, шахматни игри, посещения на спортни състезания, курсове по английски език, читалищна дейност, издаване на видео касети, участие в работата на неправителствените организации в България и Сърбия, посредничене и помощ при записване на принадлежащите към българското малцинство на университетите и техникумите в България, посредничене за спешна медицинска помощ в България, хуманитарна дейност.

Първите месеци от работата на КИЦ “Цариброд” за-

почнаха под жесток натиск от страна на тогавашните сръбски власти и официалния печат който пишеше, че “... създаването на КИЦ-а е най-голямата българска провокация в последните 40 години”. Първите шест месеца в Босилеград изминаха в напразно търсене на помещение за работа, а първите опити за организиране на културни програми бяха провалени от страна на общинския Културен център, който не разрешаваше ползването на залата.

В изтеклите десет години КИЦ-а в Босилеград издаде 53 броя независимо двумесечно списание “Бюлетин” което се разви в едно от най-търсените списания в Западните покрайнини с цветни корици и тираж от 800 екземпляра. Списанието беше забранявано по време на режима на Милошевич, отново бе задвижено и отново бе спряно по време на НАТО бомбардировките. Занимава се с актуални културни, политически и икономически аспекти за положението на българското малцинство, защита на човешките и малцинствени права и развитие на демокрацията.

Поради редица причини, на 18 декември 2006 година филиала на КИЦ „Цариброд” в Босилеград се пререгистрира в Културно-информационен център „Босилеград” и оттогава работи под това име, със същите цели и задачи и частични изменения в начина на работа.

Ден на народните будители

През 2007 година Деня на народните будители бе отбелязан с гостуване на КИЦ “Босилеград” във Варна с учас-

тие на Всебългарския събор на задграничните българи. Пътят до Варна бе успешно съчетан с екскурзия из България в която двайсетина босилеградчани, предимно ученици от гимназията видяха културни забележителности и показаха част от народните обичаи от Босилеградско а Радко Стоянчов и Анета Иванова рецитираха свои стихове.

КИЦ “Босилеград” и СОУ “Гео Милев” в град Раднево

непрекъснато развиват сътрудничеството си. Група ученици от гимназията и ОУ “Г. Димитров” гостуваха по повод патронния празник на СОУ “Гео Милев” в град Раднево на 08. февруари 2008г. където присъстваха на богатата културна програма, разгледаха знаменитостите на града и се представиха със самодейната пиеса “Седянка”.

Почетена паметта на Апостола

На 19 февруари пред паметника на Апостола в Босилеград бе отбелязана 135-та годишнина от гибелта му. На четвъртия пореден възпоменателен митинг присъстваха представители на държавни институции, общини,

политически и неправителствени организации.

Сред гостите се изтъкваше Генералния консул на Република България в Ниш, г-н Георги Юруков, представители на община Босилеград, на Националния съвет на българите в Сърбия и издателство "Братство" както и ученици от основното училище г. Димитров в Босилеград.

Бяха интонирани химните на двете страни, след което вокалният ансамбъл "България" от София с диригент Валентин Бобевски изпълни български революционни песни. Босилеградските ученици изнесоха рецитал за Апостола. Артиската Галя Асенова рецитира стихове за живота и делото на Левски а кюстендилския детски състав "Тип-топ" изпълни детски песни.

Приветствайки гостите, председателят на КИЦ, Иван Николов между другото изтъкна: "Днес по повод 135 годишнина от смъртта на Апостола на свободата, продължаваме традицията на поклонение пред неговия образ. Поклонение, което в нашите условия не е само церемония, а демонстрация на самосъзнание, на вяра в мисълта и делото на Левски, на политиката на подкрепа и закрила от страна на България към българите в Западните покрайнини и на политиката на уважаване на универсалните ценности за правата на човека и правата на малцинствата от страна на Сърбия. Левски принадлежи най-много на България и на българите, но той принадлежи и на човечеството. Неговите идеи за свободата и революцията, неговата ненадмината военна организация, неговите прозрения в бъдещето, в което той проектира една България, която все още не сме достигнали, трябва винаги да ни вдъхновяват и да ни водят напред."

Към гостите се обърнаха и кмета на общината Владимир Захариев, генералния консул г-н Георги Юруков, Ангел Джамбаски член на Столичния общински съвет и член на ръководството на ВМРО и проф. Лъчезар Димитров, ректор на Националната спортна академия в София.

Венци и цветя поднесоха представителите на: Президента на Република България, Народното събрание на Република България, Столична община София и общините Босилеград, Пловдив, Кюстендил, Банско и Дупница, Националния съвет на БНМ, Издателство "Братство", Националната спортна академия, организациите на ВМРО от София, Пловдив, Дупница и Банско, ПП "Герб" от Кюстендил, Национално движение "Западни покрайнини", Телевизия СКАТ и КИЦ "Босилеград". Цветя пред паметника на Апостола и учениците от българските паралелки в ОУ "Г. Димитров" в Босилеград.

КИЦ раздаде мартенички

И тази година по повод Баба Марта КИЦ "Босилеград" раздаде над 500 мартенички на децата. Мартенички получиха децата от детската градина и учениците от двете паралелки на български език. Мартеничките бяха подарени от Столична община София.

Отбелязан 3 март в Босилеград

КИЦ "Босилеград" и Демократичния съюз на българите отбележиха Деня на Освобождението с полагане на цветя

15-ти Детски международен Великденски фестивал

пред паметника на Апостола в Босилеград. Театралното представление с участие на театрална група от София бе открито поради траурния ден който бе обявен в България по повод жертвите пострадали в изгорелия влак в България.

Само през Великденския фестивал Босилеград може да се пробуди от апатията за два дни и да се превърне в средата на детската радост.

Тази година фестивалът продължи 4 дни. Участваха 678 деца от Сърбия, България и Македония на които бе представена богата културна програма с универсални общочовешки послания. При босилеградските деца дойдоха гости от Белград, Ниш, Сурдулица, Владичин Хан, Зренянин, София, Раднево, Плевен, Казанлък, Пловдив, Скопие, Тетово...

Събитието започна на 25 април и продължи 3 дни. Организацията за творческо събиране – "ОКО" от Белград в Голямата зала на Центъра за култура изпълни детската пиеса "Три прасета и два вълка", а след това танцьорите певиците от фолклорния ансамбъл "Граово" от Перник се представиха с български народни песни и танци от всички краища на България. На втория ден за гостите от вътрешността на Сърбия и за семействата където те бяха отседнали беше организирана едnodневна екскурзия до Рилския манастир. Там се срещнаха с участниците на фестивала от България и Македония и слязоха в Благоевград където разгледаха града и община Благоевград им даде обед.

По същото време в Босилеград над 500 деца се струпаха в КИЦ за да подадат заявките си за участие в състезанието.

На Великден се проведе церемонията по официалното откриване на фестивала. Свещеник Михаил отслужи церемонията по освещаването на великденските яйца. Главния организатор на фестивала Александър Димитров в присъствие на кмета на общината и Втория секретар на българското посолство в Белград Методи Методиев поздравиха многобройните деца. Бе прочетено и поздравително слово от българския посланик в Белград Георги Димитров. След това на сцената излязоха детски танцови състави от Йегуно-

вце, Казанлък, Белград и Плевен. Състезателите бяха разделени на четири групи и по системата на елиминация след няколко кръга останаха 64-ма за финала на другия ден.

Вечерта Голямата зала на Културния център не можа да побере всички които искаха да дойдат на концерта на световно известната българска певица Валя Балканска. След нейните магически песни, на сцената излязоха известни български комици Виктор Калев и Краси Радков – прославили се на телевизионното предаване "Шоуто на Слави", фолклорен ансамбъл "Витошанци", и изпълнителите на модерни танци "Ел Ниньо" от София.

След концерта над Босилеград пламна тържествен фойерверк.

Финала се проведе на третия ден в Голямата зала на центъра на Културата. За доброто настроение на публиката се погрижи палячото Дечко Чунтов от София, ансамбъл "Здравец" от София и младите изпълнителки от Казанлък.

След много емоции, радости и разочарования, шестокласникът Иван Стоянов от Райчиловци спечели първото място. На второ място остана Ана Стаменова от с. Гложйе, на трето място се класираха Стевица Митов от Горна Любата и Саня Илиева от Райчиловци.

Всички участници в състезанието получиха по тениска и значка, а в зависимост от класацията малчуганите получиха ученически прибори и чанти, играчки и лакомства. За четирите първокласирани организаторите и спонсорите подигуриха ценни награди колела, телевизори и др. Наградите им присъдиха Георги Свиленски и Гергана Алексова, представители на Постоянната комисия за децата, младежта, спорта и туризма към Столичния общински съвет от София. Българският национален комитет "Всичко за децата" ще поеме разноските им за десетдневна летна почивка.

В класацията за най-оригинално яйце се класира Данило Джокич от Ниш, а за най-хубаво боядисано Виктория Живкова от Раднево.

В томболата във финалната част на състезанието главните награди спечелиха деветгодишния Стефан Михайлов от Босилеград – телевизор, и осемгодишната Дияна Арсова – колело.

Главни спонсори

Освен Постоянната комисия за децата, младежта, спорта и туризма към Столичния общински съвет в София, която и тази година беше главен спонсор на фестивала, материална и финансова подкрепа на организаторите на фестивала оказаха и Народното събрание на Република България, Национален дарителски фонд "13 века България",

НСА "Васил Левски", "Български спортен тотализатор", "Енемона АД" от Козлодуй, "ТЕЦ Марица – изток 2", "Мини Марица Изток" и др. както и общините Раднево, Банско, Перник, Благоевград, Плевен, Пловдив, Дупница и Босилеград и голям брой частни магазини от Босилеград.

Представителите на община Раднево подариха на организаторите 24-кратно златно яйце.

Поздравително писмо от посланика на Република България в Белград, г-н Георги Димитров

*Уважаеми сънародници,
Скъпи приятели,*

Позволете ми най-напред да Ви поздравя с големия християнски празник Великден, като пожелая на всички Вас много здраве, щастие и успехи в професионален и личен план.

Изключително ми е приятно, че Фестивалът на Великденските яйца се превърна вече в една дългогодишна традиция, която освен, че съхранява християнските обичаи и ценности, обединява около себе си представителите на българската общност в Сърбия и от други страни.

Убеден съм, че и тази година присъстващите на Фестивала, ще успеят да ни изненадат с нови техники и умения в боядисването на великденските яйца.

Бих искал да използвам повода на пожелая на всички участници успех и все така ревностно дапазят и съхраняват дълбоко в сърцата си тази традиция и християнските добродетели.

Белград, 27 април 2008г.

С уважение, Георги Димитров

Усещане за вечност

"Ето, това е Европа!" Тези думи изрича американският астроном и писател Карл Сейгън, когато чува за пръв път българската песен на Дельо войвода.

Американските космически сонди "Вояджър 1" и "Вояджър 2"; изстреляни през 1977г., вече напуснаха пределите на слънчевата система в търсене на наши "братя по разум" във Вселената. Според изчисленията на компю-

трите след около 50 хиляди години те ще достигнат една звезда в съзвездието Вега, където се предполага, където се предполага, че има живот. На борда от двете станции носят позлатена плоча с послание от земните жители. Когато международния съвет от експерти избира мелодии за междузвездния запис, известен като "Шепоти от земята", прозвучава българската песен за Дельо войвода, изпята от Валя Балканска.

Тогавя Карл Сейгън възкликва: "Ето това е Европа!" А секретарката на комитета Ан Драйън е обзета от спонтанен порив за танц.

Етъл Райм и Мартин Кьонинг директори на Етнографския център за народни изкуства в Ню Йорк.

"Любовта ни към традиционните култури ни доведе през 1968г. в България, за да запишем музика от различните краища на вашата страна.

През 1972г. една изключително хубава песен, записана по време на това наше гостуване, бе избрана за златната плоча, която бе изстреляна в Космоса на борда на "Воя-

джър". Истинска сполука е, че този запис на песента на Валя Балканска "Излез е Дельо хайдутин" пътува сега през космическото пространство наред с великата музика на Бах, Бетховен, с музика от Индия, Япония и от много други краища на Земята – пратеници на Вселената, носещи музиката на Земята.

Силната ни вяра е в облагородяващия и обединяващия дух на традиционните танци и музика ни кара да правим записи и програми, които са празник на невероятна съзидателност и красота на културите по света. Само чрез дълбоко взаимно уважение и признание на тези култури, ние, народите на земята, ще чувстваме връзката помежду си и ще създадем сигурни и благодатни условия за процъфтяването на човешкия дух.

Из писмо до БАН, 15 май 1986г.

15 май 1917 в село Долна Любата

Демократичния съюз на българите, КИЦ "Босилеград" и някои граждани все още са единствените които тачат паметта на 30-ината жертви на Коста Йованович Печанац който през 1917 година опожарява Босилеград и околните села.

Миналата година Димитър Димитров – Треперски възстанови паметника на един от жертвите на Стою Яначков Попов учител от Долна Любата и в присъствието на представители на ВМРО и НСА "Васил Левски" бе поставено началото на почитане на паметта на жертвите.

Липсата на грижа за босилеградските паметници на културата става пословична, въпреки че поне три институции би трябвало да се занимават със защитата им.

24 май – това, което трябва да бъде!

24 май, най-светлия празник на българската писменост, наука и култура, когато тачим и прославяме делото на солунските братя св. Кирил и Методий, бе тържествено посрещнат в Босилеград. Празникът на буквите събра

представители на КИЦ – “Босилеград”, учители и ученици от ОУ “Г. Димитров” и неколцина жители на града. Знаково бе участие на гостите от България и то: Ваклуш Толев (философ и създател на движение – “Път на мъдростта”), негови последователи, учени от София, Пловдив и Враца, черковен хор към черквата св. Николай – гр. София и не на последно място активисти на ВМРО – София.

Любопитен е факта, че Ваклуш Толев прокламира пред света Учението на Духовната вълна на Мъдростта. Именно той ражда идеята да се утвърди Ден и изгради Дом на 13 поименни безсмъртни българи. След като гостите се поклониха пред паметника на в. Левски, тържественото отбелязване на празника продължи в с. Извор. Именно в Изворската черква – Св. Троица, присъстващите станаха свидетели на великолепно изпълнение на поредица черковни песнопения на черковния хор. Последваха поздравителни слова от представители на КИЦ и великото слово на В. Толев.

Той плени присъстващите със словото си за българската писменост и култура. На въпросите как в забързаните делници да отделим време за писменост и култура и какво ни коства това, както и за силата на словото през вековете и днес, даде отговори в които безусловно предупредително пунктуирани на бездуховността!

Безспорно, 24 май е повод за празнуване, но и на равносметка. Присъстващите и най-вече тези които не отдадоха почит на най-светлия празник на българската писменост:

- би трябвало да са наясно, че писмеността и културата ни са истинското ни себеусещане че сме живи;

- би трябвало да знаят че писмеността ни формира психоемоционално, интелектуално и морално-ценностно, с писмеността стимулираме идеите, вярата в себе си и в другите;

- би трябвало да са наясно, че трябва далеч по открито да заявяват готовността си да опознават българската си идентичност, писменост и език;

- би трябвало да усетят духовния диалог между учители и ученици, за да съхраним най-ценното ни духовното наследство и бъдеще – езика свещен на нашите деди;

- би трябвало с вяра, разум и сърце да пазят автентичните реликви от нашето културно-историческо наследство, а именно черквите и училищата (носителите и разпространителите на българската писменост);

- би трябвало достойно и усърдно да подтикват творческия дух в лицето на младите таланти на словото на босилеградската културна сцена.

Ако приемем, че 24 май е наша национална гордост, ще приемем и факта, че той е олицетворение и послание на културата, бита и религията ни. Дълбоко в нас, всички ние сме господари на писмеността и културата си, и съответно, ако съхраним духовното си богатство ще го носим и почувстваме където и да сме.

Да живее българската писменост и култура и просвета и да изживява дните си динамично, пулсиращо и достойно!

Александра Димитрова

Босилеградчани на Козлодуйския бряг

По покана на кмета на община Козлодуй Румен Маноев, КИЦ “Босилеград” и ОУ “Г. Димитров” са организирали група учители и ученици които са посетили традиционните тържества по повод Ботевите дни на Козлодуйския бряг.

Седем ученици (от ОУ “Христо Ботев” в с. Долна Любата и ОУ “Г. Димитров”) и трима учители Емил Радойков, Рафаел Стоянов и Бойчо Димитров са направили тридневен посещение на Северозападна България.

На 26 май вечерта босилеградските гости са били посрещнати от представителите на земляческо дружество на босилеградските преселници в Козлодуй “Памет”. На другия ден те са посетили две козлодуйски училища “Христо Ботев” и “Кирил и Методий” където подробно са се запознали с 60 годишния опит в таченето на Ботевата родолюбива традиция и, в общи черти, с живота и делото на

великия българин, революционер и поет. Босилеградските деца са изиграли символична приятелска футболна среща с козлодуйските ученици. Гостите от Босилеград са присъствали и на театрална пиеса (възстановка) по превземането на “Радецки”.

В навечерието на разкошната тържествена заря, гостите от Босилеград са посетили и АЕЦ “Козлодуй” където са се запознали с възможностите и техническите постижения на ядрената централа. На връщане, босилеградските учители и ученици са “взели” част от огъня в сърцата си пазещ вечно жива историческата памет на България.

Козлодуй е първия български град който след Освобождението е отдал почит на Христо Ботев и неговата чета. Апогей на историческата слава на Козлодуй е дебаркирането на козлодуйския бряг на легендарната чета на Ботев. На 17 май 1876 година, след като завладяват кораба “Радецки”, четниците слизат на брега на Козлодуй и целуват свещената българска земя. На това място сега се издига монументалния паметник на Ботев и се провеждат тържествата по повод Ботевите дни.

Александра Димитрова

Босилеградски учители

в Олимпийска спортна академия

От 5-8 юни Несебър бе особено красив, защото бе обхванат от олимпийския идеал за търсене на предизвикателства.

Несебър, където за 26-ти път се състоя поредната сесия на национална спортна олимпийска академия на Българския олимпийски комитет бе огласен от шумно спортно мероприятие, предвождано от преподаватели и студенти на национална спортна академия и спортисти. С посредничеството на КИЦ “Босилеград” четирима босилеградски представители бяха гости – участници в академията.. Вече няколко години благодарение на сътрудничеството между КИЦ “Босилеград” и НСА “Васил Левски” преподаватели по физическо възпитание от ОУ “Г. Димитров” и Босилеград имат възможност на място да се запознаят с идеалите на олимпизма.

Тази година се отбелязват 85 години от учредяването на Българския олимпийски комитет и 25-та олимпийска академия.

С откриването на 26-та сесия в старата митрополия в Несебър, тържествени слова бяха изречени от Лъчезар Димитров – ректор на НСА. Чу се одата на спорта на Барон Пиер дьо Кубертен.

Знаково бе участието на Академията на проф. Петър Киров, двукратен шампион на България по борба (от Олимпиадите в Мюнхен 1972 и Мексико 1962г.)

Почетни гости бяха и две преподавателки от Немския спортен университет в Кьолн. Любопитен бе факта, че те предоставят възможността за изучаване на специалността – олимпийски студии. В продължение на три дни преподаватели от НСА изнасяха доклади за спортния менталитет, спортния маркетинг, физическото възпитание в училище срещу затлъстяването на децата, допинга и честната игра в спорта.

Боряна Тончева, спортна журналистка от БНТ акцентира върху предизвикателствата и медийното отразяване на Олимпийските игри в Пекин започнали през август тази година.

Символично запалване на Олимпийския огън, честни спортни състезания между олимпийските отбори и олимпийския карнавал бяха част от великолепната програма в духа на хуманните ценности на олимпизма, подрабиращи спорта (като извисяващ духа и тялото акт).

Олимпийски центрове разпространяващи духа на олимпизма съществуват в редица градове в България. С цел разширяване на олимпийското семейство, предстои откриване на олимпийски център в Босилеград.

Александра Димитрова

Спомен за митрополит св. Марко Преславски

Св. Марко Преславски е един от забравените светци на България. През Средновековието народът ни е развил почит към него и към средата на XIX век той вече бил тачен като светец. Днес името му е познато само на тесен кръг историци, а православният българин, който трябва да черпи духовни сили от светостта на децата си, не знае за този светец. В библиотеките на Шумен попаднах на десетина сведения, свързани с личността на митрополит Марко Преславски. Макар и малко на брой, тези документи, подредени по реда на тяхното създаване, могат да дадат представа за това как се е оформил във времето култът към светеца.

Първият източник, в който се споменава за митрополит Марко Преславски, е откритият и обнародван от Стефан Кожухаров неизвестен летописен разказ от времето на цар Иван Асен II. За сюжет на този разказ служи пренасянето на мощите на св. Петка-Параскева Еливатска. По нареждане на цар Иван Асен II те трябвало да бъдат пренесени от Каликратия, където според преданието била погребана светицата. Пренасянето е извършено с участието на Митрополит Марко. Годината е 1230 или 1231. Минало е едно десетилетие от управлението на Иван Асен II и 27 години откакто Константинопол е превзет от кръстоносците при IV кръстоносен поход. На мястото на Византия е Латинската империя. За средновековните владетели съхраняването на мощите на светци било въпрос на престиж и духовно упование. Цар Иван Асен I пренесъл мощите на св. Иван Рилски от Средец в Търново. Иван Асен II, подтикнат от христоловни чувства, решил да пренесе мощите на св. Петка Еливатска от родното ѝ място в столичния град. Според Васил Златарски това се случва във времето между Клокотнишката битка през пролетта на 1230 и август следващата година. Шестият с мощите на светицата, водено от митрополит Марко, обикаля и осветява българските земи. На много места са построени храмове, носещи името на св. Петка, която и днес е сред най-тачените българските светници.

При пренасянето процесията спира за една нощ в с. Енина. На това място – северния край на селото под Стара планина – покъсно се издига църквата на името на светицата. Има предания и за други построени храмове, свързани с това събитие: “Св. Петка” в Пловдив, в Долна баня, в Клисурския манастир край София и др.

От средата на XIII в. датира и втория източник, който има отношение към Марко Преславски – “Поменникът” от Боянската църква. По това време вече е възстановена Търновската патриаршия и е сложен край на унията с Рим. Сред имената на патриарсите в “Поменника” преди Йоаким е споменат Марко. Може да се допусне че неизвестния съставител на “Поменника” от църквата в Бояна е поставил митрополит Марко Преславски сред българските патриарси в знак на уважение. Това сигурно означава, че митрополит Марко е отстоявал твърдо православието в Българската църква от католическите атаки по онова време.

По-късно, през 80-те години на XIV век, св. Патриарх Евтимий в “Житието на св. Петка Търновска” описва как Иван Асен II, след преговори със завладелия Цариград франки, “веднага изпрати там с голяма почит всеосвещения Марко, митрополитя на Преслав Велики, та да пренесе тялото на преподобната от Еливат в славния град Търнов. А онзи отиде, уреди всичко за прославата, тържествено взе свещените мощи и с усърдие се върна в земята си, прославяйки Бога и преподобната. И когато прочее, премина франкските

владения и стигна до своята страна, всички околни се стичаха със свещи, с кандила, с благовонни масла и изпращаха ковчега на преподобната към славния царствувал град Търнов. Щом благочестивия цар Иван Асен се научи, излезе от града с майка си царица Елена, със своята царица Ана и с всичките си велможи. С тях беше и всечестния патриарх кир Василие с целия църковен клир и неизброимо множество хора”.

От изложеното става ясно, че св. Патриарх Евтимий нарича преславския митрополит “всеосвещения” или свети Марко. Сега ние употребяваме тези думи, без да се замисляме дали имаме достатъчно основание. Но според монахиня Валентина Друмева от манастира “Въведение Богородичино” в Калофер “думата “свят” не се слага произволно пред всяко име”. За да си послужи с това определение 150 години след описаното събитие, вероятно св. Патриарх Евтимий е имал основание, може би чудеса, за които не знаем, или други свети дела, извършени от митрополит Марко приживе.

Следващия щрих към образа на св. Марко е от средата на XVI в. В църквата “Св. Параскева” в гр. Роман, Румъния, има стенопис, вероятно правен от български зограф. Най-отгоре стои надпис на старобългарски, който гласи “пренасянето на мощите на св. Параскева в славния г. Търнов”. Със средствата на иконописта е изобразена същата сцена, описваща пренасянето мощите на светицата. Действието се развива в църквата “Св. Петка” на Царевец, където лежи тялото на светицата. До главата ѝ се навежда цар Иван Асен II, зад нея са майка му царица Елена и жена му царица Анна-Мария, а отстрани – бояриите и монасите, присъстват и двама епископи. Според житието, познато ни от св. Патриарх Евтимий, това са преславския митрополит Марко и Търновския архиепископ Василий. Единият е изобразен като светец с ореол. Тъй като Василий е заклеен още приживе като униат, то логично е да се предположи, че изображението на светец-епископ принадлежи на св. Марко Преславски.

През 1762 г., или около два века след изографисването на църквата “Св. Параскева” в град Роман, св. Паисий Хилендарски завършва своята “История славяноболгарска”, където в списъка на българските светии под номер 23 записва: “Св. Марко, Преславски митрополит. Той пренесъл мощите на преподобната наша майка Параскева от Епиват в Търново. Бил велик, със светия си живот и учение и починал на своя престол в Преслав”. Новото което научаваме от този кратък текст, е, че Марко Преславски е “починал на своя престол в Преслав” и още, че “бил велик със светия си живот и учение”. Нито св. Патриарх Евтимий, нито св. Паисий биха употребили думите “свят” и “святост”. “Аз претърсъх всички светогорски манастири, гдето има българска книги царски грамоти, същи така и много места по България, гдето се намират стари български книги” – пише св. Паисий Хилендарски. Впрочем, църковното предание в Света Гора и днес е живо, така че вписването на Марко Преславски към общността на българските светци от друг, по-късен светец на България, както и Паисий Хилендарски, не бива да бъде оспорвано. По много причини, а на първо място поради вековното физическо и духовно робство, и досега има не малко неканонизирани официално, но затова пък почитани български светци. През XVI век почитта към Марко Преславски се разпространява из цялото поробено отечество. Така в “Царственика” или “История болгарская” издадена от Христки Павлович през 1844г.

в Буда, сред българските светии под номер 25 е записан митрополит Марко Преславски. В календар, съставен от Еньо Хр. Кърпачев, издаден в Цариград през 1867 г. и озаглавен “Българско народно календарче за година 1868”, св. Марко е записан като епископ. В календар от 1875г., съставен, отпечатан и разпространяван от Христо Ботев (поместен като особена рядкост и ценност в края на неговите “Съчинения”, издадени в София през 1907 г., под редакцията на дъщеря му Иванка Хр. Ботева – Христова, е отбелязано, че паметта на св. Марко Преславски се чества на 25 януари (или 6 февруари по стар стил). Името му е поставено редом до това на св. Григорий Богослов, а дословния прочит на тази дата гласи “Григорий Богослов и Марко Преславски”. Спомена се, че св. Паисий Хилендарски нарича Марко Преславски “велик в учението”. Затова не е случайно, че в календарчето е поставен до светицата Григорий Богослов. Може би има изгубени във или необнародвани документи, които причисляват митрополит Марко към духовниците на България, занимаващи се активно с книжовно дело. В тази връзка е и “Монографията” на Стойчо Стефанов, в която има следния текст: “Новопостроените манастири, с напътствията на самия български господар Борис Михаил, се превърнали в училища за висши български църковни служители. От тези манастири излизат и голяма част от старобългарските книжовници като: Григорий Мних, презвитер Иоан, епископ Марко и много други.” Очевидно е, че имаме просто изброяването на духовни деятели, живеещи и творили през различни векове, и не е възможно да се идентифицира източникът, от който е почерпано сведението за св. Марко. Още повече, че авторът е писал своята творба в чужбина.

Друго едно свидетелство произхожда от Араповския манастир. Св. Марко Преславски е нарисуван на южната стена на храма сред други светци – между фигурите на св. Иларион Мъгленски и св. Теофилакт, патриарх Търновски. Автори на тази стенопис са Алексис Атанасов и Георги Данчов, работили там около 1864 година. Изображение на св. Марко има и в Рилския манастир, в предверието на параклиса “Св. Архангели”, на южната страна. Варненския и Великопреславския митрополит Кирил в разговор сподели, че е виждал изображение на св. Марко Преславски в един от Лозенските манастири край София.

Струва си да се изследват и етимологичните връзки. Сред селищата на предполагаемата епархия на Преславския митрополит е с. Марково – едно от малкото селища, носещо това име още от Средновековието – Марковци, Марковча. Според данъчните регистри на Османската империя населението му било предимно християнско. Близко до селото са открити останки от голям средновековен манастир. Няма достатъчно данни, които да потвърдят или отхвърлят връзката на митрополит Марко с това село и манастира. Но е ясно, че е станало нещо с душата на българина след Освобождението от турско робство. Защото сградата на този голям манастир била разбита, а камъните – използвани за строеж на къщи. Това е същото време, когато споменът за св. Марко Преславски изчезва от паметта и сърцата на българите, за да се стигне до наши дни, когато светецът е напълно забравен.

Неотдавна в църквата “Свето Възкресение” в Шумен бе отслужена служба в памет на митрополит св. Марко Преславски.

Здравейте!

*Казвам се Диана Маринска и съм от България.
Видях, че весникът Ви има и културна насоченост и реших
да Ви пиша. Също така пращам и някои мои стихове, като
евентуална моя визитна картичка. Въпросът ми е следния.
Бихте ли проявили интерес към подобна литература?
И имате ли желание да работите с мен?*

С уважение:

Диана Маринска

* * *

Уморих се от залези,
а е рано за после...
И прохощаща ярост,
ненаситна, нахална,
недорасла за дива агресия
и не помнеща повода даже
се облизва от мен за последно...

Май частична пареза
ми подръпва конците...
Май безкрайните улици
са забравили огъня...
Май от покрива срутен
е останало скелето,
а в стените от облаци
са поникнали плесени
и едва доловима е
песента на чакалите...

Банда пийнали скитници
прогоряват със фасове
твърде тънката нишка
дето пращаш ми нощем
и очакваш/защо ли/
да се хвана за нея...

Не помитай след мен!
Може пак да се върна...
Може пак да поискам...
Може някак да стана
и сбъдната песен,
ако някоя улица
ей така изведнъж
се досети за мен...

Уморих се от залези,
а е рано за после...

А така ми се пие от теб....

АСОЦИАЦИЯ

По-живият от мен във мен
бере душа и кротко хърка...
5 нежни погледа-ЛЮБОВ...
2 гроша кеш-РАЗПЯТИЕ...
По-живият от мен във мен
не се надява тихо да заспи.
Джаз,свеци-ПЪЛНОЛУНИЕ...
Кънтящи стъпки-СТИХ.
По-живият не чака катаклизми,
за да прескочи в друго измерение.
Тъй топла плът-горчиво е.
Треперещ под клепаща нерв-тревога.
По-живият от мен във мен
не може да прощава.
Усмивка с блясък на емайл-шифър.
Гнездо на гълъби-надежда.
По-живият във мен
нахално ме превзема-форд.
2...7...8...и...-очакване.
Окови на каторжник-престъпление.

.....
Сега разбираш ли защо не ми е скучно,
защо от липсата на сънища настърхвам,
защо не чувствам глад и търся...

.....
По-живият от мене е осъден,
а аз съм прикована сила,
в която той посява вяра
при всяко свиждане.

По-живият не е ли плод?-Съмнение.
По-живият не е ли цел?-Прозрение.
По-живият не съм ли аз?-Съмнение.
Не чакаш ли по-живия?-Прозрение.

.....
-Пулс?

-52.

-Налягане?

-90/50.

-Ще издържи.

-А вторият?

-Подписал е документ за донорство.

А и взимаме само сърцето.Има шансове.

.....
Сега разбираш ли защо по-живият от мен
във мен
ти пише стихове,
а аз агонизирам на дивана?

По-живият
мълчи!

Не искам повече да съм Венета

*"Мила ми Венето, знай, че после Отечеството си
съм обичал най-много тебе..."*

Веднъж вече писах по въпроса.
Естествено, никой не ми обърна внимание.Затова сега пиша пак.
Третия път просто няма да гласувам. За никого.
Аз съм най-обикновен български гражданин.
От тези, дето са милиони. Така нареченият народ.
Работя, уча, размножавам се, умирам.
Заявявам, че не искам повече да съм Венета.
Мене все ме обичат най-много, но все после нещо.
После Отечеството.
После партията.
После победата на пролетариата в целия свят.
После колективизацията.
После линията Перник-Волуяк.
После Кремиковци.
После изграждането на комунизма.
После разграждането на комунизма.
После демокрацията.
После бюджета.
После реформата.
После Международния валутен фонд.
После пазарната икономика.
После стачките.
После изборите.
През това време живота ми изтече.
И този на моите деца.
Освен че не живяхме, излезе, че никой не ни е обичал истински.
А за "най-много", дето пише Ботев, да не говорим.
Ако някой твърди, че ме обича, нека ме обича преди всичко останало.
Или поне едновременно.
Иначе и аз няма да го обичам.
Преставам повече да съм Венета.

Станислав Стратиев

Писмо на Валията

Е море Влатко, Влатко, твое да си е, ама не е убаво това що работиш, бабин! Какво златно дете беше, па каква ала стана, грей ми на душа, ама не ти е чиста работата: дали е нещо наврльотина, дали са вражалчини, дали те стидза това пусто злато що думаше дека си го изкопал, та си оная женица отиде курбан млада и зелена – не знам що е, ама нещо има. Сети се бабин, що ти я дума, ка дооди при мене да ти гасим жарка и да ти баем от наврльотини...

Шо ламтиш за власт бре чедо, ти ли че завладееш свето що немогова царе и краљеве да го завладеят. Па и защо че ти тая пуста власт! Човек на жена и дете не може да заповедуе, та на на народ ли?! Ако на овај свет има некаква власт, това е властта на Бога, сека друга власт е до време. И твојата че е до време. Па защо да те запазат с лошо, бре чедо, човек само за едно убаво име живее на овај свет.

Гледам, ударили са те власта и парите у глава, ни знаеш каде идеш, ни що думаш, ни що работиш. Не е на арно. Никой не е прокопсал од много пари. И никой не се е откупил с пари од Бога. Сите голи доодиме и голи че си ойдеме од овај свет. Немой да лъжеш дека искаш на народ да помогнеш. На народ треба слободия и ред, па сек че си се справи кој како си умее. Стига да го не музе државата по многу, и да му врџи камчиќ над главата. Ти да се беше съклетисувал за тај гол и бос народ, досѣга у брада да си ураснал и жив у земи да си пропаднал, а я те гледам, ветрееш по сватби и соборе и све те на оро кара – това те самовилите дидзаят.

Немой да ядеш сиромацијата, бре бабин!

Станал си државна подлога и си сбрал околу тебе све араджии и неранимајковци, каде идат, плен пленат. Ти не гледай дека сѣга ти се навират и ти чешљат перчиго, а ти си мислиш дека си ванал Бога за брада. Немой да мислиш дека многу те обичат. Йок море, сите гледат да те искористат, та прокаде тебе да се накраднат од народната мука. Па ютре, ка се обрџне ветеро, пази да видиш що че да ти работат. Не е на арно ка народ почне многу арно да дума за тебе. Слуше тия що ти се караят, оти си имат мука и тия ти арно мислат.

И Исуса Христа го е предал тај що е топил у лицата с него.

Шо си пуцил тия айдуци и клеветчици, що до онајден немаше куче за що да ги ване, та исекое и продадоа каде що имаше покъсветна гора, и државна, и сайбийска, и не гледат сиромашко ли е, вдовишко ли е... И само слушат, ка че некој умре, та додека наследниците да се сберат и разберат – они да исечат и да продадат сичко живо. И никой не смее дума да им продума: оти че замрџкне, ама нема да осъмне. И не ги вата ни закон ни суд. А сите тия, с тебе имат сила, оти ти ги покриваш пред законо. Гледам те, све нещо трџчиш и летиш и се правиш на ербап, ама я видим дека од сенкјата те е стра. Сатаната све си врџи по тебе, и не те оставя на мира.

Па и онај што си ги пуцил да зимат добичетата на народо без пари, ич не са по-арни. Ти знаеш ли що значи старци и баби от по осамдесе години цела година да ринат гюбре и да треперат на добичетата, па после твоите думбази им ги земат на половин цена, та ним да им е арно а и на тебе да ти држат властта. От тувлещите ни дигнај и с лимузини ни карая како мрџљаци да гласуеме за твојата партија – име да ву се не чуе! А там, каде едно време беше училището, наседаде шеесе души и ни покажујат за кого да гласуеме. А одвѣнка наседаде, джандаре и удбаджии и гледат и слушат на четири страни. Е, море бабин, ти знаеш ли що е сиромашка клетва! До седмо колено да е, па че ги стигне. Јазк им за челядтта.

И ти си пошљл със тия?!

И си затрљл човеци домакинџе да нема със що чувал брашно да си купат и виделото да си платат, а ти от даноците што зимаш от ни, ранџиш чиновници араджии што нема вече каде да ги сбере общината, И на циганията врџљаш луди пари, раниш ги, облачиш ги, путица им правиш, а ние, завалиите, на рамо носиме и лебо, и манджата и Бога мольиме да ни приборе та да се не мучиме повече.

Немой тџка с лицемерие бре, бабин! Кой дојде и кого сретнеш, секого пригрџташ и целиваш, ама ка си ойде, с памук му душата вадиш. Погледни бре, що оджаџи запустея, што се народ бастиа и побега по Европата само за твое време. Шо ги слушаш онај проклетници у Белград, тия немогаа ним арно да си напра-

ват, но станая осем свето, та на нас ли че ни помогнат?!

Колку са ни они помогнали на нас, толку Господ да им помогне на ни. И како са они работиле с нас, тџка че Господ с ни да работи. Отварај си очите, чедо, оти Бог сичко види и си записуе у тевтпро.

Гледам, и със попо не ти е чиста работата. Ти му плащаш сметките, а он ти служеше молебен за здравје и каде идеше све те фалеше кактв арен човек си бил – за малко и светец теше да те направи. Па сега се скарате, за политика ли е, за пари ли е, неznam, ама не ви чини работата. Не е убаво да се мешаш у поповите работи.

Сега ти си се забоварил и подгордејал, и мислиш дека све што лети, све се яде, ама пази ми думата: нека ти е јака кожата, ка един дџн мечката дојде и у твојо двор.

Баба Перуника

Предизборно IV

*Петре Таскин не е глупав,
(ако го знајат за последен пашкул),
на един крак натрестљ обувка,
на другият наметнал џџрвул.
Не се лџже той лесно – не,
по телевизията всичко е чул:
с колко пункта на световната борса
е поскџпнал петрола – той знае,
за кое списание принцесата од Монако
се е снимала гола – той знае.
По ем-ти-ви разбрал по кое време
Мадона си взима душ,
по си-ен-ен какво за Ирак е казал Буш,
на Клинтџн која марка е саксофона,
Путин кого е мџмрил по телефона.
За глобалното затопљяне всичко знае,
знае и за озоновата дупка,
защо Хашим Тачи Солана по рамото тупка –
и това знае.*

*Световната банка в какво ще инвестира
и Велика Албанија докџде ще се простира?!*
*Предварително знае кој ще е победител
на поредната олимпијада
на колко чашки Омир е написал Илиада!*
*По ЕР-ТЕ-ЕС гледа как пускат
нови тунели, мостове, водопроводи
как са преизпљлнени плановете
в касапниците и военните заводи?!*
*Еди-кџде си, за трети пџт
режат лентата на шосето,
и толкова пџти на шиџи вџртјат прасето.
Сџрбија не може и не бива да се огџва,
Европа това ще го разбере тепџрва.
Косово е света сџбска земја и родна,
љолка мила и със сетна сила ще се пази,
таџи, уважава и никога няма
да ја признајат като шипџџрска дрџжава.
Петре Таскин не е улав, од КОДАЛ
нещо е разбрал: разбрал е как се строят кейове,
как се дујат мейове, как се бият змейове,
как улици се асфалтират,
џџрковни пари как се прибират,
мини как се откриват –
и предприятия как се закриват.
Как се прави спортна зала
и зашто опозицијата е заспала!
Кому за какво му дреме,
кој е със глухо семе,
кој е новия шеф на дрџвната мафија,
за какво мечтае общинската бюрокраџија,
кој с коя се тайно гледа,
и кој потайно пиџа в меда?!*
*Повтарјам, Петре Таскин не е глупав,
разбира кога е пролет и кога е зима,
и казва: – избори ще има
Шом мџжете бистрјат политика
в механите, а стари ергени
им се вџртјат околу женице –
избори ще има!*

Радко Стојанџов

